Hafnarfjörður
Grunnskólar Hafnarfjarðar
Skólanámskrá

9. bekkjarnámskrá

Skólanámskrá Víðistaðaskóla

Skólaárið 2015- 2016

Skólanámskrá Víðistaðaskóla.
Útgefin 2015.
Skólanámskrá er útgefin á rafrænu formi (pdf), send foreldrum nemenda í tölvupósti og birt á heimasíðu skóla.
© Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar

Útgáfustaður: Hafnarfjörður.
Ábyrgð: Hrönn Bergþórsdóttir (skólastjóri Víðistaðaskóla)

Útgefandi: Víðistaðaskóli (Hafnarfjarðarbær)
Hrauntunga 7
220 Hafnarfjörður

netfang: vidistadaskoli@vidistadaskoli.is
veffang: http://www.vidistadaskoli.is

Efnisyfirlit

Inngangur 7
Saga Víðistaðaskóla og starfsemi frá upphafi 8
I. Menntastefna skólans 10
Gildi, leiðarljós, uppeldis- og kennslufræðileg sýn til kennsluhátta skólans 10
II. Skólastarf 9. bekkjar 17
II.1. Samantekt kennslu í 9. bekk 18
II.2. Áherslur grunnþátta menntunar í 9. bekk 19
II.3. Kennsluaðstæður, kennsluáætlanir og kennslugögn í 9. bekk 20
II.4. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf. 21
II.5. Námsmat og vitnisburðarkerfi 21
III. Námssvið og námsgreinar 22
Lykilhæfni 23
1. Íslenska 25
Námshæfni – viðmið um hæfni í íslensku 25
1.1. Talað mál, hlustun og áhorf 28
1.2. Lestur og bókmenntir 28
1.3. Ritun 30
1.4. Málfræði 31
2. Erlend tungumál 33
Viðmið um námshæfni í erlendum tungumálum 33
2.1. Enska 35
2.2. Danska 37
3. List- og verkgreinar 40
Viðmið um námshæfni í list- og verkgreinum 40
A. hluti - 41
3.2. Sjónlistir – myndmennt / Listir og sköpun 41
3.3. Fjölmiðlun (HKG) 42
3.2. Sjónlistir - myndmennt 43
B. hluti - verkgreinar: 44
3.4. Heimilisfræði 44
3.5. Hönnun og smíði (Er í vinnslu) 46
3.6. Textílmennt 47
4. Náttúrugreinar 48

Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum 48
4.0 Náttúrufræði 49
5. Samfélagsgreinar 51
Viðmið um námshæfni í samfélagsgreinum 51
5.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði 52
5.2. Jafnrétti og lífsleikni 53
5.3. Landafræði, saga og sam-/þjóðfélagsfræði 54
6. Skólaíþróttir 56
Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum 56
6.1. Íþróttir 58
6.2. Sund 60
7. Stærðfræði 62
Viðmið um námshæfni í stærðfræði 62
7.1. Tjáning, tungumál, verkfæri, vinnubrögð og beiting stærðfræði 66
7.2. Tölur, reikningur og algebra 67
7.3. Rúmfræði, mælingar, tölfræði og líkindi 68
8. Upplýsinga- og tæknimennt Er í vinnslu 71
8.1. Miðlamennt og skólasafnsfræði Er í vinnslu 72
8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni Er í vinnslu 73
9. Valgreinar 74
9.1. Leiklistarval Gaflaraleikhússins fyrir 9. bekk 83
9.2. Val í forritun 84
9.3. Skák 85
VIÐAUKI: Kynning skólanámskrár og viðmið fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar 86
Viðauki A: Skólanámskrá og viðmið 87
Viðauki B: Viðmiðunarstundaskrá og viðmið 89
Viðauki C: Menntastefna skóla og viðmið 92
Viðauki D: Grunnþættir menntunar og viðmið 93
Viðauki E: Námssvið, námsgreinar og viðmið 96
Viðauki F: Hæfni (lykil*hæfni* og náms*hæfni*) og viðmið 99
Viðauki G: Námsmat, námsmatskvarðar og viðmið 101
Lokaorð 103

Formáli

Skólanámskrá hvers grunnskóla er gefin út í samræmi við lög um grunnskóla, nú frá árinu 2008 og ákvæði í aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta frá árinu 2011 og greinahluta frá árinu 2013. Sú skólanámskrá sem hér birtist er að auki samhæfð fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar. Í því felst að skólanámskráin hefur sömu uppbyggingu í öllum grunnskólum hvað efnisyfirlit (röðun), form (umbrot) og snið (efnisþættir) varðar en inntakið sjálft er ákvörðun hvers skóla – í samræmi við aðalnámskrá. Tilgangur þessa er bæði að auka fagmennsku í útgáfu skólanámskrár og að auðvelda yfirsýn skólanámskráa einstakra skóla innan Hafnarfjarðar, t.d. að koma í veg fyrir að efni vanti í þær og auðveldara sé að bera þær saman. Þrátt fyrir sameiginlegt form og efnisyfirlit er meginatriði skólanámskrárinnar sérstaða skólans sem kynnir þar áherslur sínar um nám og kennslu nemenda í samræmi við þá ábyrgð sem hann hefur samkvæmt lögum og reglugerðum.

Þótt skólanámskrá hvers skóla eigi að birta „sérstöðu“ hans er slíkt þó ekki einhlýtt. Þar sem aðalnámskrá grunnskóla birtir sameiginlega sýn um skólastarf á Íslandi þarf skólanámskrá hvers skóla einnig að endurspegla slíkt. Í ákveðnum tilvikum getur skólakerfið í Hafnarfirði sameinast um ákveðna samhæfingu í inntaki skólastarfsins í öllum skólum. En í flestum tilvikum er það hvers skóla að skilgreina eigin útfærslu á skólastarfinu, innan ramma aðalnámskrár, sem marki sérstöðu skólans og hans sérstöku aðstæður.

Skólanámskrá samanstendur af tíu bekkjarnámskrám í heildstæðum grunnskóla. Þetta plagg er ein bekkjarnámskrá og skiptist í inngang (saga skóla) og þrjá meginhluta auk viðauka. I. hluti kynnir menntastefnu skólans sem hefur að geyma þær helstu atriði sem skólinn leggur áherslu á í framkvæmd skólastarfsins II. hluti kynnir skipulag og sameiginlega þætti í starfsemi viðkomandi bekks/árgangs. III. hluti er kynning á námssviðum og námsgreinum sem eru hluti náms og kennslu í viðkomandi bekk. Viðauki er loks með upplýsingar og viðmið um gerð skólanámskrárinnar og kynnir uppbyggingu hennar. Viðaukinn er sameiginlegur fyrir alla grunnskóla bæjarins.

Hlutverk skólanámskrár er að veita upplýsingar um áætlaða framkvæmd skólastarfs í grunnskólanum með áherslu á það nám og kennslu sem stefnt er að fari fram í viðkomandi árgangi (þetta plagg sem ein bekkjarnámskrá). Hún er þannig leiðarvísir um skólastarfið og gefur til kynna að hverju er stefnt í skólastarfinu, þ.e. að hvaða hæfni er stefnt að nemandi nái á hverju námssviði, og fer fram í einstökum námsgreinum. Framkvæmdin sjálf, þ.e. hið daglega skólastarf, er þannig stöðug viðleitni til að ná ætlaðri stefnu þar sem ábyrgðin á framkvæmdinni er sameiginleg hjá skólayfirvöldum, starfsfólki skóla, foreldrum og nemendum með vissri verkaskiptingu og mismunandi ábyrgð í skólastarfinu. Til að framkvæmdin verði í samræmi við stefnuna þurfi allir aðilar að taka ábyrgð sína alvarlega.

Samhliða skólanámskrá er gefin út starfsáætlun skóla sem þarf að lesast samhliða skólanámskránni til að hún skiljist til fullnustu og fái fullt samhengi. Munur skólanámskrár og starfsáætlunar er ákvarðaður í aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta, (2011, bls. 64-65). Hafnarfjörður er með eigin áherslur um samspil skólanámskrár og starfsáætlunar.

Þessi formáli er sameiginlegur fyrir allar skólanámskrár, þ.e. námskrár allra bekkja, allra grunnskóla í Hafnarfirði sem starfræktir eru af bæjaryfirvöldum.

Inngangur

Skólanámskrá Víðistaðaskóla er unnin út frá Aðalnámskrá grunnskóla 2011 og tekur hún til nemenda og starfsfólks skóla og setur sameiginleg markmið náms og kennslu í skólanum. Sex grunnþættir mynda kjarna skólanámskrárinnar. Þættirnir eru læsi, sjálfbærni, heilbrigði og velferð, lýðræði og mannréttindi, jafnrétti og sköpun. Skólanámskráin er grunnur alls skólastarfsins, hún setur viðmið og varðar leið þeirra sem í skólasamfélaginu starfa. Skólanámskráin er lifandi plagg og því er getur hún tekið breytingum jafnt og þétt yfir skólaárið eða á milli skólaára eftir aðstæðum og áherslum skólans.

Skólanámskránni er skipt eftir árgöngum, ein námskrá fyrir hvern árgang. Þetta er gert til að gera hana aðgengilegri og notendavænni þar sem allt það helsta er varðar hvern árgang er í sama hefti. Námskráin byrjar á því að farið er yfir sögu skólans og starfsemi hans frá upphafi. Fyrsti kafli fjallar um menntastefnu skólans. Kafli tvö fjallar um námssvið og námsgreinar. Í þeim kafla eru allar námsgreinar sem kenndar eru í árganginum kynntar og farið yfir markmið, leiðir, námsaðstæður og námsmat. Nákvæmari útfærsla á kennslu í hverri námsgrein er síðan sett fram í kennsluáætlun sem birt er á vef skólans hvert skólaár. Í skólanámskrá Víðistaðaskóla koma fram sérkenni og áherslur í skólastarfi skólans sem tengist verkefnum eins og SMT skólafærni, Grænfánaverkefni skólans, heilsuskólaverkefni og sérstakri áherslu á listgreinar svo fátt eitt sé nefnt. Einnig verður að nefna ríka áherslu skólans á lestur og læsi almennt.
Þess ber að geta að námskráin er í sífelldri þróun og því verður að skoða þessa útgáfu sem slíka.
Við vonum að skólanámskráin varpi ljósi á starf skólans og sérkenni og geti verið leiðarvísir þeim sem í hana leita að góðu skólastarfi.

Saga Víðistaðaskóla og starfsemi frá upphafi

Víðistaðaskóli var stofnaður 16. september 1970. Skólinn var þriðji grunnskólinn sem stofnaður var í Hafnarfirði. Árið 2010 voru Engidalsskóli sem stofnaður var 1978 sameinaður Víðistaðaskóla. Báðar starfsstöðvar Víðistaðaskóla eru staðsettar í einstöku umhverfi Hafnarfjarðar. Skólarnir kúra í hrauninu, umvafðir fjölbreyttri náttúru með fallegum svæðum sem henta vel til útivistar. Víðistaðaskóli er heildstæður grunnskóli með bekkjardeildir frá 1. – 10. bekk. Skólinn er starfræktur á tveimur starfsstöðvum. 1. – 4. bekkur er í starfsstöðinni í Engidal en í starfsstöðinni við Víðistaðatún er 1. – 10. bekkur.

Fyrst eftir að Víðistaðaskóli tók til starfa fór kennsla fram í nýbyggðu skólahúsnæði en einnig fór hún fram í öðru húsnæði sem skólinn hafði til afnota í bænum. Skólinn þjónaði Vesturbæ Hafnarfjarðar ásamt því að þjóna nýbyggðum Norðurbæ en þangað fluttist mikið af ungu fólki með börn. Í kringum 1980 var Víðistaðaskóli fjölmennasti skóli á Íslandi með 1232 nemendur þegar mest var og var skólinn tví- til þrísetinn. Á þeim rúmlega 40 árum sem skólinn hefur starfað hefur húsnæðið tekið miklum breytingum. Hann var byggður í þremur áföngum og haustið 2005 var nýjasti hluti skólans tekinn í notkun. Við skólann hafa starfað fjórir skólastjórar. Fyrsti skólastjórinn var Hörður Zophaníasson sem var starfandi skólastjóri í 22 ár. Við starfinu tók Eggert Leví og staldraði stutt við en þá tók Sigurður Björgvinsson við skólastjórastarfinu og var í 19 ár. Árið 2013 varð Hrönn Bergþórsdóttir skólastjóri Víðistaðaskóla og er hún skólastjóri skólans í dag.

Árið 2010 urðu miklar breytingar á starfi skólans þegar Víðistaðaskóli og Engidalsskóli voru sameinaðir undir einni skólastjórn á tveimur starfsstöðvum. Í húsnæði Engidalsskóla er 1. – 4. bekkur fyrir nemendur í Norðurbæ norðan Hjallabrautar. Þar er einnig starfræktur leikskóli fyrir 18 mánaða til 5 ára börn. Í starfstöðina við Víðistaðatún koma því nemendur úr Engidal í 5. bekk. Það má segja að þannig sé skólinn að fara til baka til upphafsáranna en hann tók þá við nemendum í 5. bekk á meðan Engidalsskóli, sem stofnsettur var árið 1978 byggðist upp í að geta tekið við nemendum upp í 7. bekk. Hjördís Guðbjörnsdóttir var fyrsti skólastjóri Engidalsskóla, og starfaði um langt árabil, en Auður Hrólfsdóttir tók við af henni og var skólastjóri fram til þess að skólarnir voru sameinaðir.

Tvær ástæður liggja að baki þeirri breytingu, sem ráðist var í, bæði hefur nemendum fækkað í báðum hverfum og vegna hagræðingarkröfu í fjárhagsáætlun bæjarins.

Í vetur eru 666 nemendur í skólanum. Skólinn starfar eins og lög gera ráð fyrir frá ágúst til júní. Skólaárinu er skipt í tvær annir og annaskipti eru á miðju skólaári í janúar. Skólanum er skipt í þrjú stig, yngsta stig, miðstig og unglingastig. Bekkjardeildir eru ýmist tvær, þrjár eða fjórar eftir árgöngum. Kennt er í bekkjarkerfi með fjölbreyttum kennsluháttum í allskonar minni námshópum eftir eðli

námsefnis. Hér áður var í 9. og 10. bekk er svokallað ferðakerfi, hægferð, miðferð og hraðferð en nú er kennt í blönduðum minni námshópum til að styðja við kennsluna og til að mæta þörfum nemenda. Tvö frístundaheimili eru starfrækt í skólanum og eru þau fyrir nemendur í 1. – 4. bekk í báðum starfsstöðvum. Þau heita Hraunkot við Víðistaðatún og Álfakot í Engidal. Frístundaheimilin voru áður undir stjórn og á ábyrgð Íþrótta- og tómstundaráðs Hafnarfjarðar en frá hausti 2015 voru þau færð undir stjórn og rekstur skólans ásamt Hrauninu sem er félagsmiðstöð skólans fyrir nemendur á mið- og unglingastigi. Í meira en 30 ár hefur skólinn sett upp söngleik á hverju ári sem nemendur í 10. bekk flytja. Lengst af sýndu nemendur söngleikinn á jólaskemmtun nemenda og foreldra. Undanfarin ár hefur Hraunið í meira mæli komið að þessu verkefni sem og foreldrar barna í 10. bekk. Verkefnið hefur vaxið og orðið umfangsmeira en hefð er fyrir því að allir nemendur 10. bekkja taka þátt með einhverjum hætti, sem leikarar, hljóðfæraleikarar, sviðsmenn, ljósamenn, stílistar eða annað sem til fellur. Sú breyting hefur einnig orðið síðastliðin ár að nemendur sýna söngleikinn á opnum sýningum fyrir bæjarbúa og rennur ágóði til útskriftarferðar.

Við skólann starfa rúmlega 130 starfsmenn. Í stjórnendateymi skólans er skólastjóri, tveir aðstoðarskólastjórar (einn á hvorri starfsstöð) sem jafnframt eru deildarstjórar yngsta stigs, tveir deildarstjórar á miðstigi og unglingastigi ásamt deildarstjóra sérkennslu. Við skólann starfa námsráðgjafar, þroskaþjálfar, sálfræðingur og hjúkrunarfræðingar. Við skólann starfa einnig skólaliðar, stuðningsfulltrúar og nú í vetur hafa bæst við verkefnisstjóri yfir tómstundastarfi skólans, 2 verkefnastjórar og frístundaleiðbeinendur sem starfa á frístundaheimilunum og í félagsmiðstöðinni.

Leiðarljós Víðistaðaskóla *Ábyrgð – Virðing – Vinátta* eru innbyggð í menningu skólans og er starfað í anda þeirra. Í 2. grein í lögum um grunnskóla segir: „Hlutverk grunnskólans, í samvinnu við heimilin, er að búa nemendur undir líf og starf í lýðræðisþjóðfélagi sem er í sífelldri þróun". Í Víðistaðaskóla er lögð áherslu á að undirbúa nemendur undir framtíðina á lýðræðislegan hátt með því að nemendur axli ábyrgð á náminu og í leit að þekkingu öðlist þeir aukna víðsýni. Áhersla er á að nemendur læri að sýna umburðarlyndi fyrir fjölbreytileika manneskjunnar í samskiptum og samstarfi. Þannig öðlist þeir virðingu fyrir sjálfum sér og umhverfi sínu. Með því teljum við að lagður sé grundvöllur að sjálfstæði og gagnrýnni hugsun nemenda og hæfni þeirra til samstarfs við aðra. Þá viljum við veita þeim tækifæri og hæfni til að afla sér þekkingar og leikni og temja sér vinnubrögð og reglusemi sem stuðlar að stöðugri viðleitni til menntunar og þroska svo nemendur geti nýtt þau tækifæri sem lífið býður upp á.

I. Menntastefna skólans

Menntastefna skóla er grunnstefna skóla og felur í sér á allar stefnuáherslur skólans í einni stefnu og skal birtast í skólanámskrá (aðalnámskrá 2011, bls. 64). Menntastefna skólans er sett fram á grundvelli sjónarmiða á aðalnámskrá grunnskóla þar sem kjarni hennar skulu vera sex grunnþættir menntunar (heilbrigði og velferð, jafnrétti, lýðræði og mannréttindi, læsi, sjálfbærni og sköpun). Meginatriði í menntastefnu skóla eru megináherslur skólastarfsins sem skilgreina má í gegnum margvíslega stefnuþætti um „stefnu skólans, gildi, uppeldis- og kennslufræðilega stefnu og kennsluhætti" (aðalnámskrá grunnskóla 2011, bls. 66).

Menntastefna skóla er þannig aðgreind frá (1) menntastefnu ríkisins en aðalnámskrá grunnskóla er þá birtingarmynd hennar á hverjum tíma og (2) menntastefnu sveitarfélagsins sem er skólastefna bæjarins.

Gildi, leiðarljós, uppeldis- og kennslufræðileg sýn til kennsluhátta skólans

Skólinn starfar með eftirfarandi atriði sem grunn í stefnu skólans:

Gildi Víðistaðaskóla eru leiðarljós skólastarfsins: *Ábyrgð – Virðing – Vinátta* og endurspeglast þau í öllu starfi skólans. Hlutverk grunnskólans er ákvarðað í lögum um grunnskóla en þar segir í 2. grein: „Hlutverk grunnskólans, í samvinnu við heimilin, er að búa nemendur undir líf og starf í lýðræðisþjóðfélagi sem er í sífelldri þróun". Í Víðistaðaskóla er lögð áhersla á að undirbúa nemendur undir framtíðina á lýðræðislegan hátt. Við ræktum með nemendum umburðarlyndi, **vináttu**, víðsýni og **ábyrgð** ásamt **virðingu** fyrir sjálfum sér, öðrum og umhverfi sínu. Með því teljum við að lagður sé grundvöllur að sjálfstæðri hugsun nemenda og hæfni þeirra til samstarfs við aðra. Við viljum veita þeim tækifæri til að afla sér þekkingar og leikni og temja sér vinnubrögð og reglusemi sem stuðlar að stöðugri viðleitni til menntunar og þroska svo nemendur geti nýtt þau tækifæri sem lífið býður upp á.

Í Víðistaðaskóla er nemandinn í forgrunni í öllu starfi skólans. Áhersla er á almenna menntun sem stuðlar að alhliða þroska nemenda og undirbúning undir þátttöku í atvinnulífinu eða til frekara náms. Leitað er allra leiða til að koma til móts við ólíkar þarfir nemenda m.a. með fjölbreyttum kennsluháttum, öflugu stuðningskerfi og fjölbreyttu vali í efstu bekkjum skólans. Til þess að stuðla að þessu er lögð áhersla á hvetjandi námsumhverfi og að nemendur fái að njóta sín í námi og félagslífi.

Í Víðstaðaskóla er unnið út frá SMT skólafærni með áherslu á að skapa góðan staðblæ og tryggja öryggi og velferð nemenda og starfsfólks. Lögð er áhersla á að að styrkja jákvæða hegðun til að fyrirbyggja og draga úr óæskilegri hegðun nemenda.

Víðistaðaskóli leggur áherslu á að nemendur geri sér grein fyrir gildi umhverfismenntar og móti sér lífstíl í anda hennar. Áhersla er lögð á að nemendur verði meðvitaðir um mikilvægi samspils náttúru og umhverfis. Lögð er áhersla á að nemendur kynnist nánasta umhverfi, læri að bera virðingu fyrir náttúrunni og þroski með sér alþjóðavitund um umhverfismál. Í Víðistaðaskóla er lögð áhersla á að nemendur taki virkan þátt í að flokka úrgang til endurvinnslu og endurnýtingar og virði þannig auðlindir jarðarinnar. Nýttar eru fjölbreyttar leiðir til þekkingaröflunar, má þar nefna útikennslu, umhverfisfræðslu og upplýsinga- og tæknimennt.

Nemendur eru hvattir til sjálfstæðra vinnubragða, samvinnu, að sýna frumkvæði og beita gagnrýnni hugsun. í skólanum eru viðhafðir fjölbreyttir kennsluhættir, sjálfstæð vinna, samvinna, innlagnir, upplýsingaöflun, framsýni í upplýsinga- og tæknimennt sem tæki til náms. Stefnt verði að nýtingu nýjustu tækni á hverjum tíma svo sem moodle og spegluð kennsla. Þetta er gert til að auka námsvitund og víðsýni nemenda og sjálfstæð vinnubrögð.

Í Víðistaðaskóla er mikil áhersla metnaður lagður í list- og verkgreinar. List og verkgreinar eru kenndar í smiðjum. Að auki fá nemendur kennslu í dansi, tónmennt og hittast á sal vikulega í samsöng. Nemendur læra framsögn og taka þátt í Litlu- og Stóru upplestrarkeppninni, þeir koma reglulega fram á sal skólans með skemmtanir þar sem foreldrum og öðrum skólafélögum er boðið. Áhersla er á leiklistarkennslu á öllum stigum skólans en hefð er fyrir því að enda skólaferilinn með því að setja upp söngleik í tíunda bekk og er það samstarfsverkefni, skólans, foreldra og félagsmiðstöðvar ásamt nemendum. Í skólanum er starfrækt lúðrasveit Víðistaðaskóla sem er lítil skólalúðrasveit.

Helstu sérkenni skólans eru umhverfismennt og útikennsla, SMT, umburðarlyndi fyrir fjölbreytileika, áhersla á stærðfræði og rökhugsun, læsi og námsvitund, tónlist og leiklist. Í Víðistaðaskóla er lögð mikil rækt við tónlist og er starfrækt lúðrasveit á vegum skólans. Mikil áhersla er lögð á samstarf, heimila, skóla og félagsmiðstöðvar sem endurspeglast í því að á hverju ári setja nemendur í 10. bekk upp söngleik í samstarfi við félagsmiðstöðina Hraunið og foreldra. Í skólanum er lögð áhersla á tengsl við umhverfið, náttúru, menningu og atvinnulíf í nánasta umhverfi skólans. Forsenda árangurs í skólastarfi er að samstarf heimila og skóla sé farsælt og að sömu gildi og væntingar ríki á báðum stöðum.

2. Stefna Skóla

*Skólinn starfar á grundvelli **stefnuþátta** sem birtast þá sem hluti menntastefnu skólans:*

a. *Nemendur verði víðsýnir, sýni frumkvæði og geti beitt gagnrýnni hugsun*
b. *Nemendur læri að beita rökhugsun*
c. *Nemendur öðlist færi í læsi og námsvitund*
d. *Nemendur kynnist sköpun, tónlist og leiklist*
e. *Nemendur verði meðvitaðir um umhverfisvitund og tengsl við náttúruna og nánasta umhverfi og öðlist skilning á sjálfbærri þróun o.s.frv.*

*Skólastarfið hefur eftirfarandi **meginmarkmið** sem birtast þá sem hluti menntastefnu skólans:*
*Skólastarfið hefur eftirfarandi **meginmarkmið** sem birtast þá sem hluti menntastefnu skólans:*

a. *Að nemendur öðlist færni í læsi og námsvitund (Lestur er lífsinsleikur))*
b. *Að nemendur verði meðvitaðir um umhverfisvitund og tengsl við náttúruna og sitt nánasta umhverfi (Grænfánaverkefni og útikennsla)*
c. *Að nemendur kynnist skapandi skólastarfi (samvera á sal og skapandi smiðjur, söngleikur í 10. bekk)*

Stefna skóla og markmið skólastarfsins varðandi afmarkaða þætti í stefnu skóla:

a. Grunnþættir menntunar

Tilgangur: „*Að undirstrika meginatriði í almennri menntun og stuðla að meiri samfellu í öllu skólastarfi.*“ (Aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 14).

Frekari áherslur um grunnþætti menntunar í stefnu skólans varðandi áherslur við einstaka grunnþætti menntunar eins og þeir eru skilgreindir í aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 13-24) birtast hér á eftir. Þar samhæfir skólinn fræðslu um forvarnir og ferla sem henni tengist við grunnþætti menntunar, í samræmi við starfsviðmið fræðsluþjónustunnar um forvarnir og gefið er út í sérstöku plaggi sem er til leiðbeiningar fyrir hvern grunnþátt.

HEILBRIGÐI OG VELFERÐ

Stefna skólans í heilbrigði og velferð er að stuðla að andlegri, líkamlegri og félagslegri vellíðan nemenda.

Stefnuþættir:

- Að efla jákvæða sjálfsmynd
- Að stuðla að hreyfingu
- Að auka meðvitund nemenda um næringu
- Að stuðla að andlegri vellíðan
- Að stuðla að góðum samskiptum
- Að efla vitund um kynheilbrigði
- Að auka skilning á eigin tilfinningum og annarra

JAFNRÉTTI

Stefna skólans er að skapa tækifæri fyrir alla til að þroskast á eigin forsendum, rækta hæfileika sína og lifa ábyrgu lífi í frjálsu samfélagi í anda skilnings, friðar, umburðarlyndis, víðisýnis og jafnréttis.

Stefnuþættir:

- Að allir fái nám við hæfi
- Að koma til móts við þarfir hvers og eins

- Að kenna nemendum að setja sig í spor annarra
- Að kenna nemendum um fjölmenningu
- Að kenna nemendum um jafnrétti kynjanna
- Að fagna fjölbreytileikanum

LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI

Stefna skólans í lýðræði og mannréttindum byggir á samábyrgð, meðvitund og virkni allra sem að skólastarfinu koma. Lögð er áhersla á virðingu fyrir réttindum nemenda og viðurkenningu á hæfileikum þeirra.

Stefnuþættir:

- Að efla vitund nemenda á mannréttindum
- Að stuðla að hópavinnu
- Að hvetja nemendur til að hafa skoðanir og tjá þær
- Að auka siðferðisvitund
- Að stuðla að gagnrýnni hugsun og ígrundun
- Að stuðla að því að nemendur beri ábyrgð á námi sínu og framkomu
- Að nemendur þekki réttindi sín og skyldur
- Að nemendur beri umhyggju og virðingu fyrir fólki, dýrum og umhverfi
- Að nemendur geti valið nám eftir áhugasviði

LÆSI

Stefna skólans í læsi snýst um að auka málnotkun nemenda og auka þá færni sem þeir þurfa að hafa til að geta fært hugsun sína í letur og skilið prentaðan texta. Einnig viljum við auka færni nemenda til að nota þá miðla sem samfélagið notar hverju sinni.

Stefnuþættir:

- Að efla tölvu- og tæknilæsi
- Að nemandi læri og geti yfirfært aðferðir við lestur, ritun og hlustun og beitt þeim á fjölbreyttan hátt
- Auka notkun á bókasafni og upplýsingamennt
- Að efla vitund nemenda á bóklestri sér til gagns og ánægju
- Að leggja áherslu á túlkun ýmissa myndrita
- Að efla menningarlæsi

SJÁLFBÆRNI

Stefna skólans í sjálfbærni er að leggja áherslu á hæfni nemandans til að takast á við breytingar í þá veru að við skilum umhverfinu ekki í lakari ástandi en við tókum við því. Gerum nemendur virka þátttakendur í samfélagi sínu og að þeir hafi innsýn í efnahag þjóðarinnar.

Stefnuþættir:

- Að kenna nemendum hugtakið „Sjálfbærni“
- Að stuðla að umhverfisvænni hugsun (grænfáni)
- Að kenna nemendum að vera meðvitaðir um áhrif sín á umhverfið
- Að stuðla að fræðslu um neyslu og fjármál
- Að kenna nemendum um vistkerfið sem við búum í

SKÖPUN

Stefna skólans í sköpun er að nemendur öðlist leikni í að móta viðfangsefni og miðla þeim, búa til, gera eitthvað nýtt eða öðruvísi en áður. Sköpun er að uppgötva, njóta og örva forvitni og áhuga. Virkja ímyndunarafl nemenda og leika sér með möguleika.

Stefnuþættir:

- Að nemendur geti tekið þátt í skapandi vinnu
- Að nemendur geti skapað í riti og máli
- Að nemendur geti sett upp sýningar og komið fram
- Að stuðla að fjölbreyttum námsaðferðum
- Að stuðla að samþættingu námsgreina

b. Símenntun, þróunarstarf og innra mat skóla

Tilgangur: *Að stuðla að skólaþróun og færa skólanum aðferðir og tæki til að meta árangur og gæði skólastarfsins með kerfisbundnum hætti* (sbr. aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 59).

Skólinn markar sér eftirfarandi stefnu varðandi þróunarstarf (skólaþróun), í samspili við símenntun starfsfólks skóla, sem loks er skoðað í skoðað í tenglum við upplýsingaöflun innra mats skóla til að styðja við og hjálpa til að meta framfarir og árangur sem skal vera ríkjandi í öllu skólastarfinu. Á grundvelli þess eru eftirfarandi stefnuþættir eru skilgreindir:

i. Starfsfólk skólans fer árlega í starfsmannasamtal, vinnur eftir atvikum starfsþróunar-áætlun, þar sem símenntun starfsmanns er einn lykilþátta starfsþróunar hans og skólaþróunar fyrir skólann.
ii. Skólinn leggur árlega fram símenntunaráætlun, á grunni formsniðs frá Skólaskrifstofunni, til að efla fagþróun starfsfólks skólans og styðja við skólaþróun í starfsemi skólans.
iii. Skólinn leggur árlega mat á starfsemi skólans til að leggja mat á eigin þróun, framfarir og árangur og velur sér afmörkuð viðfangsefni til innra mats á hverju skólaári.

Skólinn setur sér eftirfarandi markmið um viðfangsefnið:

- ***Skólapúlsinn***, veftækt upplýsingakerfi um viðhorf til skólastarf og framkvæmd þess, er nýttur til lykilupplýsingasöfnunar fyrir innra mat skóla en skólinn nýtir að auki annars konar upplýsingaöflun eftir atvikum og aðstæðum.

Skólinn setur sér eftirfarandi markmið um viðfangsefnið:

- *Líðan starfsfólks könnuð með starfsmannasamtölum einu sinni á ári*
- *Hópefli*
- *Starfsmannafélag Víðistaðaskóla (SVÍÐI)*
- *Utanaðkomandi fyrirlesarar*
- *Þróunarstarf – Læsi til náms*

c. Foreldrasamstarf, upplýsingamiðlun og mótun skólasamfélags

Tilgangur: *Að skólasamfélag (starfsfólk, nemendur, foreldrar) hvers skóla vinni vel saman að mótun skólastarfsins og þeirra umgengishátta sem eiga að einkenna samskipti innan skólans og utan* (sbr. aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 69).

Skólinn markar sér eftirfarandi stefnu varðandi foreldrasamstarf, upplýsingamiðlun (m.a. námsmat) og mótun skólasamfélags með gagnkvæmum réttindum og skyldum allra aðila skólasamfélagsins sem skulu vera ríkjandi í öllu skólastarfinu:

i. *Að eiga gott samstarf milli heimila og skóla*
ii. *Að gagnkvæm virðing ríki á milli heimila og skóla*
iii. *Að sömu gildi ríki á heimilum og í skóla*
iv. *Að upplýsingaflæði milli heimila og skóla sé gott*

Skólinn setur sér eftirfarandi markmið um viðfangsefnið:

- *Haustfundir*
- *Foreldrasamráð tvisvar á ári*
- *Vikupóstar sendir heim vikulega*
- *Foreldrum boðið á uppákomur sem nemendur sjá um, eins og samveru, aðventudag fjölskyldunnar, jólaskemmtanir og söngleikinn hjá 10. bekk.*
- *Foreldrafélagið fundar að jafnaði einu sinni í mánuði*
- *Skólaráð fundar að jafnaði einu sinni í mánuði (sjá starfsáætlun)*

d. Samstarf og tengsl skólastiga og tengsl við nærumhverfið

Tilgangur: *Að stuðla að sem bestu samstarfi í því að svigrúm, sveigjanleiki og samfella sé í námi á milli skólastiga og í upplýsingamiðlun á skilum skólastiga* (sbr. aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 72).

Skólinn markar sér eftirfarandi stefnu varðandi samstarf og tengsl skólastiga og við nærumhverfið sem skal vera ríkjandi í öllu skólastarfinu:

i. Skólinn miðar samstarf sitt við önnur skólastig á grundvelli viðmiða sem Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar skilgreinir á hverjum tíma.
ii. *Útikennsla í nærumhverfi*
iii. *Samstarf milli skólastiga, þá leikskóla í hverfinu og framhaldskólana í bænum*
iv. *Samstarf við Hrafnistu*

Skólinn setur sér eftirfarandi markmið um viðfangsefnið:

- *Útkennsla – 1. tími að jafnaði í viku*
- *Samstarf milli skólastiga – áragangar saman í smiðjum og 8.-10. bekkur saman í vali*
- *Samstarf hjá 1.-4. bekk á báðum starfsstöðum*
- *Hver bekkur á sinn vinabekk sem hittast reglulega yfir veturinn*
- *Samsöngur hjá 1.-4. bekk vikulega*
- *Samvera á sal reglulega yfir veturinn*
- *5. bekkur les fyrir heimilisfólk á Hrfanistu*

Aðrir samstarfsaðilar eru þeir aðilar í samfélaginu sem hafa með velferð barna að gera. Skólinn leitar eftir þeim björgum sem að gagni geta komið til stuðnings nemendum og fjölskyldum þeirra. Samstarf er á milli Víðistaðaskóla við Víðistaðatún og leikskólans Víðivalla sem og starfsstöðvarinnar í Engidal við leikskólann Norðurberg og leikskólann Álfaberg, sem staðsettur er í sama húsnæði og skólinn. Deildarstjórar skólahópa í leikskólanum hitta kennara 1. bekkja ásamt aðstoðarskólastjórum grunnskólans og skipuleggja samstarf vetrarins. Þessir nemendahópar hittast nokkrum sinnum yfir

árið. Nemendum leikskólans er boðið að koma og leika á skólalóðinni, koma inn í bekki, mæta á skemmtanir, nota sérgreinastofu í grunnskólanum svo eitthvað sé nefnt. Einnig er nemendum 1. bekkja boðið að koma og leika í leikskólanum. Samstarfið hefur verið farsælt og munum við stefna að því að efla það í framtíðinni. Víðistaðaskóli er einnig aðili að samstarfi við framhaldsskólana í bænum. Boðið er upp á framhaldsáfanga í samstarfi við Flensborg og fleiri skóla, einnig er samstarf við Iðnskólann í Hafnarfirði varðandi valgreinar í unglingadeild.

e. Aðrar áherslur

Tilgangur: *að bjóða nemendum upp á að læra á hljóðfæri í skólanum.*

Skólinn markar sér eftirfarandi stefnu varðandi aðrar áherslur í menntastefnu skólans sem skal vera ríkjandi í öllu skólastarfinu eftir því sem sérstaða hans gefur tilefni til:

v. *Að gefa nemendum kost á að taka þátt í skjólahljómsveit*
vi. *Að gefa nemendum kost á að læra á hljóðþfæri í skólanum*
vii. *Að koma fram og spila ein eða með hljómsveit*

Skólinn setur sér eftirfarandi markmið um viðfangsefnið:

- *Að nemendum sé gefinn kostur á að taka þátt í tónlistarnámi skólans*

II. Skólastarf 9. bekkjar

Hlutverk þessa kafla er að kynna fyrir skólasamfélaginu megináherslur í starfsemi bekkjar svo það sé upplýst um framkvæmd skólastarfs í bekknum/árganginum. Það er m.a. gert til að foreldrar geti verið virkir þátttakendur í námi barna sinna á grundvelli uppeldisréttar síns. Um leið kynna kennarar fagmennsku skólastarfsins til að sýna fram á faglegt inntak og samhengi milli bekkja/árganga um þau gæði sem stefnt er að í skólastarfinu.

Kaflanum er skipt í eftirfarandi hluta:

1. Samantekt kennslu árgangs
2. Áherslur grunnþátta menntunar
3. Kennsluaðstæður, kennsluáætlanir og kennslugögn í árganginum
4. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf í árganginum
5. Námsmat og vitnisburðarkerfi árgangs

II.1. Samantekt kennslu í 9. bekk

Kennslutímar á viku skiptast í eftirfarandi námsgreinar.

Námssvið	Námsgreinar	Tímafjöldi í skóla á viku
1. Íslenska	1.1. Talað mál, hlustun og áhorf 1.2. Lestur og bókmenntir 1.3. Ritun 1.4. Málfræði	0,5 1 1,5 2
2. Erlend tungumál	2.1. Enska 2.2. Danska og önnur Norðurlandamál	4 3
3. List- og verkgreinar	*A Listgreinar:* 3.1. Sviðslistir (dans og leiklist) 3.2. Sjónlistir (myndmennt/listir og sköpun) 3.3. Fjölmiðlun *B Verkgreinar:* 3.4. Heimilisfræði 3.5. Hönnun og smíði 3.6. Textílmennt	2 2
4. Náttúrugreinar	4.1. Eðlis- og efnavísindi 4.2. Jarð- og störnufræði 4.3. Lífvísindi 4.4. Umhverfismennt	3
5. Skólaíþróttir	5.1. Íþróttir 5.2. Sund	2 1
6. Samfélagsgreinar	6.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði 6.2. Jafnrétti og lífsleikni 6.3. Landafræði, saga, sam-/þjóðfélagsfræði	4
7. Stærðfræði	7.1. Tjáning, tungumál, verkfæri, vinnubrögð og beiting stærðfræðinnar 7.2. Tölur, reikningur og algebra 7.3. Rúmfræði, mælingar, tölfræði og líkindi	5
8. Upplýsinga- og tæknimennt	8.1. Miðlamennt og skólasafnsfræði 8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni	1
9. Val	9. Valgreinar	5
Alls		37

II.2. Áherslur grunnþátta menntunar í 9. bekk

Í þessum árgangi eru áherslur sex grunnþátta menntunar eftirfarandi í samræmi við stefnu skólans og samhæfir áherslum skólans um forvarnir.

Áherslur grunnþátta menntunar í árgangi eru sett fram í markmiðum

Grunnþáttur menntunar	**Áhersluatriði**
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	• Efla sjálfstraust og jákvæða sjálfsmynd • Heilbrigt matarræði • Heilbrigðar svefnvenjur • Forvarnir í vímuefnamálum • Kynfræðsla
JAFNRÉTTI:	• Nám við hæfi hvers nemanda • Bera virðingu fyrir öllum án tilltits til kyns, útlits, kynhneigðar, trúarbragða, þjóðernis og félagsstöðu • Bæði kyn í nemendaráði
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	• Umhyggja fyrir umhverfi, fólki og dýrum • Efla ábyrgð nemenda á eigin námi • Efla þekkingu á grundvallarréttindum, ábyrgð og skyldum fólks í lýðræðissamfélagi • Efla gagnrýna og sjálfstæða hugsun • Hópvinna með hverjum sem er • Kosningar í nemendaráð • Bekkjarfundir

Grunnþáttur menntunar	Áhersluatriði
LÆSI:	• Efla lesskilning • Efla miðlamennt (sjónvarp, tölvur og net) og noti miðlana á gagnrýnan hátt • Sækja sér upplýsingar á mismunandi formi • Koma hugsunum sínum á framfæri á aðgengilegan hátt
SJÁLFBÆRNI:	• Vinna með hugtakið sjálfbærni • Hringrás efna og mikilvægi sjálfbærrar þróunar til að viðhalda lífi á jörðinni • Umhverfismál á heimsvísu t.d. nýting auðlinda og sanngjörn skipting þeirra • Grænfáninn, flokka og endurvinna, endurnýta, passa upp á orkuna, vinna úti með umhverfið • Upplifa og skoða umhverfið
SKÖPUN:	• Hugsanir útfærðar og komið á framfæri á fjölbreytilegan hátt • Hæfileikum fundinn farvegur og hver og einn fái notið sín sem einstaklingur og sem hluti af heild • Efla sköpunargleði, frumkvæði og frumleika • Leikur er mikilvæg námsaðferð þar sem sköpunargleði nemenda fær notið sín

II.3. Kennsluaðstæður, kennsluáætlanir og kennslugögn í 9. bekk

i. Kennsluaðstæður

Námsgreinar eru kenndar í stofum viðkomandi kennara. Fyrirlestrasalur er notaður þegar árgangurinn er saman eða þegar gestafyrirlesari kemur. Nemendur vinna einstaklingsvinnu, paravinnu og hópvinnu.

ii. Kennsluáætlanir

Kennsluáætlanir er að finna á heimasíðu skólans www.vidistadaskoli.is. Skólaárinu er skipt í tvær annir sem skiptast í lok janúar. Símat fer fram allt skólaárið.

iii. Náms- og kennslugögn

Skýra frá hvað skóli/kennari leggur til kennslunnar í árganginum og eyðir þessum texta.

Námsbækur og almenn kennslugögn skóla:	• Allar nauðsynlegar náms- og kennslubækur (sjá viðkomandi námsgreinar). • Aðgangur að tölvum og hugbúnaði í skóla eftir þörfum.
Ritföng nemenda og persónuleg hjálpar-gögn sem nemendur þurfa að hafa/eiga á hverjum tíma:	• Sjá innkaupalistar á heimasíðu skólans www.vidistadaskoli.is

II.4. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf.

Póstur sendur heim vikulega um heimanám (inni á Mentor) og annað sem tengist skólastarfinu. Auk þess er sendur tölvupóstur eða samband haft við foreldra símleiðis eftir þörfum. Foreldrar boðaðir í viðtal ásamt nemendum tvisvar sinnum á skólaárinu. Samvera er haldin á haustönn þar sem foreldrar eru boðnir að koma og hlusta. Aðventudagur fjölskyldunnar er haldinn í lok nóvember. Kaffihúsadagur er á vorönn. Auk þess eru foreldrar velkomnir í skólann alla daga.
Bekkjartenglar eru fyrir hvern bekk og sjá þeir um aðrar uppákomur bekkjarins.

II.5. Námsmat og vitnisburðarkerfi

Námsmat í bekknum greinist í þrennt, leiðsagnarmat, stöðumat og lokamat (út frá hæfniviðmiðum). Framkvæmdin í árganginum er með þessum hætti:

a. ***Leiðsagnarmat***.
Leiðbeinandi námsmat, leiðsagnarmat, fer fram reglulega yfir allt skólaárið í öllum námsgreinum. Í því felst að kennarar nota ýmsar leiðir til að styðja við og leiðbeina nemendur að ná árangri. Í þessum árgangi er lögð áhersla á eftirfarandi aðferðir við leiðsögnina:

- Símat – þar sem vinna nemenda er reglulega metin útfrá gefnum markmiðum.
- Kaflapróf
- Verkefni metin
- Heimavinna

b. ***Stöðumat***.
Stöðumat fer fram 2 sinnum á skólaárinu með viðtali nemanda og foreldra með umsjónarkennara. Tilgangur stöðumatsins er að veita mat á stöðu nemenda til þeirra sjálfra og aðstandenda þeirra, til að hjálpa þeim til að ná frekari árangri í náminu.

b. ***Lokamat***:
Lokamat fer fram í lok skólaárs þar sem nemandi fær mat á náminu sínu yfir skólaárið. Meginmarkmið þess að veita nemanda yfirsýn yfir stöðu sína eftir nám vetrarins og gefa honum einkunn fyrir frammistöðu sína.

III. Námssvið og námsgreinar

Í þessum hluta námskrárinnar er kynnt áætlun um það nám og kennslu sem stefnt er að fari fram á skólaárinu í bekknum/árganginum. Aðalnámskrá grunnskóla skiptir viðfangsefnum skólastarfsins í átta skilgreind námssvið og eitt opið (val) en hverju námssviði heyra mismargar námsgreinar. Fyrir hvert námssvið eru gefin út hæfniviðmið, námshæfni, fyrir 4., 7. og 10. í aðalnámskrá en skólar útfæra fyrir aðra árganga. Sömuleiðis er lýst áherslum í hverri námsgrein árgangs og flokkað eins og tilheyrir hverju námssviði. Megintilgangur þess er að skýra þær væntingar og áherslur sem eru í náminu svo stefnt sé að sameiginlegu markmiði í skólastarfinu sem öllum sé ljós.

Í einhverjum tilvikum fá sumir nemendur sérstakt námsefni sem hæfa þeim betur en námsefni bekkjar og fá því sína eigin námsskrá (að hluta a.m.k.) sem er nefnd einstaklingsnámskrá. Hún er utan þessa plaggs og unnin í hverju tilviki í samráði við aðstandendur viðkomandi nemenda eftir því sem við á.

Lykilhæfni

Lykilhæfni er annar hluti þeirrar hæfni sem skólastarf stefnir að samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (2011/2013). Lykilhæfni er almenn hæfni nemenda og er óháð einstökum námssviðum eða námsgreinum. Hún felur í sér atriði eins og virkni nemenda til að tjá sig, færni í að vinna með öðrum og taka almennt ábyrgð á eigin námi. Viðmið um lykilhæfni gefa til kynna áherslur um hæfni sem nemendur eiga að geta tileinkað yfir skólaárið. Lykilhæfni skiptist í fimm undirþætti og eru þeir nefndir lykilþættirnir fimm og skal gefið mat, einkunn, fyrir hvern lykilþátt fyrir sig. Fyrir hvern lykilþátt eru skilgreind nokkur viðmið sem lýsa getu sem nemendur eiga að vera búnir að tileinka sér í lok skólaárs. Það er ákvörðun skóla hvort lykilhæfni sé gefin fyrir árganginn í heild sinni (1x), hvert námssvið (8x) eða hverja námsgrein (um 20x) en alltaf eru sömu viðmiðin notuð.

a. Hæfniviðmið og matskvarðalýsingar út frá A-D matskvörðum

Fyrir árganginn gilda eftirfarandi hæfniviðmið um lykilhæfni sem eru sameiginleg fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar auk matskvarða fyrir hvern lykilþátt og eiga við öll námssvið bekkjarnámskrárinnar:

Lykilþættirnir fimm	**Efnisþættir með viðmiði fyrir hvern lykilþátt.** Við lok skólaárs geti nemandi:	**A**	**B**	**C**
TJÁNING OG MIÐLUN	• tjáð hugsanir sínar, hugmyndir, upplýsingar og tilfinningar með fjölbreyttum leiðum • myndað sér skoðun og tjáð sig um hugmyndir og upplýsingar sem upp koma, tekið þátt í skoðanaskiptum um viðfangsefni og rökstutt mál sitt • fjallað um ólík viðfangsefni af öryggi og beitt orðaforða og hugtökum sem hæfir efnisvali • notað fjölbreyttar aðferðir í kynningum og sýnt öryggi og vandvirkni við að miðla þekkingu sinni	Tekið virkan þátt í samræðum og gert grein fyrir skoðunum sínum **af miklu öryggi**. Fjallað um ólík viðfangsefni af öryggi og beitt orðaforða og hugtökum sem hæfir efnisvali og viðmælendum. Notað ólíka miðla **vel** við að koma þekkingu sinni og skoðunum á framfæri.	Tekið virkan þátt í samræðum og gert **vel** grein fyrir skoðunum sínum. Fjallað um ólík viðfangsefni og beitt orðaforða og hugtökum sem hæfir efnisvali og viðmælendum. Notað ólíka miðla við að koma þekkingu sinni og skoðunum á framfæri.	Tekið virkan þátt í samræðum og gert grein fyrir skoðunum sínum Fjallað um ólík viðfangsefni og beitt orðaforða og hugtökum sem hæfir efnisvali og viðmælendum. Notað ólíka miðla við að koma þekkingu sinni og skoðunum á framfæri **að nokkru leyti**.
SKAPANDI OG GAGNRÝNIN HUGSUN	• spurt spurninga og farið fjölbreyttar leiðir við efnistök og úrvinnslu verkefna • sett sér skilgreind viðmið um árangur • beitt gagnrýni og skapandi hugsun við úrlausn verkefna á uppbyggilegan hátt • gagnrýnt gefnar upplýsingar með rökum og dregið ályktanir • fjallað af gagnrýni um mismunandi viðfangsefni út frá ólíkum sjónarhornum	Spurt spurninga og unnið sjálfstætt **af miklu öryggi** við úrlausn verkefna á fjölbreyttan hátt. Gert sér **vel** grein fyrir hvað liggur að baki árangri og nýtt sér **vel** aðferðir til að efla sterkar hliðar sínar. Unnið **mjög vel** með upplýsingar á gagnrýnan hátt og fjallað af gagnrýni um mismunandi viðfangsefni út frá ólíkum sjónarhornum.	Spurt spurninga og unnið sjálfstætt við úrlausn verkefna á fjölbreyttan hátt. Gert sér grein fyrir hvað liggur að baki árangri og nýtt sér aðferðir til að efla sterkar hliðar sínar. Unnið **vel** með upplýsingar á gagnrýnan hátt og **oft** fjallað af gagnrýni um mismunandi viðfangsefni út frá ólíkum sjónarhornum.	Spurt spurninga og unnið **að einhverju leyti** sjálfstætt við úrlausn verkefna á fjölbreyttan hátt. Gert **að hluta** grein fyrir hvað liggur að baki árangri og að hluta nýtt aðferðir til að efla sterkar hliðar sínar. Unnið **að vissu marki** með upplýsingar á **gagnrýnan** hátt og stundum fjallað af gagnrýni um mismunandi viðfangsefni.

Frh. á næstu síðu

Lykilþættirnir fimm, frh.	**Efnisþættir með viðmiði fyrir hvern lykilþátt.** Við lok skólaárs geti nemandi:	**A**	**B**	**C**
SJÁLFSTÆÐI OG SAMVINNA	• sýnt frumkvæði í námi sínu og sjálfstæði í vinnubrögðum • nýtt sér aðferðir til að efla sterkar hliðar sínar og byggja upp jákvæða sjálfsmynd • unnið í hóp og tekið þátt í jákvæðum samskiptum við aðra í námi og félagsstarfi • verið virkur og skilið ábyrgðina við að vera þátttakandi í samfélagi • tekið leiðsögn og gagnrýni á uppbyggilegan hátt og sett eigin gagnrýni fram á sanngjarnan máta • útfært og tekið þátt í samfélagsverkefni með öðrum á lýðræðislegan hátt	Sýnt **mikið** frumkvæði og sjálfstæði í vinnubrögðum. Tekið **mikla** ábyrgð og virkan þátt í samstarfi. Tekið á móti og sett fram **vel** skipulagða gagnrýni á sanngjarnan máta.	Sýnt frumkvæði og sjálfstæði í vinnubrögðum. Tekið ábyrgð og virkan þátt í samstarfi. Tekið á móti og sett fram skipulagða gagnrýni á sanngjarnan máta.	Sýnt **nokkurt** frumkvæði og sjálfstæði í vinnubrögðum. Tekið **að vissu marki** ábyrgð og virkan þátt í samstarfi. **Að einhverju leyti** tekið á móti og sett fram skipulagða gagnrýni á sanngjarnan máta.
NÝTING MIÐLA OG UPPLÝSINGA	• tamið sér gagnrýni á mismunandi upplýsingar og skilji hvað felst í ábyrgri notkun upplýsinga við eigið nám • notað fjölbreytta miðla við skipulag, nýsköpun, þróun og framsetningu upplýsinga og hugmynda • notað heimildir og upplýsingar á siðferðislega verjandi hátt í námi, í eigin lífi og á rafrænum samskiptamiðlum	Nýtt sér **vel** ólíka miðla í námi sínu á ábyrgan og gagnrýninn hátt, aflað upplýsinga og lagt mat á gæði og trúverðugleika þeirra **af öryggi**.	Nýtt sér ólíka miðla í námi sínu á ábyrgan og gagnrýninn hátt, aflað upplýsinga og lagt mat á gæði og trúverðugleika þeirra.	**Stundum** nýtt sér ólíka miðla í námi sínu á ábyrgan og gagnrýninn hátt, aflað upplýsinga og lagt mat á gæði og trúverðugleika þeirra **að vissu marki**.
ÁBYRGÐ OG MAT Á EIGIN NÁMI	• nýtt sér sterkar hliðar sínar til að styrkja sjálfsmynd sína með einföldum aðferðum • útfært markmið, fylgt þeim eftir og lagt mat á það í lokin hvernig til tókst • lagt mat á árangur sinn í námi og endurskoðað markmið sín með hliðsjón af viðmiðum	Nýtt sér **vel** sterkar hliðar sínar til að styrkja sjálfsmynd sína með einföldum aðferðum. Útfært markmið í námi, fylgt þeim eftir og lagt **af öryggi** mat á hvernig til tókst með hliðsjón af viðmiðum.	Nýtt sér sterkar hliðar sínar til að styrkja sjálfsmynd sína með einföldum aðferðum. Útfært markmið í námi, fylgt þeim eftir og lagt mat á hvernig til tókst með hliðsjón af viðmiðum.	Nýtt sér **að vissu marki** sterkar hliðar sínar til að styrkja sjálfsmynd sína með einföldum aðferðum. **Stundum** útfært markmið í námi, fylgt þeim eftir og lagt **að einhverju leyti** mat á hvernig til tókst með hliðsjón af viðmiðum.

1. Íslenska

Námshæfni – viðmið um hæfni í íslensku

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í íslensku	Þ	L	V
Talað mál, hlustun og áhorf:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• flutt mál sitt skýrt og áheyrilega og hefur náð nokkrum tökum á viðeigandi talhraða og fasi,		x	
	• gert sér grein fyrir eðli góðrar framsagnar og framburðar og nýtt leiðbeiningar um framsögn, svo sem um áherslu, tónfall, hrynjandi og fas með viðtakanda í huga,	x	x	
	• nýtt aðferðir sem hann hefur lært til að taka virkan þátt í samvinnu, samræðum og rökræðum, tjáð skoðanir sínar með ýmsum hætti og rökstutt þær,	x	x	x
	• hlustað, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar í töluðu máli til fróðleiks og skemmtunar,einnig notið myndefnis, upplestrar, leikins efnis og tónlistar, skráð hjá sér athuga-semdir og minnisatriði og gert grein fyrir skoðun sinni á viðkomandi efni		x	x
	• nýtt sér fjölmiðla, svo sem útvarp, sjónvarp, kvikmyndir og rafrænt efni, getið hlustað á gagnrýninn hátt t.d. á fréttir og annað fræðilegt efni og myndað sér skoðun,		x	x
	• átt góð samskipti þar sem gætt er að máli, hlustun, tillitssemi, virðingu og kurteisi.		x	x
Lestur og bókmenntir:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• lesið almenna texta af öryggi og með góðum skilningi, lagt mat á þá, hraðlesið bækur eftir íslenska og erlenda höfunda, lesið bækur frá ýmsum tímum s.s.Íslendingasögur og nútíma- Bókmenntir, ljóð o.fl.		x	x
	• skilið mikilvægi þess að geta lesið og eflt eigið læsi,		x	x
	• og m.a. valið og beitt mismunandi aðferðum við lestur,		x	
	• greint og skilið aðalatriði og aukaatriði í margs konar texta og lesið sér til ánægju og fróðleiks,	x	x	x
	• gert sér grein fyrir eðli og einkennum margvíslegra textategunda,		x	
	• lesið, túlkað, metið og fjallað um bókmenntir frá ýmsum tímum og gert sér grein fyrir gildi þeirra,	x	x	
	• beitt nokkrum grunnhugtökum í bókmenntafræði, svo sem minni, fléttu, sjónarhorni og sögusviði og kannast við myndmál, aðal-og aukapersónur, tíma og umhverfi,			

	• notað algeng hugtök í bragfræði í umfjöllun um bundið mál og óbundið s.s. rím, stuðla,mynd, líkingar, lesið og túlkað ljóð af ýmsum toga og frá ýmsum tímum,	x	x	
	• leitað og aflað sér heimilda úr ýmsum gagnabrunnum og tekið afstöðu til þeirra,	x	x	
	• unnið úr tölulegum og myndrænum upplýsingum,		x	x
	• valið sér lesefni til gagns og ánægju og gerið sér grein fyrir gildi þess,	x	x	
			x	x
Ritun:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• skrifað skýrt og greinilega og beitt ritvinnslu af öryggi, notað orðabækur og önnur hjálpargögn, gengið frá texta, vísað til heimilda og skráð þær,	x	x	
	• beitt skipulegum vinnubrögðum við ritun, skipað efnisatriðum í röklegt samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar,	x	x	
	• tjáð hugmyndir sínar og skoðanir og fært rök fyrir þeim í rituðu máli, samið texta frá eigin brjósti t.d.bréf, umsóknir, ritgerðir o.fl. og hefur í huga blæbrigðaríkt mál við ritun,	x	x	x
	• beitt reglum um réttritun, hefur náð nokkuð góðu valdi á stafsetningu,	x	x	
	• valið og skrifað mismunandi textagerðir sem hæfa viðkomandi verki og beitt mismunandi orðaforða og að nokkru leyti málsniði við hæfi,	x	x	x
	• notað helstu aðgerðir við ritvinnslu, valið viðeigandi heimildir, vísað til þeirra og sett í heimildaskrá,	x	x	
	• skrifað rafrænan texta og tengt texta, mynd og hljóð eftir því sem við á, gert útdrátt úr efni sem hann hefur lesið,	x	x	x
Málfræði:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• beitt helstu málfræðihugtökum,	x	x	x
	• valið orð í tali og ritun í samræmi við málsnið, gert sér grein fyrir mikilvægi þess að rækta orðaforðann,	x	x	
	• flett upp í handbókum, orðasöfnum og rafrænum orðabönkum og nýtt sér málfræðilegar upplýsingar sem þar er að finna,	x	x	
	• áttað sig á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og setningahluta og gert sér grein fyrir hlutverki þeirra,	x	x	x

• notað fleyg orð, algeng orðtök, málshætti og föst orðasambönd til að auðga mál sitt og gerir sér grein fyrir þýðingu lestrar, ekki síst bókmennta, í þessu skyni,	x		x
• gert sér grein fyrir mismunandi málnotkun og málsniði eftir efni og tilefni,	x	x	
• áttað sig á skyldleika íslensku við önnur mál og að tungumál, þar á meðal íslenska, breytast sífellt	x	x	
• áttað sig á mun á talmáli og ritmáli og beitt sköpunarmætti tungumálsins,	x	x	
• gert sér grein fyrir mikilvægi góðrar færni í máli, ábyrgð sinni við að bæta mál sitt og getur nýtt þekkingu sína á íslenskri málfræði við nám í erlendum tungumálum.	x	x	

1.1. Talað mál, hlustun og áhorf

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

Nemendur geti tjáð sig frjálslega frammi fyrir skólafélögum sínum, sagt frá eigin reynslu og upplifun t.d. eftir leiksýningar, kvikmyndir og lestur bóka. Nemendur geti endursagt og/eða lesið upphátt sögur og ljóð með góðum framburði. Nemandi geti sagt frá hvernig hann hafi komist að tiltekinni niðurstöðu og rökstutt hana.

Nemandi geti hlustað á tiltölulega flókið efni og skráð jafnóðum hjá sér athugasemdir eða minnisatriði. Hann þjálfist í að horfa og hlusta á gagnrýninn hátt á fréttir, umræðuþætti og auglýsingar í fjölmiðlum. Hann þjálfist í að hlusta á ýmiss konar upplestur, geti nýtt sér fræðslu- og skemmtiefni og annað margmiðlunarefni á netinu til ýmiss konar úrvinnslu. Hann tileinki sér viðeigandi framkomu þegar hlustar er t.d. á upplestur eða frásagnir.

1.2. Lestur og bókmenntir

Tímafjöldi: 2 tímar á viku (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Bókmenntir:*
- *Ljóð*
  <u>Bragfræði:</u>
  Ljóðstafir, rím, kveður, bragliðir.
  <u>Myndmál:</u>
  Líkingar, bein mynd, túlkun o.fl.
- *Lesnar bókmenntir frá ýmsum tímum*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Gísla saga/Laxdæla*
- *Mýrin*
- *Ýmis fjölrit; bragfræði, lesskilningur o.fl.*
- *Yndislestrarbækur frá ýmsum tímum.*
- *Ýmsar skáldsögur og annað lestrarefni*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn frá kennara*
- *Hópvinna*
- *Einstaklingsvinna*

- *Heimavinna*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Aðlagað námsefni í báðar áttir m.a. í samvinnu við sérkennara*
- *Valin verkefni*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Nemandi þarf að geta beitt þekkingu sinni í sjálfstæðri vinnu*
- *Nemandi geti lesið á gagnrýninn hátt og myndað sér skoðun á því sem þeir lesa*
- *Nemandi geti gert grein fyrir þeim tilfinningum sem ákveðinn texti hefur á hann, taki þátt í umræðum um lesna texta, geti lesið töflur og myndrit og tengt niðurstöður við ákveðin verkefni*
- *Nemandi geti nýtt sér heimildir til að auka orðaforða sinn og efla lesskilning og geti gert útrdrátt úr efni sem hann hefur lesið*
- *Nemandi geti unnið með öðrum*
- *Nemandi beri ábyrgð á vinnu sinni í tímum og heimavinnu*

b. Námshæfni:

- *Nemandi geti tekið skrifleg próf*
- *Nemandi geti skilið og nýtt sér ýmis hugtök úr bókmenntum*
- *Nemandi geti skilað skriflegum ritgerðum*
- *Nemandi geti unnið með bókmenntir og verkefni þeim tengdum*
- *Nemandi taki lokapróf úr námsefni annarinnar*
- *Nemandi geti tjáð sig í mæltu og rituðu máli og komið skoðunum sínum á framfæri á skýran hátt*

1.3. Ritun

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Nemendur geti tjáð sig skriflega, rökstutt skoðanir sínar og skrifað fyrir ólíka viðtakendur*
- *Nemendur geti nýtt sér fjölbreytilegt málfar og orðaforða íslensks máls*
- *Nemandi geti gengið frá eigin texta m.a. bréfum, umsóknum, ritgerðum og lýsingum á lýtalausan hátt. Geti skrifað um eigin reynslu og náð góðum tökum á að skrifa útdrætti og endursagnir úr munnlegu og skriflegu efni. Vinni úr ýmsum heimildum og læri undirstöðuatriði heimildaritun. Þjálfist í að leita að og skoða efni á netinu sem þeir geti nýtt í ritunarvinnu.*

ii. Námsefni: Ýmis fjölrit

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Tímaritgerðir*
- *Heimaritgerðir*
- *Styttri ritanir um ýmis málefni*
- *Hópvinna – hugtakakort o.fl.*
- *Ferliritun*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Mismunandi kröfur í ritun við hæfi hvers og eins*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Nemendur geti notað orðabækur*
- *Nemandi kunni skil á málsgrein, efnisgrein, upphafi, miðju og endi*
- *Nemandi skrifi efni samkvæmt fyrirmælum*
- *Nemandi temji sér að nota gott og blæbrigðaríkt málfar og nýti reglur stafsetningar og greinarmerki*
- *Nemandi geti tekið afstöðu og rökstutt hana í rituðu máli*

b. Námshæfni:

- *Nemendur vinni heimaverkefni og tímaverkefni sem metin eru til einkunna*

1.4. Málfræði

Tímafjöldi: 2 tímar á viku (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Orðflokkar:*
- *Fallorð: Nafnorð, sagnorð, lýsingarorð, fornöfn, töluorð og greinir og beygingar þeirra*
- *Sagnorð: Tíðir, persóna og tala, veikar, sterkar, kennimyndir, hjálþar-og aðalsagnir, myndir sagna, þersónulegar og óþersónulegar sagnir, áhrifs-og áhrifslausar sagnir, hættir sagna*
- *Smáorð: Atviksorð, samtengingar, forsetningar, nafnháttarmerki*
- *Merkingarfræði:*
- *Orðtök og málshættir*
- *Hlutstæð og óhlutstæð orð*
- *Margræð orð*
- *Tilfinningaorð*
- *Líkingarorð*
- *Setningarfræði*
- *Frumlag, umsögn, sagnfylling, andlag, einkunn, atviksliður, forsetningarliður, tengiliður*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Málið í mark – Sagnorð og Finnur II
- Ýmis fjölrit s.s. orðflokkar og setningarfræði

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn frá kennara*
- *Hópvinna*
- *Einstaklingsvinna nemenda*
- *Heimavinna*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Aðlagað námsefni í báðar áttir m.a. í samvinnu við sérkennara*
- *Valin verkefni*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Nemandi geti beitt þekkingu sinni í sjálfstæðri vinnu*
- *Nemandi geti unnið með öðrum*
- *Nemandi beri ábyrgð á vinnu sinni í tímum og heimavinnu*
- *Nemandi geti nýtt sér reglur málfræðinnar í ræðu og riti*

b. Námshæfni:

- *Nemandi geti tekið skrifleg próf*
- *Nemandi geti skilið og nýtt sér málfræðireglur*
- *Nemandi geti skilið og nýtt sér reglur um setningafræði*
- *Nemandi taki lokapróf úr námsefni annarinnar*

2. Erlend tungumál

Viðmið um námshæfni í erlendum tungumálum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í erlendum tungumálum	Þ	L	V
Hlustun:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• tileinkað sér flest atriði úr kynningum og frásögnum sem eru innan náms- og þekkingarsviðs hans.	X	X	
	• fylgst nokkuð vel með efni í fjöl- og myndmiðlum.		X	
	• hlustað eftir helstu upplýsingum, valið úr þær sem við á og brugðist við eða unnið úr þeim	X	X	
Lesskilningur:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• aflað sér upplýsinga úr texta við hæfi, greint aðalatriði frá aukaatriðum	X	X	
	• lesið sér til fróðleiks rauntexta, t.d. úr dagblöðum, tímaritum og netmiðlum.		X	X
	• lesið sér til gagns, ánægju og þroska smásögur og skáldsögur ætlaðar ungu fólki.		X	
	• lesið og tileinkað sér efni sem tengist öðrum námsgreinum og hugtök sem tengjast þeim og nýtt í nýju samhengi.		X	
Samskipti:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• tekist á við margs konar aðstæður í almennum samskiptum, t.d. miðlað og tekið á móti upplýsingum.	X	X	
	• sýnt fram á að hann er samræðuhæfur um kunnugleg málefni, beitir nokkuð réttu máli, skiljanlegum framburði og áherslum.	X	X	
	• tekið þátt í óformlegu spjalli um daginn og veginn um efni sem hann er vel heima í.	X	X	
	• tekist á við kunnulegar aðstæður í almennum samskiptum, t.d. miðlað og tekið á móti upplýsingum.	X	X	X
Frásögn:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• tjáð sig skipulega með undirbúið efni sem hann þekkir.	X	X	
	• flutt stutta frásögn eða kynningu um undirbúið efni blaðalaust.		X	
Ritun:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• skrifað samfelldan texta á hnökralitlu máli um efni sem hann hefur þekkingu á.	X	X	
	• sýnt fram á nokkuð góð tök á orðaforða og meginreglum málnotkunar.	X	X	
	• tjáð sig um skoðanir sínar, tilfinningar, reynslu og þekkingu.	X	X	X
	• leikið sér með málið og látið sköpunargáfuna og ímyndunaraflið njóta sín.		X	X
Menningarlæsi:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• sýnt fram á að hann þekkir til mannlífs og menningar á helstu ensku málsvæðunum.	X		
	• getur greint á milli helstu afbrigða tungumálsins	X	X	

Námshæfni:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• beitt margvíslegum námsaðferðum sem geta komið að gagni í náminu.	X	X	
	• beitt á raunsæjan hátt sjálfsmati og jafningjamati.		X	X
	• nýtt sér reynslu sína og þekkingu til að nota í nýju samhengi.	X		
	• unnið sjálfstætt, með öðrum og undir leiðsögn og tekið tillit til þess sem aðrir hafa til málanna að leggja.			X
	• nýtt sér öll helstu hjálpartæki, s.s. ítarefni, efni úr fjölmiðlum, orðabækur og leitarforrit og umgengist þau af gagnrýni.	X	X	X
Hlustun:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• tileinkað sér flest atriði úr kynningum og frásögnum sem eru innan náms- og þekkingarsviðs hans.	X	X	
	• fylgst nokkuð vel með efni í fjöl- og myndmiðlum.		X	
	• hlustað eftir helstu upplýsingum, valið úr þær sem við á og brugðist við eða unnið úr þeim	X	X	

2.1. Enska

Tímafjöldi: 4 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Lestur*
- *Hlustun*
- *Talmál*
- *Málnotkun*
- *Ritun*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Spotlight 9 lesbók*
- *Spotlight 9 vinnubók*
- *Skáldsögur*
- *Smásögur*
- *Go for it lesbók*
- *Gof for it vinnubók*
- *Kvikmyndir*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Fyrirlestrar*
- *Innlögn*
- *Hópavinna*
- *Heimavinna*
- *Kynningar*
- *Hlustun*
- *Talþjálfun*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Möguleiki á að fá léttari léttlestrabækur*
- *Málfræði A,B,C fyrir nemendur sem þurfa betri grunn*
- Nemendur sem eru getumiklir geta fengið að taka námsefni næsta árs samhliða sínu námi.
- Auka ítarefni fyrir getumeiri nemendur

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Ástundun í tíma metin*
- *Að nemandi geti nýtt þekkingu sína við ýmis verkefni*
- *Að nemandi geti unnið sjálfstætt*
- *Að nemandi getur unnið með öðrum*
- *Að nemandi beri ábyrgð á heimanámi sínu*

b. Námshæfni:

- *Skrifleg próf*
- *Hlustunarpróf*
- *Hópverkefni*
- *Fyrirlestrar*
- *Kynningar*
- *Ritanir*

2.2. Danska

Tímafjöldi: 3 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Daglegt ritað og talað mál.*
- *Málfræði*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Smil: vinnubók og hlustunarefni.*
- *Málfræðiefni.*
- *Smásögur.*
- *Bíómyndir*
- *Ritunarverkefni.*
- *Ýmislegt efni af vefnum.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning sem kennari sér um.*
- *Lestur námsefnis.*
- *Myndbönd*
- *Vinnubókarvinna*
- *Umræður, para- og hópavinna*
- *Sköpun*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Nemendur með lestraörðuleika fá stuðning.*
- *Lögð eru fyrir skapandi verkefni við hæfi hvers og eins.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

- *Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:*

a. Lykilhæfni:

- *Frammistaða og þátttaka í tímum metin.*
- *Munnlegar og skriflegar umsagnir.*

b. Námshæfni:

- *Mat lagt á munnleg, verkleg og skrifleg verkefni nemenda.*
- *Vinnusemi íí tímum.*
- *Þátttaka í umræðum.*
- *Samvinna, hópavinna.*

Viðmið um námshæfni í dönsku.

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	**Viðmið um námshæfni í dönsku**	**Þ**	**L**	**V**
Hlustun:	***Við lok árgangs geti nemandi:***			
	• Skilið í meginatriðum samtöl og viðtöl um efni tengt daglegu lífi og efni sem tengist viðfangsefnum námsins og nýtt sér í ræðu og riti.	*x*	*x*	
Lesskilningur:	***Við lok árgangs geti nemandi:***			
	• Fundið lykilupplýsingar í texta í þeim tilgangi að nýta í verkefnavinnu.	*x*	*x*	
	• Lesið sér til gagns og gamans stuttar, einfaldar bækur og fræðsluefni fyrir börn og unglinga og rætt efni þeirra með stuðningi kennara eða skólasystkina.	*x*		

	• Skilið megininntak í aðgengilegum frásögnum dagblaða, tímarita og netmiðla.	x	x	
Samskipti:	***Við lok árgangs geti nemandi:*** • notað málið sem samskiptamiðil í kennslustundum og undirbúið, tekið og veitt viðtal.	x	x	
Frásögn:	***Við lok árgangs geti nemandi:*** • Flutt einfalda, undirbúna kynningu á efni sem tengist náminu og flutt tilbúið eða frumsamið efni, t.d. stutt atriði eða sögu, einn eða í félagi við aðra. • Greint frá og lýst atburðum og athöfnum með stuðningi gátlista, tónlistar, mynda o.s.frv.	x x	x x	
Ritun:	***Við lok árgangs geti nemandi:*** • Sagt frá því sem hann hefur lesið, séð eða heyrt. • Skrifað texta af mismunandi gerðum, með stuðningi, t.d. gátlista og fyrirmynda.	x x	x x	
Menningar-læsi:	***Við lok árgangs geti nemandi:*** • Sýnt fram á að hann þekkir til siða og hefða viðkomandi mál- og menningarsvæða og getur borið saman við eigin menningu. • Sýnt fram á að hann þekkir til þátta sem einkenna barna- og unglingamenningu viðkomandi málsvæðis, s.s. söguhetja barnabóka, leikja, söngva og ævintýra.	x x	x x	
Námshæfni:	***Við lok árgangs geti nemandi:*** • Nýtt sér algengustu hjálpartæki, s.s. uppflettirit orðabækur, veforðasöfn, leiðréttingarforrit og leitarvélar. • Beitt sjálfsmati sem tengist viðfangsefnum námsins með stuðningi kennara eftir því sem þörf krefur.	x x	x x	

3. List- og verkgreinar

Viðmið um námshæfni í list- og verkgreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í list- og verkgreinum	Þ	L	V
Myndlist:	*Við lok 9. Bekkjar á nemandi að geta:*			
	• Farið eftir fyrirmælum kennara			X
	• Unnið í formfræði, tví – og þrívídd	X	X	
	• Unnið með litafræði / formfræði í myndbyggingu	X	X	
	• Tileinkað sér grunntækni í meðferð akryllita og vinnu á striga		X	
	• Þekki til helstu málara – myndlistamanna í listasögunni	X		
	• Unnið í mótun með leir og önnur efni		X	
	• Nýtt sér kveikjur og ýmsa tækni í hugmyndavinnu		X	
	• Unnið markvisst í skyssugerð		X	
	• Tileinkað sér aðferðir í að skoða, skrá og gagnrýna á uppbyggilegan hátt		X	X
	• Tileinkað sér vönduð vinnubrögð og frágang, virðingu fyrir efni og áhöldum		X	X
	• Tileinkað sér góða umgengni			X
Heimilisfræði:	*Við lok 9. bekkjar á nemandi að geta:*			
	• Skilið mikilvægi góðrar umgegni og hreinlætis við matargerð			
	• Hafa aukið skilning sinn og þekkingu á heimilishaldi			
	• Geta beitt helstu matreiðsluaðferðum.			
	• Skilið mikilvægi þess að flokka úrgang.			
Listir og sköpun:	*Við lok 9. Bekkjar á nemandi að geta: (Er í vinnslu)*			
	• Efnisflokkur 3, hæfniviðmið 1			
	• Efnisflokkur 3, hæfniviðmið 2			
	• Efnisflokkur 3, hæfniviðmið 3 o.s.frv.			
Blaða-og fréttamennska	*Við lok 9. Bekkjar á nemandi að geta: HKG*			
	• Kynnt sjálfa sig í ræðu og riti	x	x	x
	• Unnið verkefni í word	x	x	
	• Sent og móttekið tölvupóst	x	x	
	• Aflað sér upplýstinga á internetinu	x	x	x
	• Kynnt sér málefni líðandi stundar í fjölmiðlum	x	x	x
	• Tileinkað sér gagnrýna hugsun			x
Hönnun og smíði	*Við lok 9. Bekkjar á nemandi að geta:*			
	• *Þekkir mun á ljósum og dökkum við*	x		
	• *Geti límt saman viðategundir*	x	x	
	• *Hafi lært árhringi viðategundir*	x		
	• *Hafi kynnst vinnu með smíðajárn og rafsuðu*	x	x	x

A. hluti -

3.2. Sjónlistir – myndmennt / Listir og sköpun

Tímafjöldi: 4 tímar á viku í 6 vikna lotum (40 mín. kennslustund).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Hugmyndavinna*
- *Litafræði*
- *Formfræði*
- *Mótun*
- *Listasaga*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Ekki til staðar.*
- *Námsgagn 2 o.s.frv.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning*
- *Sýnikennsla*
- *Jafningjafræðsla*
- *Fyrirlestur*
- *Myndbönd*
- *Umræður*
- *Tilraunir*
- *Uppgötvunarnám*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Sýnikennsla*
- *Jafningjafræðsla*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Frammistaða og virkni í tímum er metin*
- *Munnlegar og skriflegar umsagnir*

b. Námshæfni:

- *Myndræn verkefni metin*
- *Vinnusemi*
- *Verklagni*
- *Hugmyndavinna*
- *Vinnuferlið*
- *Samvinna*
- *Virkni í umræðum*

3.3. Fjölmiðlun (HKG)

Tímafjöldi: 4 tímar á viku í 6 vikna lotum (40 mín. kennslustund).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru: Umræður um málefni líðandi stundar. Tileinka sér gagnrýna hugsun út frá ritum og fjölmiðlum.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru: Ljósritað efni frá kennara ásamt interneti og öðrum fjölmiðlum.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning*
- *Sýnikennsla*
- *Jafningjafræðsla*
- *Fyrirlestur*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Frammistaða og virkni í tímum er metin*
- *Munnlegar og skriflegar umsagnir*

3.2. Sjónlistir - myndmennt

Tímafjöldi: 4 tímar á viku í 6 vikna lotum

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Hugmyndavinna*
- *Litafræði*
- *Formfræði*
- *Mótun*
- *Listasaga*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Ekki til staðar.*
- *Námsgagn 2 o.s.frv.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning*
- *Sýnikennsla*
- *Jafningjafræðsla*
- *Fyrirlestur*
- *Myndbönd*
- *Umræður*
- *Tilraunir*
- *Uppgötvunarnám*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Sýnikennsla*
- *Jafningjafræðsla*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Frammistaða og virkni í tímum er metin*
- *Munnlegar og skriflegar umsagnir*

b. Námshæfni:

- *Myndræn verkefni metin*
- *Vinnusemi*
- *Verklagni*
- *Hugmyndavinna*
- *Vinnuferlið*
- *Samvinna*
- *Virkni í umræðum*

B. hluti - verkgreinar:
3.4. Heimilisfræði

Tímafjöldi:2 x 2 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði í ca. 6 vikur).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Kennsla í verklegri heimilisfræði.*
- *Geta unnið sjálfstætt eftir uppskriftum og geta stækkað eða minnkað uppskriftir.*
- *Kunna skil á mismunandi mælitækjum.*
- *Skilja nauðsyn hrinlætis við matargerð.*
- *Skilja nauðsyn heilbrigðra lífshátta og tengsl þeirra við heilsufar.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Heimilisfræðistofan.*
- *Innlögn.*
- *Sýnikennsla.*
- *Ljósrituð verkefni.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Námið fer fram í heimilisfræðistofunni.*
- *Innlögn og kynning.*
- *Umræður.*
- *Sýnikennsla.*
- *Jafningjafræðsla.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Mismunandi eldunar- og bakstursaðferðir.*
- *Sýnikennsla.*
- *Jafningjafræðsla.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- Frammistaða og virkni í tímum er metin.
- Skriflegar umsagnir.

Námshæfni:

- *Verklagni.*
- *Vinnusemi.*
- *Samvinna.*
- *Hreinlæti og snyrtimennska.*

3.5. Hönnun og smíði (Er í vinnslu)

Tímafjöldi: x tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Viðfangsefni 1 (taka mið af áherslum einstakra námssviða og ekki er hægt að tilgreina hér)*
- *Viðfangsefni 2 o.s.frv.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Námsgagn 1*
- *Námsgagn 2 o.s.frv.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *aðferð 1*
- *aðferð 2 o.s.frv.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

Námshæfni:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

3.6. Textílmennt

Tímafjöldi: 9. Bekkur er 2 x 80 mín. kennslustund á viku að jafnaði í ca. 6 vikur.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Prjón*
- *Hekl*
- *Taka upp snið.*
- *Sauma hlut í saumvél*
- *Nálaþæfa*
- *Krosssaumur*
- *Hugmyndavinna*
- *Umræða um endurvinnslu og endurnýtingu*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Bækur og blöð sem tengjast greininni.*
- *Vefsíður*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning*
- *Rifjað upp þær aðferðir sem nemendur hafa lært í textílmennt*
- *Kenna nemendum að raungea hugmyndir sínar*
- *Kenna nemendum að nota þekkingu sína til að búa til verkefni*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Sýnikennsla*
- *Jafningjafræðsla*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

Námshæfni:

- *Verkefni metin*
- *Hugmyndavinna*
- *Vinnuferlið*
- *Frumkvæði*

4. Náttúrugreinar

Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum	Þ	L	V
Lífvísindi:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• gert grein fyrir hvernig niðurstöður rannsókna hafa haft áhrif á tækni og atvinnulíf í nánasta umhverfi og samfélagi og hvernig þær hafa ekki haft áhrif,			x
	• Tekið þátt í skipulagi og unnið eftir verk- og tímaáætlun hóps við að hanna umhverfi, hlut eða kerfi,		x	
	• dregið upp mynd af því hvernig menntun, þjálfun, starfsval og áætlanir um eigið líf tengjast breytingum á umhverfi og tækni.			x
	• Beitt algengustu hugtökum og heitum í náttúrugreinum unglingastigsins,		x	
	• framkvæmt og útskýrt sérhannaðar eða eigin athuganir úti og inni,		x	
	• lesið texta um náttúrufræði sér til gagns, umorðað hann og túlkað myndefni honum tengt,			x
	• aflað sér upplýsinga um náttúruvísindi úr heimildum á íslensku og erlendum málum,		x	
	• beitt vísindalegum vinnubrögðum, s.s. tilraunum og athugunum á gagnrýninn hátt, við öflun upplýsinga innan náttúruvísinda,		x	
	• kannað áreiðanleika heimilda með því að nota hand- og fræðibækur, Netið og aðrar upplýsingaveitur,			x
	• gefið skýringar á og rökrætt valið efni úr athugunum og heimildum,			x
	• dregið ályktanir af gögnum og gefið ólíkar skýringar með því að nota ólík sjónarhorn.			x
	• skoðað og skráð atburði eða fyrirbæri sem snerta samspil manns og umhverfis, í framhaldi tekið virkan þátt í gagnrýnni umfjöllun um málið og gert tillögur um aðgerðir til bóta,			x
	• rætt af skilningi eigin lífssýn og ábyrgð innan samfélags og tekið dæmi úr eigin lífi,			x
	• útskýrt hlutverk helstu líffæra og líffærakerfa mannslíkamans, gerðir frumna, líffæri þeirra og starfsemi,	x		
	• útskýrt hvernig einstaklingur getur stuðlað að eigin velferð með ábyrgri neyslu og hegðun,			x
	• útskýrt hvað einkennir lífsskilyrði manna og hvað felst í því að taka ábyrgð á eigin heilsu,	x		
	• útskýrt hvernig fóstur verður til og þroskast, hvað felst í ábyrgri kynhegðun og rætt eigin ábyrgð á líkamlegu og andlegu heilbrigði, bæði sín og annarra,	x		

4.0 Náttúrufræði

Tímafjöldi: 3 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Lífvísindi*
- *Efnavísindi*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Maðurinn lesbók*
- *Maðurinn heimavinnuhefti*
- *Efnisheimurinn lesbók*
- *Efnisheimurinn heimavinnuhefti*
- *Ljósrituð verkefni og vinnublöð*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Fyrirlestrar*
- *sköpun*
- *uppgötvunarnám*
- *vinnubókarvinna*
- *umræður*
- *tilraunir*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Nemendur með lestrarerfiðleika geta fengið hljóðbækur*
- *Nemendur með skriftarerfiðleika geta notað tölvu og/eða fengið afslátt af heimavinnuspurningum*
- *nemendur geta fengið að lesa örlestra og fyrirlestra fyrir kennara einan eða skilað ritgerð í stað fyrirlesturs í einhverjum tilvikum*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *fylgst er með nemendum við vinnu og fyllt inn í gátlista/sóknarkvarða um samvinnu/vinnu við verklegaræfingar*
- *samtöl við nemendur um ábyrgð og fleira*

b. Námshæfni:

- *Próf*
- *afrakstur vinnu*

- *vinna við verklegar æfingar*
- *verkefni metin*
- heimavinna
- tímavinna

5. Samfélagsgreinar

Viðmið um námshæfni í samfélagsgreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í samfélagsgreinum	Þ	L	V
Jafnrétti og lífsleikni:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• Sýnt ábyrgð, virðingu og reglusemi.			
	• Haft styrk til að mæta kröfum og áskorunum daglegs lífs.		x	x
	• Verið búinn undir líf og starf í lýðræðislegu þjóðfélagi.	x		x
	• Haft skilning á samfélaginu og hlutverki einstaklingsins í	x		x
	því.	x	x	x
Heimspeki, siðfræði og trúarbragða-fræði:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• Haft þekkingu á sjálfum sér og öðrum.			
	• Þekkt mismunandi lífsgildi.	x	x	x
	• Haft skilning á ólíkum trúarbrögðum í heiminum.	x	x	x
		x	x	x
Saga:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• Þekkt helstu breytingar í sögu Íslands á 20. öldinni.			
	• Þekkt kalda stríðið og áhrifavalda þess.	x	x	
	• Þekkt aðdraganda varnarsamnings við Bandaríkin.	x	x	x
	• Kannað sögu tækninýjunga og vísinda síðustu hundrað ár	x	x	
	sem hafa opnað nýjar leiðir.	x	x	
	• Kannað og rætt hvernig ýmis málefni hafa verið bundin			
	stjórnmálaflokkum og önnur ekki.	x	x	x
	• Rætt byggðastefnu eftir stríð, árangur og markmið.			
	• Rætt uppbyggingu velferðarkerfis á Íslandi.	x	x	x
	• Þekkt sjálfstæðisbaráttu nýlenduríkja.	x	x	x
	• Þekkt deilur í Mið-Austurlöndum.	x	x	x
	• Þekkt Ísland í nútímanum.	x	x	
		x	x	x
Landafræði:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• Borið saman ólík svæði í heiminum út frá upplýsingum af			
	kortum.	x	x	
	• Haft yfirlit yfir heiminn, jafnt þætti náttúrufars sem og	x	x	
	menningarleg einkenni.			
	• Þekkt vandamál fólksfjölgunar og ójafnrar dreifingar	x	x	x
	mannfjöldans.			
	• Áttað sig á efnahagslíf þjóða í megindráttum.	x	x	x
	• Áttað sig á skiptingu heimsins í ríkar þjóðir og fátækar.	x	x	x
	• Þekkt einkenni þróunarlanda.	x	x	x
	• Þekkt alþjóðlegar aðgerðir til að bæta líf fólks í	x	x	x
	þróunarlöndum.			
	• Þekkt helstu atvinnuvegi.	x	x	
	• Haft innsýn í þau umhverfisvandamál sem fylgja mikilli	x	x	x
	borgvæðingu.			
	• Þekkt ástæður þess að fólk flytur, t.d. vegna óskar um		x	x

	betra húsnæði, skiptingar á starfi, flótti frá faraldri, stríði eða ofsóknum.			

5.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar
Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 1/2 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Heimspeki*
- *Siðfræði*
- *Trúarbragðafræði*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Leið þín um lífið – siðfræði fyrir ungt fólk*
- *Að sitja fil*
- *Gögn frá kennara*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og fyrirlestur*
- *Vinnubókarvinna*
- *Umræður*
- *Verkefni*
- *Sköpun*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Nemendur sem eiga við lestrarörðugleika hafa aðgang að hljóðbók*
- *Nemendur með námsörðuleika fá einstaklingsmiðuð verkefni og námsmat*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Fylgst er með nemendum við vinnu og fyllt inn í gátlista/sóknarkvarða um samvinnu/vinnu við verklegar æfingar*
- *Eftirfylgni við nemendur*

- *Samtöl við nemendur*

b. Námshæfni:

- *Verkefni*
- *Vinna í tímum*
- *Heimavinna*
- *Vinnubók*

5.2. Jafnrétti og lífsleikni

Tímafjöldi: 1 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Lífsleikni*
- *Jafnrétti*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Ýmis gögn og fræðsluefni frá Landlækni og SAFT*
- *Örugg saman*
- *SMT - reglur*
- *Að sitja fil*
- *Efni frá kennara*
- *Bekkjarfundir*
- *Heimildarmyndir*
- *Jafnréttisfræðsla frá Jafnréttisstofu*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og fyrirlestur*
- *Vinnubókarvinna*
- *Umræður*
- *Verkefni*
- *Sköpun*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Nemendur sem eiga við lestrarörðugleika hafa aðgang að hljóðbók*
- *Nemendur með námsörðuleika fá einstaklingsmiðuð verkefni og námsmat*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:
- *Fylgst er með nemendum við vinnu og fyllt inn í gátlista/sóknarkvarða um samvinnu/vinnu við verklegar æfingar*
- *Eftirfylgni við nemendur*
- *Samtöl við nemendur*

b. Námshæfni:
- *Verkefni*
- *Vinna í tímum*
- *Heimavinna*
- *Vinnubók*

5.3. Landafræði, saga og sam-/þjóðfélagsfræði

Tímafjöldi: 3 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:
- *Landafræði*
- *Saga*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:
- *Um víða veröld Höf. Hilmar Egill Sveinbjörnsson*
- *Frelsi og velferð – saga 20. Aldar II*
- *Sögueyjan 3. Hefti – 1900 – 2010*
- *Heimildamyndir*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:
- *Innlögn og fyrirlestur*
- *Vinnubókarvinna*
- *Umræður*
- *Verkefni*
- *Ritgerð*
- *Kynning*
  Sköpun

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Nemendur sem eiga við lestrarörðugleika hafa aðgang að hljóðbók*
- *Nemendur með prófkvíða fá lengdan prófkvíða og sérúrræði*
- *Nemendur með námsörðuleika fá einstaklingsmiðuð verkefni og námsmat*
- *Nemendur geta fengið að lesa fyrirlestra / kynningar fyrir kennara einan eða skilað ritgerð í stað fyrirlesturs í einhverjum tilvikum*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Fylgst er með nemendum við vinnu og fyllt inn í gátlista/sóknarkvarða um samvinnu/vinnu við verklegar æfingar*
- *Eftirfylgni við nemendur*
- *Samtöl við nemendur*

b. Námshæfni:

- *Próf*
- *Kynning / ritgerð*
- *Verkefni*
- *Vinna í tímum*
- *Heimavinna*
- *Vinnubók*

6. Skólaíþróttir

Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

a. Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþáttur	Hæfniþættir	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum fyrir 9. bekk Við lok árgangs geti nemandi
Heilsa og velferð	Þekking	• nýtt sér æfingar sem efla líkamsþol, hjarta- og blóðrásarkerfi • nýtt sér stöðluð þrekpróf til að byggja upp eigið þrek og líkamshreysti • þekkt og nýtt sér stöðluð próf til að meta eigin líkamshreysti og líkamsþol • þekkt mikilvægi hreyfingar og umhirðu líkamans gagnvart eigin velferð og heilsu
	Leikni	• þekkitæfingar sem efla þol, kraft, hraða og viðbragð • þjálfað þrek og þol sitt á leikrænan þátt í gegnum ýmsar íþróttagreinar • iðkað íþróttir, leiki og útihlaup á skólalóð og í sínu nærsamfélagi
	Viðhorf	• nýtt sér fjölbreyttar aðferðir og mismunandi íþróttagreinar til daglegarar hreyfingar • sagt frá hvernig og af hverju mikilvægt er að hafa jákvætt viðhorf í íþróttatímum • rætt um jákvæða sjálfsmynd og fjölbreytta möguleika til hreyfingar

Efnisþáttur	Hæfniþættir	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum fyrir 9. bekk Við lok árgangs geti nemandi
Hreyfing og afkastageta	Þekking	• sýnt leikni og þekkingu í undirstöðuatriðum nýrra eða áður lærða hóp- og einstaklingsíþrótta sem stundaðar eru hér á landi • framkvæmt samsettar hreyfingar sem reyna á mismunandi vöðvahópa • nýtt sér stöðluð próf til að meta þrek og hreysti, lipurð og samhæfingu
	Leikni	• sýnt og framkvæmt styrktaræfingar sem reyna á hámarksgetu og úthald í kyrrstöðu og hreyfingu • þekkt undirstöðuatriði helstu íþróttagreina sem stundaðar eru hér á landi • framkvæmt æfingar og leiki sem reyna á samsettar hreyfingar og efla samhæfingu • framkvæmt æfingar sem efla og reyna á gróf- og fínhreyfingar • stundað æfingar og leiki sem reyna á samhæfingu augna og handa eða mismunandi vöðvahópa
	Viðhorf	• fundið farveg fyrir hreyfiþörf sína í fjölbreyttum æfingum og leikjum • upplifað hvernig íþróttir og leikir hafa jákvæð áhrif á líkamlega og andlega vellíðan

Efnisþáttur	Hæfniþættir	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum fyrir 9. bekk Við lok árgangs geti nemandi
Félagslegir þættir og samvinna	Þekking	• skýrt mikilvægi leikreglna, farið eftir þeim bæði í hóp- og einstaklingsíþrótt • þjálfist í að skipuleggja, framkvæma og bera ábyrgð á hópvinnu sem snýr að íþróttum og leikjum • rætt um einelti og stríðni og brugðist við því á æskilegan hátt
	Leikni	• tileinkað sér samvinnu og tillitssemi gagnvart samnemendum • ödlist enn frekari skilning og raunsætt mat á eigin getu og færni • tekist á við aðstæður í leikjum og æfingum þar sem veita þarf félaga eða félögum hvatningu
	Viðhorf	• sýnt öðrum virðingu og umburðarlyndi í leik og starfi • gert sér grein fyrir gildi samvinnu í leik og keppni • upplifað jákvæða hvatningu til frekari íþróttaiðkunar

Efnisþáttur	Hæfniþættir	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum fyrir 9. bekk Við lok árgangs geti nemandi
Öryggi og skipulag	Þekking	• þekkt helstu reglur um umgengni og öryggi í íþróttahúsum og sundlaugum • fylgt settum reglum og brugðist á réttan hátt við fyrirmælum kennara og starfsmanna íþróttahúsa og sundlauga
	Leikni	• fylgt reglum í búningsklefum og baðaðstöðu • brugðist við óvæntum aðstæðum sbr. slys eða óhöpp í íþrótta- eða sundtíma
	Viðhorf	• umgengist áhöld og tæki á öruggan og ábyrgan hátt • farið eftir reglum sem snúa að umgengni í íþróttahúsum og sundlaugum • sýnt starfsfólki íþróttahúsa og sundlauga tillitssemi og virðingu

c. Grunnþættir menntunar í skólaíþróttum

Eftirfarandi áherslur eru skilgreindar fyrir grunnþætti menntunar í skólaíþróttum:

Grunnþáttur	Áhersluþættir grunnþátta menntunar Að nemandi
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	• hreyfi sig alla daga vikunnar. • taki þátt í æfingum og leikjum sér til ánægju ásamt því að efla eigið líkamshreysti. • taki þátt í íþróttum og sundi til að efla félagsleg tengsl og samvinnu við samnemendur. • að nemendur taki ábyrgð á eigin heilsu og skilji mikilvægi svefns, réttrar næringar og daglegrar hreyfingar.
JAFNRÉTTI:	• stundi fjölbreytta hreyfingu s.s. íþróttir, sund eða útivist sem eru án fordóma á skólatíma og í nærsamfélagi. • hafi fengið kynningu á sem flestum íþróttagreinum. • fái tækifæri, óháð kyni, til að njóta styrkleika sinna í íþróttum og sundi og ýta þar með undir jákvæða sjálfsmynd nemenda
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	• fái tækifæri að velja sér æfingu eða leiki sem hann hefur áhuga á og er við hæfi. • hafi tækifæri til að koma með tillögur að æfingum eða leikjum eða hafa áhrif á skipulag kennslu þegar við á. • hafi jafnan rétt á við aðra að stunda hreyfingu í a.m.k. 3 svar í viku í 40 mín. í senn.
LÆSI:	• þekki áhrif þjálfunar á helstu líffæri eins og hjarta og lungu en einnig á vöðva- og taugakerfið. • læri að taka sigri jafnt sem tapi og sýni íþróttamannslega framkomu. • taki þátt í leikjum sem styrkja samvinnu og samskipti nemenda. • þekki og fylgi leikreglum og geti skorið úr ágreiningi ef upp kemur
SJÁLFBÆRNI:	• fái tækifæri til að velja leik eða hreyfingu sem honum finnst áhugaverð og skemmtileg. • hafi jákvæða upplifun af íþróttaiðkun og skilji mikilvægi reglubundinnar hreyfingar. • sé meðvitaður um gildi æfinga og leikja, leggi sig ávallt fram og sé virkur og áhugasamur í íþróttatímum og sundi.
SKÖPUN:	• fái tækifæri til að búa til, útskýra eða hanna reglur eða leik • fái tækifæri til að sjá um upphitun og skipuleggja kennslustund í íþróttum og sundi einn eða í hóp.

6.1. Íþróttir

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar
Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.
Tímafjöldi: Ein 40 mínútna kennslustund að jafnaði á viku yfir skólaárið.

Áhersla er lögð á að nemandi þjálfist og öðlist aukna færni í mismunandi sundaðferðum.

i. Viðfangsefni í náminu

- ***Grunnþættir líkams- og hreyfiþroska***
  - *Líkamsstaða og líkamsbeiting, samhæfing, styrkur, þol, hraði, jafnvægi, liðleiki*
- ***Líkams- og heilsurækt***
  - *Styrktaræfingar, stöðvaþjálfun, útihlaup, þrekpróf, þolpróf*
- ***Knattleikir***
  - *Knattspyrna, handknattleikur, körfuknattleikur, blak,*
- ***Spaðaíþróttir***
  - *Badminton, tennis, bandý*
- ***Leikir***
  - *Boltaleikir, hlaupa- og viðbragðsleikir, kraftleikir, leiknileikir, sparkó, samvinnuleikir, ratleikir*
- *: **Áhaldafimleikar***
  - *Gólfæfingar, stökk yfir hest / kistu / kubbur, sveiflur í köðlum*
- ***Frjálsíþróttir***
  - *Hlaup, stökk, köst, víðivangshlaup, boðhlaup*
- ***Sértækir námsþættir***
  - *Skólamót í leikjum, íþróttagreinum, frjálsum, sundi, skólaþrekmót, göngu- og hjólaferðir*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst er stuðst við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- ***Áhöld í íþróttasal***
  - ***Minni áhöld**: Boltar, gjarðir, sippubönd, snú-snú bönd, teygjur, léttar dýnur, liðabönd, vesti, mjúkir boltar, badminton flugur og spaðar, bandý boltar og kylfur, combi sett, keilur, skeiðklukkur, málband, spilastokkur, mottur.*
  - ***Stærri áhöld:** Kistur, kubbar, hestar, kaðlar, slár, badminton uppistöður, blak uppistöður, mörk, körfur, bekkir, stærri dýnur, stökkbretti, boltagrindur, boltanet.*

- ***Áhöld í skóla og á skólalóð***
  - ***Minni áhöld:** Boltar, sippubönd, snú-snú bönd, teygjur, mjúkir boltar, liðabönd, vesti, bandý kylfur.*
  - ***Stærri áhöld:** Klifurbrautir, rólur, mörk, gervigrasvöllur, körfuspjöld, yfir veggur.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla fram á eftirfarandi hátt:

- ***Kennsla í íþróttahúsi***
    - ***Íþróttasalur***
- ***Kennsla utanhúss***
    - ***Skólalóð og nærumhverfi***

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- ***Kennsluaðferðir***
    - *Sýnikennsla, vettvangsferðir, endurtekningaræfingar, námsleikir, stöðvaþjálfun, áfangaþjálfun, stöðugt þjálfunarálag, þrautabrautir, hlutverkaleikir, hermileikir, kannanir, hópvinna.*
    - *I pad og tengd tæki, hljóðkerfi*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- Geti gert æfingar sem reyna á loftháð og loftfirrt þol
- Geti nýtt sér stöðluð próf til að meta þrek og hreysti, lipurð og samhæfingu
- Skilið mikilvægi virðingar og góðrar framkomu til að efla liðsandann og skilið mikilvægi góðrar ástundunar, sjálfsaga, sjálfstæðra vinnubragða, samvinnu og tillitsemi í tenglsum við góðan árangur í íþróttum
- Þekkir mismunandi tegundir leikreglna, farið eftir þeim og sýnt háttvísi í leik bæði í hóp- og einstaklingsíþrótt
- Geti tekið þátt í hópíþróttum, einstaklingsíþróttum og heilsurækt innan og utan skólans

b. Námshæfni:

- Þolpróf
- Þrekpróf
- Útihlaup
- Færni í mismunandi íþróttagreinum
- Virkni í tímum
- Þátttaka í tímum

6.2. Sund

Tímafjöldi: Ein 40 mínútna kennslustund að jafnaði á viku yfir skólaárið.

Áhersla er lögð á að nemandi þjálfist og öðlist aukna færni í mismunandi sundaðferðum.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í sundi eru:

- Að nemandi auki þekkingu sína og færni í mismunandi sundaðferðum, á æskilegri líkamsstöðu í vatni og líkamsbeitingu. Auk þess bæti samhæfingu, liðleika, þol, kraft, viðbragð og hraða.
- Að nemandi taki þátt og þjálfist í björgunar- og kafsundi ásamt stungum.
- Að nemandi læri að bera virðingu fyrir þörfum og getu samnemanda.
- Að nemandi geri sér grein fyrir mikilvægi öryggis- og umgengnisreglna sundstaða.
- Að nemandi fái tækifæri til að bæta félagsþroska sinn og samskiptahæfni

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- ***Áhöld í sundlaug***
  - *flotbelti, stór bretti, lítil bretti, sundfit, flotholt af ýmsum gerðum, kafhringir, kafhlið, gjarðir, dýnur, boltar, núðlur, björgunardúkka*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- ***Kennsla fer fram í***
  - *Sundhöll Hafnarfjarðar*
  - *Unnið með sundkennsluleiðbeiningar í ákveðinn tíma* til að styðja við nemendur til að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni.
- ***Heimanám (foreldrar)***
  - *Nemendur eru hvattir til að stunda sund utan skólatíma og mæta þannig kröfum námsins.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- ***Kennsluaðferðir***
  - *Sýnikennsla, endurtekning, leikir, þolþjálfun, þrautabrautir, hópvinna, samvinna, sköpun*
  - *kennslutafla á bakka*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni: nemandi

- Geti synt viðstöðulaust bringusund, skólabaksund, baksund og skriðsund
- Geti synt mismunandi sundaðferðir innan ákveðinna tímamarka

- Geti synt björgunarsund með jafningja ásamt kafsundi.
- Þekkir umgengisreglur sundstaða.
- Getur farið eftir öryggis- skipulags- og umgengisreglum sundstaða og brugðist við óhöppum.

b. Námshæfni:

- Langsund 500m a.m.k. 3 sundaðferðir að lágmarki 75m
- Tímataka val um tvær sundaðferðir 100m bringusund – 50m skriðsund – 25m baksund
- Björgunarsund – kafsund – marvaði
- Virkni í tímum
- Þátttaka í tímum

7. Stærðfræði

Viðmið um námshæfni í stærðfræði

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í stærðfræði	Þ	L	V
Efnisflokkur I :Að *geta spurt og svarað með stærðfræði*	***Við lok árgangs geti nemandi:*** • Unnið stærðfræðileg verkefni einn eða í hópi þar sem hann þarf að útskýra, túlka og rökstyðja hugsun sína fyrir öðrum með því að beita skapandi hugsun, ígrundun og nota tungumál stærðfræðinnar • Greint milli einstakra tilvika og alhæfinga í stærðfræðilegum útskýringum. • Sett fram, túlkað og gagnrýnt nokkrar gerðir myndrita	x x x	x x x	x x x
Efnisflokkur 2: Að kunna að fara með tungumál og verkfæri stærðfræð-innar	***Við lok árgangs geti nemandi:*** • Notað hugtök og táknmál stærðfræðinnar til að setja fram, tákna og leysa hversdagsleg og fræðileg vandamál. • Rætt um ólíkar lausnir og nýtt hjálpartæki til stærðfræðilegra verka. • Valið og notað margvísleg verkfæri þar með talin tölvutækni, gert sér grein fyrir möguleikum þeirra og takmörkunum.	x x x	x x x	
Efnisflokkur 3: Vinnubrögð og beiting stærðfræð-innar	**Við lok árgangs geti nemandi:** • Unnið í samvinnu við aðra að lausnum stórra og smárra stærðfræðiverkefna og gefið öðrum viðbrögð með markvissum spurningum. • Skrifað texta um eigin vinnu með stærðfræði undirbúið og flutt munnlega kynningu á niðurstöðum sínum. • Tekist á við verkefni út umhverfinu eða samfélaginu þar sem þarf að afla upplýsinga, meta þær og finna lausnir. • Lesið viðeigandi stærðfræðilegan texta og skilið og tekið afstöðu til upplýsinga sem settar eru fram á táknmáli stærðfræðinnar • Tileinkað sér vönduð vinnubrögð við uppsetningu og úrvinnslu dæma.	x x x x x	x x x x x	x x x x x
Efnisflokkur 4: Tölur og reikningur	***Við lok árgangs geti nemandi:*** • Unnið með rauntölur og reiknað með ræðum tölum. • Greint samhengi milli talna í ólíkum talnamengjum. • Notað almenn brot, tugabrot og prósentur við útreikninga á daglegum viðfangsefnum. • Reiknað vexti og vaxtavexti. • Nýtt sér samhengi og tengsl reikniaðgerðanna og notað þá þekkingu við útreikninga og mat á þeim. • Unnið með stórar og litlar tölur og breytt þeim á staðalform. Geti beitt margföldun og deilingu við útreikninga talna á staðalformi. • Notað slump og námundun til að segja til um líklega lausn viðfangsefnis.	x x x x x x x x x x	x x x x x x x x x x	

	• Haft fullt vald á forgangsröð aðgerða. • Kunnað skil á samlagningarandhverfum, margföldunarandhverfum og þekki hlutleysu í samlagningu og margföldun. • Beitt tíma og hraðaútreikningum.			
Efnisflokkur 5: Algebra	***Við lok árgangs geti nemandi:*** • Notað algebru til að tákna samband stærða með formúlum • Þáttað einfaldar stæður. • Margfaldað inn í sviga • Rannsakað mynstur og alhæft um þau. • Leyst fyrsta stigs jöfnur með einni óþekktri stærð. • Leyst orðadæmi með því að setja upp og leysa fyrsta stigs jöfnur með einni óþekktri stærð. • Gert skýran greinarmun á jöfnu og stæðu. • Notað víxlreglu, tengireglu og dreifireglu til að einfalda táknasamstæðu.	x x x x x x x x	x x x x x x x x	
Efnisflokkur 6: Rúmfræði og mælingar	**Við lok árgangs geti nemandi:** • Notað undirstöðuhugtök rúmfræðinnar þar með talin hugtök um stærðarhlutföll, einslögun til að teikna og greina rúmfræðilega hluti. • Kunnað skil á öllum algengum hugtökum úr hornafræði s.s. hornasumma, grannhorn, topphorn og úthorn og nýtt þau við útreikninga á hornastærðum. • Mælt ummál flöt og rými og reiknað stærð þeirra og útskýrt hvað felst í mælihugtakinu. • Reiknað flatarmál hringgeira og lengd boga. • Breytt um mælieiningar þar sem það á við. • Notað mælikvarða og unnið með hlutföll og einslaga form.	x x x x x x	x x x x x x	
Efnisflokkur 7: Tölfræði og líkindi	***Við lok árgangs geti nemandi*** • Kunnað skil á hugtökunum úrtak, tíðni, hlutfallstíðni, tíðnidreifing, meðaltal, miðgildi og tíðasta gildi. • Safnað gögnum, flokkað þau, unnið úr þeim og nýtt sér fjölbreytt myndrit við framsetningu. • Dregið ályktanir af tölfræðilegum gögnum greint villur og metið ályktanir annarra á gagnrýninn hátt. • Aukið færni sína í að meta líkur, bæði fræðilegar líkur og líkur leiddar af tilraunum.	x x x x	x x x x	x x x x

Tímafjöldi: 5 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru: Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

Tölur:

Veldareikningur
Staðalform
Tölugildi
Tengiregla
Víxlregla
Dreifiregla
Rökfræði og mengi
Reglur og reikningur
Almenn brot
Tugabrot og prósentur
Hlutföll
Frumtölur
Ferningstölur - ferningsrót
Vextir - vaxtavextir
Tímareikningur
Vegalengd og hraði
Meðalhraði

Algebra:

Einfalda stæður
Einföld þáttun
Leysa einfaldar jöfnur
Leysa einfaldar brotajöfnur
Margfalda inn í sviga
Jöfnur og gröf

Rúmfræði:

Flatarmál og rúmmál
Ferstrendingar
Sívalningar
Þrístrendingar
Hringir og hyrningar

Tölfræði:

Líkindi
Myndrit
Túlka myndrit
Úrtak
Háður og óháður atburður í líkindareikningi
Meðaltal, miðgildi, tíðni, dreifing, tíðasta gildi.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Stærðfræði Átta – 10 kennslubók 3*

- *Stærðfræði Átta – 10 kennslubók 4*
- *Almenn stærðfræði II valdar blaðsíður*
- *Valin verkefni af kennara t.d. þrautir*
- *Vasareiknir*
- *Tölvuforrit s.s. exel*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Kennari útskýrir og leiðir umræður frá töflu*
- *Nemandi vinnur einstaklingslega eða í hópum við ákveðin viðfangsefni og kennari gengur á milli og aðstoðar*
- *Nemandi vinni heima til að ljúka við verkefni og til aukinnar þjálfunar*
- Nemandi vinni með öðrum hópverkefni sem metin eru.
- Nemandi vinni markvisst við lausn þrauta
- Nemandi kynni fyrir öðrum niðurstöður sínar úr stærri verkefnum

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Nemandi sem vinnur hraðar fær að vinna á sínum hraða og tekur kannanir reglulega til að athuga stöðu sína*
- Nemandi sem nær ekki hæfniviðmiðunum vinnur verkefni við hæfi í samvinnu við sérkennara.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Nemandi þarf að geta gert munnlega grein fyrir þeirri leið sem hann fer til að fá lausn.*
- *Nemandi vinni í samstarfi við aðra þar sem skapandi framsetning er metin*
- *Nemandi þarf að bera ábyrgð á þrautamöppu, raða rétt í hana og vinna eftir fyrirfram gefnum fyrirmælum*
- *Nemandi ber ábyrgð á vinnu sinni í tímum og heimavinnu*

b. Námshæfni:

- *Nemandi taki skrifleg kaflapróf*
- *Nemandi vinni heimaverkefni sem metin eru til einkunnar*
- *Nemabdu leysi þrautirsem eru metnar til einkunnar*
- *Nemandi taki lokapróf úr námsefni annarinnar*

7.1. Tjáning, tungumál, verkfæri, vinnubrögð og beiting stærðfræði

Tímafjöldi: 5 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- Unnið stærðfræðileg verkefni einn eða í hópi þar sem hann þarf að útskýra, túlka og rökstyðja hugsun sína fyrir öðrum með því að beita skapandi hugsun, ígrundun og nota tungumál stærðfræðinnar
- Greint milli einstakra tilvika og alhæfinga í stærðfræðilegum útskýringum.
- Sett fram, túlkað og gagnrýnt nokkrar gerðir myndrita
- Notað hugtök og táknmál stærðfræðinnar til að setja fram, tákna og leysa hversdagsleg og fræðileg vandamál.
- Rætt um ólíkar lausnir og nýtt hjálpartæki til stærðfræðilegra verka.
- Valið og notað margvísleg verkfæri þar með talin tölvutækni, gert sér grein fyrir möguleikum þeirra og takmörkunum.

- Unnið í samvinnu við aðra að lausnum stórra og smárra stærðfræðiverkefna og gefið öðrum viðbrögð með markvissum spurningum.
- Skrifað texta um eigin vinnu með stærðfræði undirbúið og flutt munnlega kynningu á niðurstöðum sínum.
- Tekist á við verkefni út umhverfinu eða samfélaginu
- þar sem þarf að afla upplýsinga, meta þær og finna lausnir.
- Lesið viðeigandi stærðfræðilegan texta og skilið og tekið afstöðu til upplýsinga sem settar eru fram á táknmáli stærðfræðinnar
- Tileinkað sér vönduð vinnubrögð við uppsetningu og úrvinnslu dæma.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Valin verkefni þar sem nemandi þarf að rökstyðja lausn sína
- Tölfræðiverkefni þar sem myndrit koma við sögu og geta kynnt og útskýrt þau
- Verkefni þar sem túlka þarf texta yfir á táknmál stærðfræðinnar (lesdæmi)
- Valin hópverkefni

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Hópverkefni þar sem þarf að kynna og útskýra verkefnið fyrir öðrum*
- *Umræður milli nemenda og milli nemenda og kennara*
- Skriflegur rökstuðningur við lausn viðfangsefna
- Munnlegar kynningar á verkefnum
- *Nemendur þjálfist í að setja viðfangsefnin vel upp og vanda vinnubrögð*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Röðun í hópa sé fjölbreytileg*
- *Hver og einn hafi jafnan rétt til að tjá sig munnlega og skriflega*
- *Aðstæður séu þannig að sem flestir hafi kjark til að tjá sig*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Samvinna*
- Tjáning
- Skapandi framsetning sé metin bæði munnleg og skrifleg.
- Ábyrgð á skilum verkefna

b. Námshæfni:

- *Próf (skrifleg, munnleg og hóppróf) og verkefni*

7.2. Tölur, reikningur og algebra

Tímafjöldi: 5 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár)

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- Unnið með rauntölur og reiknað með ræðum tölum.
- Greint samhengi milli talna í ólíkum talnamengjum og þekki tákn þeirra : N, Z, Q, R.
- Notað almenn brot, tugabrot og prósentur við útreikninga á daglegum viðfangsefnum.
- Reiknað vexti og vaxtavexti.
- Nýtt sér samhengi og tengsl reikniaðgerðanna og notað þá þekkingu við útreikninga og mat á þeim.
- Unnið með stórar og litlar tölur og breytt þeim á staðalform.
- Geti beitt margföldun og deilingu við útreikninga talna á staðalformi.
- Notað slump og námundun til að segja til um líklega lausn viðfangsefnis.
- Haft fullt vald á forgangsröð aðgerða.
- Kunnað skil á samlagningarandhverfum, margföldunarandhverfum og þekki hlutleysu í samlagningu og margföldun.
- Beitt tíma og hraðaútreikningum og breytt km/klst í m/sek
- Notað algebru til að tákna samband stærða með formúlum
- Þáttað einfaldar stæður.
- Margfaldað inn í sviga
- Rannsakað mynstur og alhæft um þau.
- Leyst fyrsta stigs jöfnur með einni óþekktri stærð.
- Leyst orðadæmi með því að setja upp og leysa fyrsta stigs jöfnur með einni óþekktri stærð.
- Gert skýran greinarmun á jöfnu og stæðu.
- Notað víxlreglu, tengireglu og dreifireglu til að einfalda táknasamstæðu.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Átta – 10 kennslubók 3 bls. 4 – 18 og 35 - 111*
- *Átta – 10 kennslubók 4 bls. 4 – 30, 50 – 79 og bls. 98 – 109*
- *Valdar bls. úr Almenn stærðfræði II*
- *Vasareiknir*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Kennari útskýrir og leiðir umræður frá töflu*
- *Nemandi vinnur einstaklingslega eða í hópum við ákveðin viðfangsefni og kennari gengur á milli og aðstoðar*
- *Nemandi vinni heima til að ljúka við verkefni og til aukinnar þjálfunar*
- Nemandi vinni með öðrum hópverkefni sem metin eru.
- Nemandi vinni markvisst við lausn þrauta

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Nemandi sem vinnur hraðar fær að vinna á sínum hraða og tekur kannanir reglulega til að athuga stöðu sína*
- Nemandi sem nær ekki hæfniviðmiðunum vinnur verkefni við hæfi í samvinnu við sérkennara.

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Nemandi fær metið góðan rökstuðning fyrir lausn sinni*
- *Vönduð vinnubrögð metin*

b. Námshæfni:

- *Kaflapróf – 2 kaflar prófaðir í einu (3 kaflapróf á hvorri önn)*
- *5 heimadæmi á hvorri önn metin til lokaeinkunnar*
- *Ýmis aukaverkefni einstaklingslega eða í samvinnu við aðra metin.*

7.3. Rúmfræði, mælingar, tölfræði og líkindi

Tímafjöldi: 5 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Notað undirstöðuhugtök rúmfræðinnar þar með talin hugtök um stærðarhlutföll, einslögun til að teikna og greina rúmfræðilega hluti.*
- *Kunnað skil á öllum algengum hugtökum úr hornafræði s.s. hornasumma, grannhorn, topphorn og úthorn og nýtt þau við útreikninga á hornastærðum.*
- *Mælt ummál flöt og rými og reiknað stærð þeirra og útskýrt hvað felst í mælihugtakinu.*
- *Reiknað flatarmál hringgeira og lengd boga.*
- *Breytt um mælieiningar þar sem það á við.*
- *Notað mælikvarða og unnið með hlutföll og einslaga form.*
- *Kunnað skil á hugtökunum úrtak, tíðni, hlutfallstíðni, tíðnidreifing, meðaltal, miðgildi og tíðasta gildi.*
- *Safnað gögnum, flokkað þau, unnið úr þeim og nýtt sér fjölbreytt myndrit við framsetningu.*
- *Dregið ályktanir af tölfræðilegum gögnum greint villur og metið ályktanir annarra á gagnrýninn hátt.*
- *Aukið færni sína í að meta líkur, bæði fræðilegar líkur og líkur leiddar af tilraunum*
-

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Átta – tíu kennslubók 3 bls. 20 – 34,*
- *Átta – tíu kennslubók 4 bls. 34 – 49 og bls. 80 - 96*
- *Almenn stærðfræði II valin dæmi*
- *Valin verkefni frá kennara*
- *Vasareiknir*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

- Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:
- *Kennari útskýrir og leiðir umræður frá töflu*
- *Nemandi vinnur einstaklingslega eða í hópum við ákveðin viðfangsefni og kennari gengur á milli og aðstoðar*
- *Nemandi vinni heima til að ljúka við verkefni og til aukinnar þjálfunar*
- Nemandi vinni með öðrum hópverkefni sem metin eru.
- Nemandi vinni markvisst við lausn þrauta
- Nemandi kynni fyrir öðrum niðurstöður sínar úr stærri verkefnum

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Aðlagað námsefni í báðar áttir í samvinnu við sérkennara.*
- *Valin verkefni úr námsefninu.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Nemandi geti safnað upplýsingum og sett þau upp í myndrit á skapandi hátt.*
- *Nemandi geti túlkað niðurstöður á skapandi og gagnrýnin hátt*
- *Nemandi geti áætlað rými ýmissa algengra hluta*

b. Námshæfni:

- *Skrifleg kaflapróf (3 próf á hvorri önn)*
  Skriflegt lokapróf
- *Hópverkefni*

8. Upplýsinga- og tæknimennt Er í vinnslu

Viðmið um námshæfni

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í upplýsinga- og tæknimennt	Þ	L	V
Efnisflokkur 1:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Efnisflokkur 1, hæfniviðmið 1 • Efnisflokkur 1, hæfniviðmið 2 • Efnisflokkur 1, hæfniviðmið 3 o.s.frv.			
Efnisflokkur 2:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Efnisflokkur 2, hæfniviðmið 1 • Efnisflokkur 2, hæfniviðmið 2 • Efnisflokkur 2, hæfniviðmið 3 o.s.frv.			
Efnisflokkur 3:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Efnisflokkur 3, hæfniviðmið 1 • Efnisflokkur 3, hæfniviðmið 2 • Efnisflokkur 3, hæfniviðmið 3 o.s.frv.			
Efnisflokkur 4: *os.frv.*	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Efnisflokkur 4, hæfniviðmið 1 • Efnisflokkur 4, hæfniviðmið 2 • Efnisflokkur 4, hæfniviðmið 3 o.s.frv.			

eða (annari hvorri töflu er eytt en hin nýtt í samræmi við áherslur skóla/námssviðs)

Hæfniþættir:	Viðmið um námshæfni í upplýsinga- og tæknimennt
Þekkingar-viðmið:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Þekkingarviðmið 1 • Þekkingarviðmið 2 • Þekkingarviðmið 3 o.s.frv.
Leikni-viðmið:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Leikniviðmið 1 • Leikniviðmið 2 • Leikniviðmið 3 o.s.frv.
Viðhorfa-viðmið:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Viðhorfaviðmið 1 • Viðhorfaviðmið 2 • Viðhorfaviðmið 3 o.s.frv.

8.1. Miðlamennt og skólasafnsfræði Er í vinnslu

Tímafjöldi: x tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Viðfangsefni 1 (taka mið af áherslum einstakra námssviða og ekki er hægt að tilgreina hér)*
- *Viðfangsefni 2 o.s.frv.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Námsgagn 1*
- *Námsgagn 2 o.s.frv.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *aðferð 1*
- *aðferð 2 o.s.frv.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

Námshæfni:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni Er í vinnslu

Tímafjöldi: x tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Viðfangsefni 1 (taka mið af áherslum einstakra námssviða og ekki er hægt að tilgreina hér)*
- *Viðfangsefni 2 o.s.frv.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Námsgagn 1*
- *Námsgagn 2 o.s.frv.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *aðferð 1*
- *aðferð 2 o.s.frv.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

Námshæfni:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

9. Valgreinar

Þessi hluti bekkjarnámskrár er háður því að valgreinar séu kenndar í árgangi og á þá fyrst og fremst við 8.-10. bekk. Kynning valgreina hér á eingöngu við þær valgreinar sem kenndar eru af skólanum sjálfum eða skólakerfinu í Hafnarfirð í heild sinni, þ.e. valgreinar utan skóla eru ekki kynntar nema sem almennur þáttur. Þá eru ekki gerð námshæfniviðmið fyrir valgreinar í heild sinni heldur eingöngu lýst þeim námsgreinum sem eru kenndar.

Meginmarkmið valgreina er að færa nemendum möguleika til að nema og læra og viðfangsefni sem þeim bjóðast ekki í skyldunámi en tengjast áhugasviðum þeirra, framtíðarstörfum og öðrum persónulegum þáttum.

Val í 9. bekk

Námsefni í 9. bekk er skipt í tvo flokka: **KJARNA** og **VAL**.

Kjarninn er skyldunámsefni allra nemenda í 9. bekk. Í honum eru eftirtaldar námsgreinar með tilgreindum kennslustundafjölda.

Íslenska.....	5	kennslustundir á viku.
Stærðfræði.....	5	kennslustundir á viku.
Enska.....	4	kennslustundir á viku.
Danska.....	3	kennslustundir á viku.
Íþróttir.....	2	kennslustundir á viku.
Sund.....	1	kennslustund á viku.
Samfélagsgreinar/Uppl. og tæknimennt.	4	kennslustundir á viku.
Lífsleikni.....	1	kennslustund á viku.
Náttúrufræði.....	3	kennslustundir á viku.
List- og verkgreinar.....	4	kennslustundir á viku.
Kjarni samtals.....	**32**	**kennslustundir á viku.**
Valgreinar.....	**5**	**kennslustundir á viku.**
Alls.....	**37**	**kennslustundir á viku.**

Mikilvæg atriði sem hafa ber í huga:
Valgreinar eru ekki aukagreinar heldur eru þær jafn mikilvægar og kjarnagreinarnar og kröfur um ástundun og árangur verða á engan hátt minni.
Til þess að hægt sé að halda uppi kennslu í valgrein þarf tiltekinn lágmarksfjöldi nemenda að velja hana. Þess vegna verða nemendur að velja sér **6 valgreinar, merktar 1, 2, 3.....** á valblöðum sínum, sem raðast þannig í forgangsröð. Það er áríðandi að nemendur ráðfæri sig við foreldra/forráðamenn sína og þeir skrifa síðan undir í lokin.

Aðrir skólar / annað nám

Hægt er að fá annað nám í viðurkenndum skólum og/eða æfingar hjá íþróttafélögum metnar sem valgrein, t.d. tónlistarskóli, dansskóli og íþróttafélög. Fylla þarf út eyðublað **"Umsókn um valgrein utan grunnskóla"** sem er aftan á valblaðinu.

Auglýsingasálfræði

1 stund á viku

Við munum kynna okkur auglýsingar og þá miklu sálfræði sem auglýsingagerð inniheldur. Hvernig eru góðar auglýsingar? Hvernig eru lélegar auglýsingar? Hvernig eru óbeinar auglýsingar? Þetta eru dæmi um spurningar sem nemandinn tekst á við og öðlast skilning á.

Markmiðið er að nemendur:
- Fái þjálfun í lestri myndmáls
- Fái þjálfun í gagnrýnni og skapandi hugsun
- Fái innsýn í heim auglýsinga, hvernig sálfræðin spila stóra rullu

Lögð verður áhersla á virkni og þátttöku nemenda í samræðu. Skoðað verður mikið magn auglýsinga í blöðum, tímaritum, kvikmyndum og sjónvarpsauglýsingum og þær greindar, bæði texti og myndskilaboð. Nemendur búa til spurningar og svara, gagnrýna og álykta um efnið. Þeir þurfa líka að gagnrýna sína eigin hugsun og vinnu hópsins.
Námsmat byggir á virkni og frammistöðu nemenda í tímum. Vinnubók og önnur verkefni sem nemendur vinna gilda einnig til einkunnar.

Blak

2 stundir á viku

Það er skemmtilegt að spila blak. Allir geta verið með, mikil hreyfing og góðar tækniæfingar.

Námsmat: Byggt verður á virkni í tímum.

Enska / bandarísk kvikmyndasaga

2 stundir á viku
Horft verður á helstu meistaraverk kvikmyndasögunnar og verkefni unnið út frá hverri mynd. Myndirnar verða sýndar með enskum texta og umræður og verkefni verða á ensku. Dæmi um myndir sem verða sýndar eru ET og Casablanca.

Áhersla: Ásamt því að nemendur fræðist um bandaríska kvikmyndasögu munu þeir þjálfa talmál, hlustun og ritun á ensku. Nemendur verða metnir eftir virkni í tímum og verkefnum.

Enska - grunnur

1 stund á viku

Valgreinin er fyrir nemendur sem þurfa að bæta árangur sinn í ensku. Um er að ræða einstaklingsmiðaða kennslu, þar sem lögð verður áhersla á hvern og einn nemanda og þarfir hans.

Námsmat : Byggt verður á virkni í tímum.

Félagsstarf

2 stundir á viku

Nemendur sem verða kosnir í nemendaráð fá þetta fag sem valgrein og verður því eitthvert annað val sem þeir völdu tekið úr stundaskrá.

Markmið: Að nemendur fái þjálfun í því að halda utan um og stjórna félagsstarfi.

Að nemendur fái tækifæri til þess að láta hugmyndir sínar um félagsstarf verða að veruleika.

Að nemendur læri að skipuleggja og halda stóra og smáa viðburði s.s. dansleiki, árshátíð, tónleika, listsýningar o.s.frv.

Að nemendur fái innsýn í skipulagt fundahald.

Námsmat: Starf nemenda verður metið eftir áhuga, ástundun og virkni.

Fjármálafræðsla

1 stund á viku, en verður einungis kennd á haustönn og því 2 stundir á viku.

Markmið

Að nemendur

- geri sér grein fyrir nauðsyn ábyrgðar varðandi eigin fjármál
- geri sér grein fyrir hver útgjöld meðal fjölskyldu eru og hvernig þau eru samsett
- geti gert kostnaðaráætlun og haldið bókhald
- geri sér grein fyrir hringrás peninga í samfélaginu og hvernig þeir eru þátttakendur í þeirri hringrás
- þekki til fyrirkomulags á lánum, smálánum og námslánum
- þekki til skattframtals
- kynnist því hvernig ríkið er rekið og þekki mun á beinum og óbeinum sköttum
- læri helstu hugtök sem notuð eru í fjármálaheiminum
- þekki launamiða, launatengd gjöld og hvað kjarasamningar gera fyrir launþega
- geti gert sér ferilskrá og dregið fram eigin hæfileika
- fá kynningu á hlutabréfaviðskiptum og hvað ber að varast þar

Námsmat: Símat, nokkur verkefni, bæði einstaklings og hópverkefni unnin samhliða viðfangsefnum yfir veturinn. Sum verkefni þarf að kynna fyrir hópnum.

Forritun

2 stundir á viku

Markmið að nemendur

- kynnist skemmtilegu og aðgengilegu umhverfi fyrir forritun í gegnum Basic forritunarmál
- Geti tileinkað sér óhlutbundna hugsun tölvurnnar og opnað heim tölvuforritunar
- Nái tökum á að búa til áhugaverð forrit af ýmsum stærðum

Námsmat : Byggt verður á símati, verkefnavinnu, virkni, vandvirkni, sjálfstæði og umgengni.

Heimanám

1 stund á viku

Þessi áfangi er einungis hugsaður fyrir nemendur sem þurfa að styrkja sig í námi og aðstoð við heimanámið.

Námsmat: Byggt verður á virkni í tímum.

Heimspeki

2 stundir á viku

Við munum kynna okkur sígild viðfangsefni heimspekinnar, t.d. rökfræði, siðfræði og þekkingarfræði. Áhersla verður lögð á þau viðfangsefni sem nemendur sýna mestan áhuga.
Markmiðið er að nemendur;

- fái þjálfun í heimspekilegri umræðu
- fái þjálfun í gagnrýnni og skapandi hugsun
- fái þjálfun í rökfærslu og samræðum

Unnið verður með texta, kvikmyndabrot og listaverk til að vekja upp spurningar. Nemendur búa til spurningar og svara, gagnrýna og álykta um efnið. Þeir þurfa líka að gagnrýna sína eigin hugsun og vinnu hópsins.
Námsmat: Virkni og frammistaða nemenda í tímum. Vinnubók og önnur verkefni sem nemendur vinna gilda einnig til einkunnar.

Hönnun og hugmyndir

2 stundir á viku

Hannað verður úr ýmsum endurnýtanlegum efnivið, gömlum fötum gefið nýtt líf og öðru efni s.s. kaffipokum og pappír. Nemendur eiga sjálfir að koma með hugmyndir hvað þeir vilja gera og vinna síðan í því að breyta og/eða hanna hlut/fatnað sem leið til nýsköpunar.
Nemendur eru hvattir til að nýta hugmyndaflugið og sköpunarkraftinn.

Námsmat: Umsögn sem m.a. byggir á virkni og sjálfstæði.

Íslenska – 10. bekkur - NÝTT

2 stundir á viku

Þetta er undirbúningur fyrir nemendur sem vilja stunda íslenskunám sem kennt er í 10. bekk og ljúka þannig við skyldunámið í íslensku að vori í 9. bekk. Aðeins þeir nemendur sem hafa einkunnina 8 eða hærra í íslensku mega velja þessa grein og þurfa kennarar að samþykkja að nemandi hafi fullnægjandi hæfni. Þetta er einungis fyrir nemendur sem stefna á framhaldsskólaáfanga þegar komið er í 10. bekk.

Íþróttaval

2 stundir á viku

Í þessum hópi eru krakkar sem hafa áhuga á íþróttum og aukinni hreyfingu. Teknar verða fyrir hinar ýmsu íþróttagreinar ýmst í íþróttahúsinu eða farið í vettvangsferðir. Einnig læra nemendur að skipuleggja og stjórna tímum.

Námsmat: Byggt verður á virkni í tímum.

Jóga og slökun

2 stundir á viku

Farið verður yfir humyndafræði jóga og kennd slökun og jógaæfingar.

Námsmat: Virkni og frammistaða nemenda í tímum.

Kynjafræði
1 stund á viku
Í áfanganum fá nemendur innsýn í kynjafræði sem er þverfagleg fræðigrein sem kennd er í háskólum víða um heim. Kyn er grundvallarstærð í tilverunni og eitt af því sem skapar margbreytileika mannlegs samfélags rétt eins og kynhneigð, þjóðerni, aldur, stétt, fötlun og fleiri félagslegir áhrifaþættir. Litið er á hugtök eins og kyn, kyngervi, staðalmyndir og fleira. Nemendur þjálfast í að skoða heiminn með kynjagleraugum og fjallað verður um samfélagið út frá kynferði, svo sem vinnumarkað, fjölmiðla, heilsufar, ofbeldi,stjórnkerfi, tísku og líkamsímyndir. Kennsla fer fram með fyrirlestrum, umræðum og dagbókarskrifum.

Markmið er að nemendur;

- nái tökum á helstu hugtökum kynjafræðinnar
- öðlist þekkingu og skilning á sögu jafnréttisbaráttunnar
- öðlist þekkingu á stöðu karla og kvenna í íslensku samfélagi, fyrr og nú
- þjálfist í að taka þátt í umræðum um tiltekin efni og koma skoðunum sínum og hugmyndum á framfæri
- þjálfist í að líta á samfélagið út frá sjónarhorni kyns og kynferðis með gagnrýnum augum
- vinni verkefni í anda fordómafræðslu

Námsmat: byggt verður á símati, verkefnavinnu, þátttöku, áhuga, sjálfsmat og jafningjamati.

Mótun
2 stundir á viku.
Unnið í leir, gifs, pappamassa og önnur efni sem henta til mótunar.
Markmiðið er að nemendur:

- Læri mismunandi vinnsluaðferðir
- Vinni skúlptur í leir
- Vinni lágmynd, skál eða bakka í leir
- Læri að vinna með gler á ólíkan máta
- Vinni skál, kertastjaka eða bakka í gler

Lögð er áhersla á hugmyndavinnu og frumleika. Nemendur verða að geta unnið sjálfstætt.
Námsmat er byggt á virkni í tímum, vinnumöppu, verkefnaskilum, hugmyndavinnu, umgengni og frágangi.

Myndlist

2 stundir á viku

Í öllum verkefnum verður unnið með ýmis grunnatriði myndlistar, litafræði, myndbyggingu, formfræði, fjarvídd, ljós og skugga, teikningu og línu, listasögu ofl. Kenndar ýmsar aðferðir málunar, svo sem vatnslitamálun og akrylmálun

Skapandi og gagnrýnin hugsun felur í sér tengsl við menningarlegt umhverfi og það er inntak greinarinnar. Við leggjum upp með þekkingaröflun, hugmyndavinnu og tækniþjálfun.

Útfærsla verkefna er miðuð við þroska hvers og eins. Nemendur munu beita ýmsum aðferðum, s.s. að túlka, sýna, prófa, forma og framleiða/vinna. Greiningin felst svo m.a. í túlkuninni, rannsókninni, gagnrýninni, matinu og samanburðinum. Allt ferlið er svo sett í sögulegt, menningarlegt, persónulegt og félagslegt samhengi.

Heimavinna og námsmat:

- Heimavinna felst aðallega í skissuvinnu og einstaka sérverkefni.
- Námsmat felur í sér atriði eins og sjálfstæði í vinnubrögðum, hugmyndavinnu/skissugerð, skilning og vinnusemi í kennslustundum, umgengni og fullunnin verk og vinnubók/möppu.

Prjón og hekl

2 stundir á viku

Inntak valsins verður að læra að lesa uppskrift og prjóna eða hekla flík eða annan nytjahlut.
Fyrst verður gerð prjón eða hekl prufa. Síðan velja nemendur verkefni að eigin vali. Efni lagt til í eitt verkefni en fer þó eftir stærð þess. Einnig ef nemendur ætla að gera stórt eða fleiri en eitt verkefni þurfa þeir að kosta það sjálfir.
Æft verður að prjóna/hekla og horfa á sjónvarpið/skjávarpa. Kosið verður með lýðræðislegri kostningu um val á myndum eða þáttum.
Námsmat: Virkni í tímum, prufa og svo lokaafurð. Námsmat er byggt á virkni í tímum, hugmyndavinnu, umgengni og frágangi.

Rokksaga

1 stund á viku.

Hér munum við fjalla um tónlistarsögu frá aldamótunum 1900 til dagsins í dag. Áhersla er lögð á rokksögu Bandaríkjanna og Bretlands en auk þess verður tónlistarlífið á Íslandi til umræðu. Rokksagan eins og hún leggur sig er einstaklega skemmtileg og litrík. Af mörgu er að taka og umfjöllunarefnið er margþætt. Tónlistarstílarnir eru margir, svo sem blús, jazz, rokk og ról, diskó og popp og hafa haft rík áhrif á menningararf vestrænna þjóða. Verkefnin eru fjölbreytt bæði einstaklings- og minni hópaverkefni. Verkefnaskil eru regluleg og mikil áhersla er lögð á að nemendur skili verkefnum á réttum tíma og vinni þau vel. Hlustað verður á tóndæmi og horft á myndbrot efninu til stuðnings. Hvernig varð blúsinn til? Hvað er Rokkabillý? Hvernig var tónlistin á Íslandi um 1950? Af hverju varð Elvis Presley frægur og hvað gerðu Bítlarnir svona sérstakt? Þessum spurningum verður svarað auk fjölda annarra í þessum skemmtilega, fræðandi og fyrst og fremst *öðruvísi* áfanga.

Námsmat: Símat, ekkert lokapróf. Virkni í tímum auk hópa- og einstaklingsverkefna.

Sjálfbær framtíð

1 stund á viku

Nemendur velta fyrir sér hvernig hagkerfið, samfélagið og umhverfið tvinnast saman. Hvernig við sem einstaklingar jafnt sem stórfyrirtæki og heilu þjóðirnar getum haft áhrif í átt að sjálfbæru samfélagi.

Markmið að nemendur

- fái innsýn fyrir helstu ástæðum umhverfisbreytinga s.s loftlagsbreytinga, hlýnun sjávar og afkomu dýra í vistkerfi jarðar
- fái innsýn í helstu drifkrafta hagkerfisins og hvernig það hefur áhrif á umhverfi okkar og samfélag.
- fái innsýn í samfélög viða um heim og hvað hefur áhrif á samsetningu þeirra.
- geri sér grein fyrir að þeir eru áhrifavaldar í sjálfbæru samfélagi og skoði hvernig þeir geti í framtíðinni haft áhrif á umhverfi sitt bæði sem neytendur og þegnar í lýðræðisþjóðfélagi.
- velti fyrir sér ýmsum siðferðislegum spurningum um afkomu jarðar.

Námsmat: Nemendur vinna 3 verkefni, hvert verkefni gildir 30% og virkni 10%

Skák

1 stund á viku.

- Farið í grunnreglur skákarinnar.
- Kenndar skákbyrjanir, miðtafl og endatafl.
- Æfingar og skákþrautir á skákborði og í tölvu.
- Kennt á skákklukku.
- Stiklað á stóru í sögu skákarinnar. Helstu meistarar, ELO-stigakerfið og fleira.
- Kynnt hvað er í boði á netinu. Hvar er hægt að tefla þar, þrautasíður, kennsluefni og fleira.
- Stefnt að því að senda nemendur á a.m.k. eitt skákmót utan skóla.
- Kynnt helstu hliðarafbrigði við skákina eins og Fischer random, atom, wild 5, víkingaskák og hnefatafl.

Námsmat verður byggt á virkni og framförum.

Stuttmyndir

1 stund á viku

Í stuttmyndavali er farið í helstu atriði stuttmynda, hvernig þær eru skrifaðar og unnið með hugmyndir. Áhersla er lögð á að nemendur vinni sjálfstætt og geti skrifað handrit sem þeir fara síðan eftir.

Markmið

- læri grunnatriði í hugmyndavinnu og handritsgerð
- þekki helstu einkenni við túlkun myndmáls
- læri að undirbúa kvikmyndatökur
- þjálfist í að vinna út frá handriti við kvikmyndatökur
- þjálfist í tökum við mismunandi aðstæður
- þjálfist í að búa til skothandrit, skipta senum upp í myndskeið og vinna út frá því

- þekki áherslumuninn á fræðslumynd, fréttamynd, áróðursmynd og heimildarmynd

Námsmat
Nemendur vinna tvær stuttmyndir. Aðra sem þeir velja sjálfir viðfangsefnið og hina samkvæmt fyrirmælum kennara. Lokamat er umsögn.

Stærðfræði – 10. bekkur - NÝTT

2 stundir á viku

Þetta er undirbúningur fyrir nemendur sem vilja stunda stærðfræðinám sem kennt er í 10. bekk og ljúka þannig við skyldunámið í stærðfræði að vori í 9. bekk. Aðeins þeir nemendur sem hafa einkunnina 8 eða hærra í stærðfræði mega velja þessa grein og þurfa kennarar að samþykkja að nemandi hafi fullnægjandi hæfni. Þetta er einungis fyrir nemendur sem stefna á framhaldsskólaáfanga þegar komið er í 10. bekk.

Stærðfræðigrunnur

1 stund á viku

Ætlað fyrir nemendur sem telja að þeir þurfi að bæta stærðfræðikunnáttu sína. Kennslan er einstaklingsmiðuð, þar sem lögð er áhersla á hvern og einn nemenda og þarfir hans.

Námsmat verður byggt á virkni og framförum.

Tíska og hönnun

2 stundir á viku
Við munum grufla í sögunni!!!! Hvað er tíska? Hver býr til tískuna? Hvar er upphaf tískunnar?

Markmið er að nemendur verði færir um að;

- vinna hugmyndavinnu, hanna
- taka líkamsmál og yfirfæra í fatastærðir
- útbúa eigin snið út frá grunnsniðum
- sníða úr efni og breyta sniðum eftir eigin hugmyndum
- nýta sér skriflegar leiðbeiningar og sauma eftir þeim
- sauma og skreyta að vild og endurnýta

Verkefni: Mikið er lagt upp úr hugmyndavinnu.

- Á haustönn vinna nemendur með snið og sniðteikningar þar sem útfærð eru eigin snið eftir grunnsniðum. Flíkur saumaðar. Einnig vinna nemendur nokkur sýnishorn og læra einfaldar sniðbreytingar. Farið verður yfir grunnatriði hönnunar. Endurnýting þ.e. hvernig skapa má nýja flík úr notuðu eða breyta á einfaldan hátt.
- Á vorönn er áherslan á sparifatnað með árshátíð nemenda í huga. Nemendur vinna sjálfstætt að hönnun og útfærslu á flík með áherslu á hugmyndavinnu. Farið verður á sýningu fatahönnuðar eða í vettvangsferð þar sem sýnd er íslensk hönnun.

Heimavinna og námsmat:

- Heimavinna felst aðallega í frágangi vinnubókar.

- Námsmat til grundvallar einkunnagjöf felur í sér atriði eins og sjálfstæði í vinnubrögðum, skilning og vinnusemi í kennslustundum, umgengni og fullunnar flíkur og vinnubók/möppu.

Útivist og ferðamennska

1 stund á viku (kennt í lotum að hausti, ágúst-september og að vori í apríl-maí)

Hér verða kynntar grundvallar reglur í ferðamennsku og farið í nokkrar stuttar ferðir. Ýmis atriði sem tengjast útivist kynnt, eins og klæðnaður, raða í bakpoka, nesti og öryggi í óbyggðaferðum. Notkun og lestur GPS, áttavita og korta kynnt. Farið verður ýmist í hjólatúra, sund, skauta, síðdegisgöngur á sléttlendi og fjöll og annað sem hópurinn kemur sér saman um. Lokamat er umsögn

9.1. Leiklistarval Gaflaraleikhússins fyrir 9. bekk

Tímafjöldi: 2 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).
Kennslan fer fram í Gaflaraleikhúsinu, Strandgötu 50, samkvæmt sér skipulagi.
Kennari er á vegum Gaflaraleikhússins.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í valgreininni er:

- Leiklistarþjálfun í formi æfinga og leiklesturs með áherslu á tjáningu, spuna og leikframkomu.
- Æfðir stuttir leikþættir.
- Heimsóknir á æfingar/sýningar hjá leikhúsum og leikhópum.
- Lýkur með opinni æfingu sem verður opin aðstandendum og skóla.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Engin sérstök námsgögn eru hluti kennslunnar þar sem kennslan er að mestu fólgin í leiklistarþjálfun og hugsanlegum vettvangsferðum tengdum leiklist.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- Kennslan fer fram í Gaflaraleikhúsinu í um 2 klst. einu sinni í viku á miðvikudögum í um 20 vikur (september-apríl), á bilinu kl. 16-20 (nákvæm tímasetning ræðst af hópaskiptingum).

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru:

- Virkni og þátttaka yfir veturinn.

9.2. Val í forritun

Tímafjöldi: 2 tímar á viku. 80 mínútur í senn

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Viðfangsefni taka mið af efnisþáttum, sjá nánar efnisþætti.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Tölvur*
- *Kennsluforrit af neti*
- *Vefir*
- *Forritunarhefti í javascript*
- *Forritunarhefti í Microsoft Small Basic*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Sýniskennsla*
- *Innlögn*
- *Æfingar*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Sjálfsnám*
- *Uppgötvunarnám*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Vinna í tímum.*
- *Fylgjast með notkun og hæfni í kennslustund.*
- *Tímaverkefni*
- *Skráð í verkefnabók.*

b. Námshæfni:

- *Skráð í verkefnabók.*

9.3. Skák

Tímafjöldi: 1x40 mín. kennslustund á viku í heilt kennsluár

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Skák, manngangurinn, reglur, helstu hugtök og saga skákarinnar.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Skák og mát e. Anatolij Karpov (1997 Vaka Helgafell)*
- *Taflborð, taflmenn og skákklukkur*
- *Ýmis ljósrit*
- *Myndbönd af neti*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Fyrirlestur og skrifað á töflu, umræður*
- *Horft á myndbönd af neti*
- *Nemendur tefla og gera þrautir*
- *Lesið í kennslubók (Skák og Mát) og farið yfir skákir*
- *Verkefni unnin á ljósrituð blöð og myndskreytt*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru:
Metin virkni og hversu vel nemendur ná að tileinka sér efnið.

Nemendur prófaðir við skákborðið í því hve vel og hratt þeir geta klárað ákveðnar grunn skákæfingar.

VIÐAUKI: Kynning skólanámskrár og viðmið fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar

Hlutverk þessa viðauka er að kynna og útskýra hlutverk skólanámskrár fyrir skólasamfélaginu í Hafnarfirði. Sömuleiðis er honum ætlað að kynna viðmið bæjarins um það hvernig einstaka námssvið og námsgreinar eru kynnt í skólanámskrá til að þau uppfylli gæði.

Viðaukanum er skipt í sjö hluta:

A. Skólanámskrá og viðmið
B. Viðmiðunarstundaskrá og viðmið
C. Menntastefna skóla og viðmið
D. Grunnþættir menntunar og viðmið
E. Námssvið, námsgreinar og viðmið
F. Hæfni (námshæfni og lykilhæfni) og viðmið
G. Námsmat, matskvarðar og viðmið

Viðauki A: Skólanámskrá og viðmið

Grunnskólastarf er unnið á grundvelli laga og reglugerða með viðeigandi viðmiðum sem þar birtast og fær sýnileika í námskrá einstakra skóla, nefnd skólanámskrá. Um skólanámskrá er sérstaklega kveðið í aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 63-64):

> **12.1 Skólanámskrá**
> Sérhver skóli semur skólanámskrá. Í skólanámskrá gerir skóli grein fyrir því hvernig hann nýtir það svigrúm til ákvarðana og athafna sem lög, reglugerðir, aðalnámskrá og skólastefna viðkomandi sveitarfélaga veita. Skólar sem eru einkareknir og tilheyra ekki tilteknu sveitarfélagi þurfa ekki að lúta ákvæðum skólastefnu sveitarfélaga.
>
> Skólanámskrá er nánari útfærsla á ákvæðum aðalnámskrár og í henni gefst kostur á að laga opinber fyrirmæli að sérstöðu hvers skóla og staðbundnum aðstæðum og gera grein fyrir hvernig þær aðstæður eru nýttar til að efla nám og kennslu.
>
> Í skólanámskrá er gerð grein fyrir þeim gildum sem starf skólans byggist á. Þar eru útfærð þau almennu viðmið sem sett eru í aðalnámskrá.

Skólanámskrá er unnin í samhengi við starfsáætlun skóla og þarf að lesa þær saman til að fá fullt samhengi um skólastarfið.

Hugtakið námskrá er hægt að skilgreina mismunandi eftir tegundum hennar í skólastarfinu:

> NÁMSKRÁ = Námskrá er skráð (rituð) áætlun um inntak og gæði á námi sem stefnt er að fram fari hjá ákveðnum nemendahópi á gefnum námssviðum innan afmarkaðs tíma sem framfylgt er með virku kennsluskipulagi með framkvæmd kennara undir stjórn skólastjóra viðkomandi skóla. Framkvæmd á námsskipulagi við að koma námskrá í virka framkvæmd er háð faglegri ábyrgð kennara (saman) í þeim tilgangi að ná sem mestum árangri í kennslustarfsemi út frá þeim viðmiðum sem námskráin stefnir að. Námskrá er fylgt eftir með frekari verkáætlunum eftir atvikum í skólum (t.d. vikuáætlunum, kennsluáætlunum o.fl.) eftir skipulagi í skóla/árgöngum/kennara, til að koma þeim í sem raunhæfasta framkvæmd. Skólar þurfa að viðhafa árleg skil á (skóla)námskrá til fræðsluyfirvalda (í staðfestingarferli) en ekki á verkáætlunum (kennsluáætlunum) sem eiga að koma námskrá í framkvæmd (hluti innra og ytra mats).
>
> Ræða má um fjórar tegundir námskráa í grunnskólum:
>
> **Skólanámskrá** = Námskrá eins skóla með almennri stefnu um gæði skólastarfs og námsáherslur sem innifelur allar bekkjarnámskrár skóla og mynda saman eina heildarnámskrá fyrir einn skóla. Skólanámskrá lýtur sameiginlegri uppbyggingu í Hafnarfirði (sjá síðar).
>
> **Bekkjarnámskrá** = Námskrá sem gildir fyrir einn bekk/árgang nemenda, t.d. nemendur í 1. bekk, 2. bekk o.s.frv., alls 10 námskrár í heildstæðum grunnskóla. Bekkjarnámskrá er dreift til foreldra nemenda í viðkomandi árgangi á hverju hausti á stafrænu formi og birt á vef skóla sem hluti skólanámskrár skóla. Bekkjarnámskrá er með sameiginlega uppbyggingu í Hafnarfirði óháð aldri nemenda eða bekk.
>
> **Sviðsnámskrá** = Námskrá eins námssviðs (alls átta í grunnskólum auk vals), t.d. stærðfræði, íslenska o.s.frv., fyrir einn grunnskóla í gegnum alla bekki skólans. Sviðsnámskrá birtist í skólanámskrá skóla og dreifist um allar bekkjarnámskrár hennar. Mikilvægt er að sviðsnámskrá myndi eina heild í skólastarfi milli bekkja skólans. Einstök námssvið eru skilgreind á grunni viðmiða um námshæfni (þekking, leikni og viðhorf) auk útlistunar á fyrirkomulagi einstakra námsgreina námssviðsins með viðeigandi lýsingu (viðfangsefni í nám, náms- og kennslugögn, námsfyrirkomulag og námsaðlögun og námsmat) á áætluðu námsferli innan námsgreinarinnar á viðkomandi aldri.
>
> **Einstaklingsnámskrá** = Námskrá sem útbúin er fyrir ákveðinn nemanda út frá sérþörfum hans þar sem námskrá bekkjar (bekkjarnámskrá) sem nemandi tilheyrir þarfnast aðlögunar að námsgetu nemanda. Einstaklingsnámskrá birtist EKKI í skólanámskrá skóla heldur aðeins aðstandendum nemanda sem námskrá tilheyrir og honum sjálfum (eftir atvikum). Einstaklingsnámskrá er gerð árlega (a.m.k.) fyrir þá nemendur sem þess eru taldir þurfa. Grunnviðmið gilda um einstaklingsnámskrár í

Hafnarfirði en hver skóli skal útfæra þær frekar út frá eigin sérstöðu.

Viðmið um skólanámskrá (bekkjarnámskrárnar tíu) í grunnskólum Hafnarfjarðar eru:

1. **Viðmið aðalnámskrár grunnskóla**: Skólanámskrá hvers skóla skal taka mið af aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta (2011) og námsgreinahluta (2013) (námssviðin átta), en þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar taka við viðmið sveitarfélagsins við sem koma hér áfram.
2. **Skólastefna Hafnarfjarðar og áherslur sveitarfélags**: Skólastefna Hafnarfjarðar markar stefnu sveitarfélagsins í málefnum grunnskóla. Viðmiðin hér birta frekari sjónarmið og áherslur sveitarfélags um framkvæmd skólastarfs á grunni aðalnámskrár.
3. **Skólastarf í Hafnarfirði og skólanámskrá**: Meginsjónarmið í skólanámskrárgerð í grunnskólum Hafnarfjarðar er að allir grunnskólar fylgi áherslum aðalnámskrár á hverjum tíma. Skólanámskráin er gæðahandbók hvers grunnskóla og er yfirlýsing hans um það að hverju nám nemenda og kennsla skólans stefnir að hverju sinni.
4. **Samhæfni skólanámskrár í Hafnarfirði:** Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar fram leiðbeiningar og stuðning við skólanámskrárgerð einstakra skóla. Það gerist með viðmiðum sem styðja við stjórnsýslulega ferla, námskeiðahaldi og öðrum gögnum. Markmið þess er að styrkja skólana í skólanámskrárgerð til að hjálpa þeim að sýna fram á gæðin sem felast í skólastarfinu.
5. **Samstarf og samráð um viðmið fyrir skólanámskrárgerð**: Í meginatriðum er skólanámskrárgerð einstakra grunnskóla á ábyrgð stjórnenda þeirra í samræmi við lög og reglugerðir um skólastarf. Samstarf og samráð er lykilatriði við gerð skólanámskrár einstakra skóla, í samvinnu alls fagfólks í skólunum.
6. **Uppbygging skólanámskrár**: Skólanámskrár allra grunnskóla Hafnarfjarðar skulu settar upp sem tíu bekkjarnámskrár í heildstæðum grunnskóla með sömu uppbyggingu, þessa:
   - I. hluti kynnir menntastefnu skólans.
   - II. hluti kynnir þætti sem eru sameiginlegir fyrir allan árganginn óháð námssviðum.
   - III. hluti kynnir nám á einstökum námssviðum og námsgreinum innan þeirra.

   Viðauki er með upplýsingum sem eru sameiginlegar fyrir grunnskóla bæjarins.
7. **Sameiginlegt form/snið skólanámskrár**: Til viðbótar ofangreindri uppbyggingu á skólanámskrá noti skólar sérstakt form sem Skólaskrifstofan leggur til. Tilgangur þess er að hjálpa skólum að starfa í samræmi við nýja aðalnámskrá, skilgreina vel eigin sérstöðu og sýna fram á gæði skólastarfsins. Sameiginlegt form skólanámskrár fyrir Hafnarfjörð heftir ekki möguleika hans til að þróa skólastarfið á skapandi og fjölbreyttan hátt innan ramma aðalnámskrár.
8. **Sérstaða skóla og skólanámskrá**: Í skólanámskrá skal hver skóli kynna sérstöðu sína og gildi sem móta kennslufræðilega og uppeldislega sýn skólastarfsins. Sérstaða skóla komi þá fram í skólanámskrá er varðar kennslufræðilegar áherslur hjá starfsfólki hans innan ramma aðalnámskrár, nýtingu valstunda innan viðmiðunarstundaskrár, samsetningu og inntaki námsgreina innan námssviða í hverjum árgangi og kennslufræðilegum áherslum í daglegri starfsemi skóla.
9. **Kynning og staðfesting skólanámskrár**: Skólanámskrá næsta skólaárs skal lögð fram til kynningar í skólaráði hvers skóla í júní og skal staðfest í skólanefnd (fræðsluráði Hafnarfjarðar) í ágúst ár hvert. Skólanámskráin skal kynnt foreldrum í hverjum árgangi í upphafi hvers skólaárs, birt á vef skóla og dreift til foreldra á rafrænu formi.

10. **Skjalavarðveisla**: Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar annast varðveislu á skólanámskrám grunnskólanna í Hafnarfirði í skjalakerfi bæjarins í samræmi við opinbera skjalavörslu og reglur bæjarins.

Viðauki B: Viðmiðunarstundaskrá og viðmið

Viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár grunnskóla (2011, bls. 50-51) er grundvöllur kennslutímafjölda í skólastarfi grunnskóla. Viðmiðunarstundaskrá segir til um hvernig tími nemenda í skóla skiptist eftir námssviðum (þ.m.t. námsgreinar) og aldri nemenda:

Námsgreinar – Námssvið	1.-4. bekkur	5. – 7. bekkur	8. – 10. bekkur	Vikulegur kennslutími	Vikulegur kennslutími
	Heildartími í 1. - 4. bekk. Mínútur á viku	Heildartími í 5. - 7. bekk. Mínútur á viku	Heildartími í 8. - 10. bekk. Mínútur á viku	Heildartími í 1. - 10. bekk. Mínútur á viku	Hlutfall
Íslenska, íslenska sem annað tungumál og íslenskt táknmál	1.120	680	630	2.430	18,08%
Erlend tungumál; enska, danska eða önnur Norðurlandamál	80	460	840	1.380	10,27%
List- og verkgreinar	900	840	340	2.080	15,48%
Náttúrugreinar	420	340	360	1.120	8,33%
Skólaíþróttir	480	360	360	1.200	8,93%
Samfélagsgreinar; trúarbragðafræði, lífsleikni, jafnréttismál, siðfræði	580	600	360	1.540	11,46%
Stærðfræði	800	600	600	2.000	14,88%
Upplýsinga- og tæknimennt	120	160	80	360	2,68%
Til ráðstöfunar /Val	300	160	870	1.330	9,90%
Alls	**4.800**	**4.200**	**4.440**	**13.440**	**100%**

„**Erlend tungumál**. Undir þau heyra enska og danska þar sem gert er ráð fyrir að enska sé fyrsta erlenda tungumálið og danska, norska eða sænska annað erlenda tungumálið.

List- og verkgreinar. Undir listgreinar heyra tónmennt, sjónlistir og sviðslistir. Undir verkgreinar heyra hönnun og smíði, textílmennt og heimilisfræði. Þessi tvö svið skulu hafa jafnt vægi innan heildartímans.

Náttúrugreinar. Undir þetta svið heyra m.a. náttúrufræði, eðlisvísindi, efnafræði, jarðvísindi, lífvísindi og umhverfismennt.

Skólaíþróttir. Undir þetta svið heyra m.a. íþróttir og sund.

Samfélagsgreinar. Undir þær heyra m.a. samfélagsfræði, saga, landafræði og þjóðfélagsfræði, trúarbragðafræði, lífsleikni, jafnréttismál og siðfræði ásamt heimspeki.

Upplýsinga- og tæknimennt. Undir þetta heyrir m.a. miðlamennt, skólasafnsfræði, tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni.

Til ráðstöfunar/val. Undir þetta heyra ráðstöfunarstundir skóla, einkum í 1.−7. bekk og val nemenda í 8.−10. bekk.

Út frá áhersluþáttum námskrár í lögum skal hafa jafnvægi milli bóklegs náms og verklegs og þess gætt að ekki halli á verklegt nám þegar skólastarf er skipulagt. Það á einnig við um skipulag valnámskeiða. Því er gert ráð fyrir

að allt að helmingur valstunda sé bundinn list- og verktengdu námi. Hafa ber grunnþætti menntunar, áhersluþætti í aðalnámskrá og lykilhæfni til viðmiðunar við útfærslu allra námssviða og námsgreina. Auk þeirra námgreina og námssviða, sem tilgreind hafa verið í viðmiðunarstundaskrá, er gert ráð fyrir nokkrum þverfaglegum þáttum, s.s. nýsköpun, frumkvöðlamennt og nýmiðlun."

Viðmiðunarstundaskrá fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar er gefin upp sem sýnishorn og dæmi fyrir mögulega útfærslu á aðalnámskrá grunnskóla (2011). Hún tekur mið af því að eftir er að útfæra námsgreinar innan námssviða sem eru þá útfærsla einstakra skóla (sjá skýringar hér aftar) og skipting valstunda hefur ekki verið útfærð. Hún er aðallega sett fram í þeim tilgangi að sýna skólum fram á mögulega útfærslu sem gengur upp (heildartímafjöldi í hverjum árgangi á móti tímafjölda sem er ætlaður í hvert námssvið á tíu ára grunnskólagöngu) og til að kynna öllum lágmarkstímafjölda í námssviðum sem nú reu í gildiu samkvæmt aðalnámskrá. Það er ekkert sem útilokar aðrar útgáfur viðmiðunarstundaskrár hjá einstaka skólum nái forsendur aðalnámskrár að ganga upp, þ.e. lágmarkstímafjöldi námssviða á tíu ára tímabili á móti heildartímafjölda í hverjum bekk/árgangi (30/35/37). Framsetningin hér er almenn útfærsla á mínútum úr aðalnámskrá grunnskóla í kennslustundir sem hver er 40 mínútur en skólum er að sjálfsögðu heimilt að hafa eigin útfærslu á tímalengd kennslustunda í daglegri stundatöflu:

Tafla 1: *Lágmarkstímafjöldi í námssviðum í gegnum grunnskólann í jafndreifingu.*

	1. bk.	**2. bk.**	**3. bk.**	**4. bk.**	**5. bk.**	**6. bk.**	**7. bk.**	**8. bk.**	**9. bk.**	**10. bk.**	**Alls**
Íslenska	7	7	7	7	6	6	5	5	5	5,75	**60,75**
Er. tung.	0	0	0	2	3	3	5,5	7	7	7	**34,5**
List./verk.	6	6	5	5,5	7	8	6	3	3	2,5	**52**
Nátt.gr.	3	2,5	3	2	3	3	2,5	3	3	3	**28**
Samf.gr.	4	3,5	4	3	5	5	5	3	3	3	**38,5**
Skólaíþr.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	**30**
Stærðfr.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	**50**
UST	0	1	1	1	1	1	2	1	1	0	**9**
Val	2	2	2	1,5	2	1	1	7	7	7,75	**33,25**
Samt.	**30**	**30**	**30**	**30**	**35**	**35**	**35**	**37**	**37**	**37**	**326**

Viðmið um nám og kennslu í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmiðunarstundaskrá**: Stundaskrár grunnskólanna í Hafnarfirði skulu taka mið af viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár sem lágmarksstundaskrá um heildartímafjölda í einstaka árgöngum og á einstaka námssviðum (sbr. töflu hér ofar).
2. **Viðmið um tímafjölda í kennslugreinum**: Skólastarf hvers skóla skal taka mið af aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta (2011) og námsgreinahluta (2013), sem lágmark en þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem komu hér neðar.

Tafla 2: *Námssvið, námsgreinar og hlutfall þeirra innan námssviðs.*

Námssvið	Námsgreinar innan námssviðs	*Hlutfall námsgreina innan hvers námssviðs í grunnskóla*
1. Íslenska	1.1. Talað mál, hlustun og áhorf 1.2. Lestur og bókmenntir 1.3. Ritun 1.4. Málfræði	*Hver námsþáttur skal ekki fá minna en 15% námstímans.*
2. Erlend tungumál	2.1. Enska 2.2. Danska	*Enska fái ekki minna en 55% og danska ekki minna en 35% námstímans.*

3. List- og verkgreinar	*A Listgreinar (50%):* 3.1. Sviðslistir (dans og leiklist) 3.2. Sjónlistir (myndmennt) 3.3. Tónmennt *B Verkgreinar (50%):* 3.4. Heimilisfræði 3.5. Hönnun og smíði 3.6. Textílmennt	*Hver námsgrein innan list- og verkgreina fái ekki minna en 10% námstímans.*
4. Náttúrugreinar	4.0. Náttúrufræði (100%) (eða) 4.1. Eðlis- og efnavísindi 4.2. Jarð- og stjörnufræði 4.3. Lífvísindi 4.4. Umhverfismennt	*Hvor námsgrein fái ekki minna en 15% námstímans en sé námsgreinin náttúrufræði (yngsta stig) fái hún 100%.*
5. Skólaíþróttir	5.1. Íþróttir 5.2. Sund	*Íþróttir fái 67% og sund 33% námstímans.*
6. Samfélagsgreinar	6.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði 6.2. Jafnrétti og lífsleikni 6.3. Landafræði, saga og sam-/þjóðfélagsfræði	*Hver námsgrein fái ekki minna en 20% námstímans.*
7. Stærðfræði	7.0 Stærðfræði (100%) (eða) 7.1. Tjáning, tungumál, verkfæri, vinnubrögð og beiting stærðfræðinnar 7.2. Tölur, reikningur og algebra 7.3. Rúmfræði, mælingar, tölfræði og líkindi	*Hver námsgrein fái ekki minna en 20% námstímans.*
8. Upplýsinga- og tæknimennt	8.1. Miðlamennt og skólasafnsfræði 8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni	*Hvor námsgrein fái ekki minna en 35% náms-tímans.*
9. Val	9.1. Valgrein 1 9.2. Valgrein 2 o.s.frv.	*Skipulag, inntak og fjöldi valgreina er algjörlega í höndum hvers skóla.*

3. **Viðmiðunarstundaskrá skóla, val og námsgreinar**: Einstaka grunnskólar í Hafnarfirði fá úthlutað tímamagni til kennslu á öllum námssviðum á jafnræðisgrundvelli. Hver skóli skal skipuleggja námsgreinar innan hvers námssvið í samræmi við ofangreinda skiptingu námsgreina innan hvers námssviðs. Hver skóli skal skilgreina eigin grunn að viðmiðunarstundaskrá á hverju skólaári, þ.e. hver skóli getur breytt eigin skólanámskrá árlega, með því að afmarka valtíma í 1.-7. bekk á önnur námssvið (eða jafnvel sem sérstakar námsgreinar) og afmarka tíma í námsgreinar innan námssviða í samræmi við ofangreinda töflu.

4. **Námsgreinar í skólanámskrá**: Námsgreinar (innan námssviða) skulu kynntar í skólanámskrá í samræmi við töflu hér ofar í hverjum árgangi og alltaf með sama númerakerfi (þ.e. þótt einstakar námsgreinar vanti í einstaka árganga eru númerum þeirra sleppt og þannig hlaupið yfir þau). Öllum námsgreinum sem kenndar eru í hverjum bekk/árgangi skal fylgja viðeigandi námslýsing sem uppfyllir viðmið skólanámskrárforms fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar.

5. **Úthlutun almennra kennslutíma**: Grunnskólar í Hafnarfirði fá úthlutað kennslutímum til almennrar kennslu í samræmi við viðmið aðalnámskrár grunnskóla og sveitarfélags sem miða að jöfnuði meðal grunnskólanemenda. Það er síðan einstakra skóla að skipuleggja kennslu á einstaka námssviðum (námsgreinar meðtaldar) í einstaka árgöngum í samræmi við viðmið aðalnámskrár og bæjarins líkt og þessi viðmið tilgreina. Sér úthlutun er til sérkennslu.

Viðauki C: Menntastefna skóla og viðmið

Skólastarf grunnskóla byggir á lögum og reglugerðum sem miða að því að veita öllum börnum á Íslandi starf í grunnskóla sem færir þeim sem sambærilegust gæði um leið og að mæta ólíkum þörfum þeirra og mismunandi aðstæðum. Í þeim skilningi er skólastarf samfélagslegt verkefni sem nær til allra íbúa landsins. Þess utan er gert ráð fyrir að hver skóli hafi ákveðna ábyrgð í því að skapa sér sérstöðu á grunni aðalnámskrár. Þessi sýnileiki getur verið útfærður margvíslega, hann skal taka mið af aðstæðum einstakra skóla og byggja á grunnstefnu skólans sem nefnd er menntastefna.

Viðmið um stefnu skóla og samfélagslega ábyrgð:

1. **Sérstaða skóla**: Hver grunnskóli í Hafnarfirði skal skilgreina eigin sérstöðu með afmörkun á eigin stefnu í nokkrum þáttum skólastarfsins sem skilgreind séu í skólanámskrá að kröfu aðalnámskrár grunnskóla (2011); nefnd menntastefna skóla.
2. **Menntastefna skóla skilgreind**: Viðmið um stefnu skóla er að þar komi fram áherslur skóla um gildi/leiðarljós og uppeldis- og kennslufræðilega sýn skóla þar sem áherslur grunnþátta menntunar í aðalnámskrá og aðrir þættir sem skóli telur æskilegt að hafa stefnu um og er í samræmi við lög, reglugerðir og opinberar reglur um grunnskólastarf.
3. **Tengsl og samstarf við nærumhverfi**: Hver skóli skal hafa stefnu um tengsl og samskipti við nærumhverfi sitt. Í því felast tengsl við náttúrulegt, félagslegt og menningarlegt umhverfi skóla. Þá skulu skólar sérstaklega skilgreina vel verkefni sín, tengsl og samstarf við leikskóla og framhaldsskóla. Sveitarfélagið getur einnig lagt þar til frekari viðmið um slíkt samstarf og tengsl og þá hvernig það hyggst styðja og efla slíkt samstarf.
4. **Samstarf heimila og skóla**: Mikilvægur þáttur skólastarf er að góð tengsl séu við heimili nemenda um nám og velferð barna. Í þeim tilgangi er mikilvægt að skýr viðmið séu um samstarf við heimili nemenda. Skólar skulu marka sér stefnu um samstarf við heimilin og í bekkjarnámskrám skal kynna þær leiðir og viðfangsefni sem unnið er með í hverjum bekk/árgangi. Hver skóli gefur þá út starfsáætlun og þar skulu vera nánari upplýsingamiðlun til heimila nemenda um verklag, skipulag og vinnubrögð í skólastarfi sem styðja við nám og kennslu allra nemenda.
5. **Forvarnir í grunnskólastarfi**: Forvarnir í skólastarfi grunnskóla miða að almennri velferð fyrir alla nemendur og tryggja þeim sem mest öryggi í skólastarfi. Í þeim tilgangi leggur sérfræðiþjónusta (sveitarfélagsins við) grunnskóla til sérstök viðmið um almennar forvarnir í grunnskólum Hafnarfjarðar um frekari verkferla og aðgerðir sem miða að öryggi í skólastarfi. Almennar forvarnir í skólastarfi skal samþætta og tengja sem mest grunnþáttum menntunar og viðfangsefnum einstakra námssviða eins og kostur er og eðlilegt er á hverjum tíma sem fái birtingu í einstaka námsgreinum.

Viðauki D: Grunnþættir menntunar og viðmið

Eitt meginatriða í menntastefnu nýrra laga um grunnskóla er áherslan á grunnþætti menntunar sem kynntir eru sérstaklega í aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 14-22):

„Þessir grunnþættir eru:
- læsi,
- sjálfbærni,
- heilbrigði og velferð,
- lýðræði og mannréttindi,
- jafnrétti,
- sköpun.

...
Grunnþættirnir snúast um læsi á samfélag, menningu, umhverfi og náttúru þannig að börn og ungmenni læri að byggja sig upp andlega og líkamlega, að bjarga sér í samfélaginu og vinna með öðrum. Grunnþættirnir snúast einnig um framtíðarsýn og getu og vilja til að hafa áhrif og taka virkan þátt í að viðhalda samfélagi sínu, breyta því og þróa það.
...

Hugmyndirnar að baki grunnþáttunum eiga að endurspeglast í starfsháttum skóla, samskiptum og skólabrag. Þeir skulu vera sýnilegir í skólastarfinu öllu og koma fram í inntaki námsgreina og námssviða, bæði hvað varðar þá þekkingu og leikni sem börn og ungmenni skulu afla sér. Námssvið geta verið sérhæfing í viðfangsefnum skólastarfs þvert á námsgreinar og skólastig.
...

Grunnþættirnir fléttast inn í aðalnámskrár á öllum skólastigum og fyrirmæli hennar um allt skólastarfið:
- Efnisval og inntak náms, kennslu og leiks skal mótast af grunnþáttunum.
- Starfshættir og aðferðir, sem börn og ungmenni læra, eru undir áhrifum hugmynda sem fram koma í umfjöllun um grunnþættina.
- Vinnubrögð kennara og annarra, sem starfa í skólum, eiga að mótast af grunnþáttunum þannig að stuðlað sé að sjálfstæði, frumkvæði og þróun í skólastarfi.
- Þegar skólastarf er metið þarf að skoða hvort og hvernig grunnþættirnir hafi sett mark sitt á nám, kennslu og leik og skólastarfið í heild.“

Grunnþættir menntunar tengja þannig saman verkefni dagslegs skólastarfs, kennslu einstakra námsgreina og samhengi námssviðanna. Tafla er hér neðar skýrir ýmsa þætti og atriði sem heyra undir hvern grunnþátt fyrir sig og er viðfangsefni sem eiga að birtast í grunnskólastarfinu þvert á námsgreinar. Hún er samantekt úr aðalnámskrá grunnskóla (2011) til að ná utan um margvíslegar áherslur þaðan án þess þó að teljast vera fullkomin samantekt og því sé rými til frekari mótunar eða þróunar viðfangsefna í kennslu. Taflan er til leiðbeiningar skólum til að móta grunnþætti menntunar í skólanámskrá.

Tafla 3: *Grunnþættir menntunar og efnisþættir einstakra grunnþátta í skólastarfinu*

Grunnþáttur	Efnisþættir grunnþátta menntunar skv. aðalnámskrá grunnskóla
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ	Lýðheilsa byggir á andlegri, líkamlegri og félagslegri vellíðan. Það er áhersla á heilbrigða hreyfingu og hollt mataræði, geðvernd, forvarnir gegn vímuefnaneyslu, kynheilbrigði og aðra þætti sem stuðla að heilbrigði og velferð nemenda til jákvæðrar sjálfsvitundar og vinna gegn áhrifum fíknar á einstaklinga í hvaða mynd sem hún kann að birtast. Samstarf við heimilin er ekki síst mikilvægt um þennan þátt og mikilvægt að byggja upp hefðir og vana til jákvæða og heilbrigðra lífsviðhorfa sem stuðla að þroska nemenda í átt til jákvæðrar sjálfsmyndar. Þar er skólinn mikilvæg fyrirmynd til heilbrigðis og velferðar með starfsháttum sínum, kennsluháttum og tilboðum til nemenda. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í námsgreinum skólans og í samstarfi við stoðþjónustukerfi skólans varðandi einstaka

	nemendur í gegnum nemendaverndarráð og önnur teymi í skólastarfinu.

Grunnþáttur	Efnisþættir grunnþátta menntunar skv. aðalnámskrá grunnskóla
JAFNRÉTTI	Jafnrétti gegn hvers konar mismunun á grunni fötlunar, aldurs, trúar, kynhneigðar, lífsskoðana, litarháttar, ætternis, búsetu, stöðu, þjóðernis, kynþáttar og kyns. Virðing, umburðarlyndi, víðsýni, friður og að rækta hæfileika sína og gagnrýni á viðhorf í samfélagi og menningu eins og þau snúa að viðfangsefninu jafnrétti. Jafnréttismenntun er með áherslu á kyn og kynhneigð. Fjölmenning, tungumál, menning og uppbygging skólasamfélags án aðgreiningar eru sömuleiðis þættir í jafnrétti. Jafnréttismenntun felur þá í sér jafnrétti varðandi námsmöguleika, námsefni, kennsluaðferðir og námsumhverfi auk réttar til náms- og starfsráðgjafar í skólanum. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTT-INDI	Lýðræðisleg vinnubrögð og þátttaka, uppbygging lýðræðislegs samfélags (siðgæðisvitund, félagsvitund, borgaravitund), samvinna og hjálpsemi, virðing og umburðarlyndi, manngildi og umhyggja og réttindi barna og skyldur eru hluti þess að byggja upp samábyrgt og sjálfbært samfélag. Sömuleiðis rökhugsun og gagnrýnin hugsun á grundvelli siðfræði um siðferðilegt líferni og varnir gegn hvers konar ofbeldi í skólastarfinu sem skal endurspeglast í skólabrag skólans og skýrum skólareglum sem vernda gegn brotum á sjálfsögðum réttindum nemenda og starfsfólks. Það er hluti kennslu og náms að tileinka sér lýðræðislega hugsun og vernda mannréttindi sem liður í tileinkun lýðræðislegs gildismats fyrir samfélags-uppbygginguna. Lífsleikni er kennslufræðilegt viðfangsefni í lýðræðislegum skólum. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum.
LÆSI	Læsi snýr að hæfni nemenda í notkun og beitingu íslenskunnar þar sem hæfter að ræða um fluglæsi, treglæsi og ólæsi sem mismikla hæfni og einnig læsilega. Viðfangsefnið læsi í víðum skilningi miðar að hæfni einstaklings að verða læs á umhverfi sitt með því að ráða við margvísleg skilaboð sem mæta honum og bregðast við þeim á jákvæðan hátt. Það snýst á margan hátt um námslega getu til að tileinka sér hæfni sem liggur til grunns í flestum námsgreinum skólans sem nemandi á að geta nýtt sér í daglegu lífi og hæfir aldri hans og þroska, t.d. sögulæsi, kortalæsi, menningarlæsi, fjármálalæsi, miðlalæsi, upplýsingalæsi, tæknilæsi, líkamslæsi og vísindalæsi (skv. aðalnámskrá). Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.
SJÁLFBÆRNI	Sjálfbær þróun, breytingar og framþróun og skynsamleg nýting náttúruauðlinda. Ferlar, lögmál og hringrás náttúrunnar, vistfræði, umhverfisvernd, loftslagsbreytingar og líffræðilegur fjölbreytileiki eru einstök viðfangsefni hér. Áherslur eru á jöfnuð, sameiginleg lífsskilyrði, frið og lífsgæði. Hnattræn áhrif, efnahagsþróun og sameiginlegt vistkerfi jarðar falla einnig hér undir. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.
SKÖPUN	Forvitni, athafnaþrá, frumkvæði, frumleiki, uppgötva, njóta, áhugi, vírkja ímyndunarafl, leika sér, áskorun, spenna og leit, list- og verknám, nýsköpun og frumkvöðlanám er þættir eða viðfangsefni sem heyra til sköpunarþættinum. Sköpunarkraftur, innsæi og hagnýting skapandi hugmynda til mótunar viðhorfa og gildismats skal takast á við samræðu um gagnrýna hugsun í daglegu skólastarfi. Sköpun er mikilvæg sem þáttur leiks í námi sem miðar að velferð nemenda til að þroskast sem heildstæðir einstaklingar í lýðræðislegu samfélagi. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.

Viðmið um grunnþætti menntunar í grunnskólum Hafnarfjarðar eru:

1. **Viðmið aðalnámskrár**: Grunnþættir menntunar skulu vera sýnilegir í skólanámskrá hvers skóla og skulu taka mið af aðalnámskrá grunnskóla (2011) en þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem koma hér áfram til að skólar geti kynnt skýrt eigin stefnu.
2. **Grunnþættir menntunar og skólanámskrá**: Hver skóli skal setja sér stefnu um grunnþætti menntunar sem skulu birtast sem hluti af stefnu skóla í skólanámskrá. Sömuleiðis skal skólanámskrá hvers skóla skilgreina áherslur og meginatriði í hverjum grunnþætti menntunar í hverjum bekk/árgangi.
3. **Grunnþættirnir og forvarnir í grunnskólastarfi**: Grunnþættir menntunar gefa forvörnum í skólastarfi grunnskóla nýtt samhengi í því að samhæfa við nám á einstaka námssviðum. Forvarnir miða að almennri velferð og vellíðan fyrir alla nemendur og að tryggja þeim sem mest öryggi í skólastarfi. Í þeim tilgangi leggur sérfræðiþjónusta (sveitarfélagsins við) grunnskóla til sérstök viðmið um almennar forvarnir í grunnskólum Hafnarfjarðar um frekari verkferla og aðgerðir sem miða að velferð nemenda og öryggi í skólastarfi. Hluti forvarna í er að vinna árlega (almenna) forvarnaáætlun fyrir og hver skóli skal hafa skýra stefnu í forvörnum í gegnum grunnþættina. Almennar forvarnir í skólastarfi skal samþætta og tengja sem mest grunnþáttum menntunar með því að samhæfa námi og kennslu allra námssviða í öllum árgöngum. Viðmið um fræðslu um almennar forvarnir í tengslum við grunnþættina er að finna í töflu hér neðar. Töflu 4 er ætlað að hjálpa skólum að skilgreina og útfæra vissar forvarnir í samspili við ákveðna grunnþætti sérstaklega svo forvarnir fái frekari útfærslu í bekkjarnámskrám. Taflan er þó aðeins grunnútfærsla sem hver skóli þarf að skilgreina nánar út frá eigin áherslum og aðalnámskrár með stuðningi viðmiða sveitarfélags.

Tafla 3: *Forvarnasvið/-flokkar og tengsl við grunnþætti menntunar*

Svið ↓	Forvarna-flokkar ↓	Grunn-þáttur: →	Heilbrigði og velferð	Jafnrétti	Læsi	Lýðræði og mannréttindi	Sjálfbærni	Sköpun
I. Einstakl-ingur	1. LÝÐHEILSA		x	x	x	x	x	x
	2. SJÁLFSRÆKT		x	x	x	x	x	x
	3. VÍMUVARNIR		x		x		x	
II. Félagslegt umhverfi	4. OFBELDI	*einelti*	x	x		x		
		kynferðislegt ofbeldi	x	x		x		
		fordómar og mismunun	x	x		x		
		vanræksla	x	x		x		
III. Náttúrulegt umhverfi	5. ÖRYGGISVARNIR		x		x	x	x	

Viðauki E: Námssvið, námsgreinar og viðmið

Nám í grunnskóla felur í sér að kennsla og starfsemi skóla miði að því að aðstoða nemanda í námi svo hann fái kennslu og námsaðstoð við hæfi þau tíu ár sem hann stundar nám í grunnskóla. Það er sameiginlegt verkefni skóla og heimilis. Við kennslu á námssviðum, og einstökum námsgreinum innan þeirra, skal taka mið af viðmiðunarstundaskrá (sjá viðauka B).

Samkvæmt aðalnámskrá skal kennsla í grunnskólum taka mið af átta námssviðum, og talsvert fleiri námsgreinum innan þeirra, og valgreinum. Fyrir hvert námssvið í bekkjarnámskrá skal skilgreina viðmið fyrir námshæfni utan valgreina.

Það er verkefni hvers skóla að bjóða nemendum upp á nám við hæfi svo kennsla og önnur starfsemi í skóla miði að því að ólíkir nemendur geti tileinkað sér nauðsynlega hæfni á sem fjölbreytilegastan hátt eins og nemendur hafa þörf fyrir og getu til. Í því felst að ábyrgð skóla/kennara er að haga störfum sínum þannig að nemendur eigi sem auðveldast að tileinka sér umrædda hæfni. Þar má ræða um fjölbreytni í kennslu***aðferðum*** (sýna, gera sjálfur, rannsaka o.s.frv.), margvíslegt kennslu***efni*** (mis þungt, mis ítarlegt, mis langt o.s.frv.), margþætt kennslu**gögn** (bækur, myndefni, hljóðefni, vefefni o.s.frv.) og ólíkar kennslu***aðstæðum*** (inni, úti, skólastofa, söfn, íþróttasalur o.s.frv.) sem er hluti starfsskyldna hvers kennara að skipuleggja til að námið nýtist sem best miðað við aðstæður nemenda með viðeigandi ábyrgð þeirra á hverjum tíma og eftir viðfangsefnum.

Viðmið um námssvið, námsgreinar og einstaklingsmiðun í námi í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmið aðalnámskrár**: Viðmið aðalnámskrár grunnskóla er að skólastarf grunnskóla skuli stefna að því að hver nemandi fái nám við hæfi á sinni tíu ára grunnskólagöngu þar sem námssvið aðalnámskrár í gegnum námsgreinarnar leggi til viðfangsefni sem gefi nemendum möguleika til að efla hæfni sína á hverjum tíma.
2. **Námsviðmið**: Skólastarfið fer fram í gegnum skilgreindan tímafjölda í einstökum námssviðum í samræmi við viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár, almenns hluta (2011). Fyrir hvert námssvið í hverjum bekk/árgangi eru skilgreind námshæfniviðmið og sömuleiðis matsvið fyrir þau sem taka mið af matskvarðanum A-D (sjá hér aftar). Námshæfniviðmiðin í einstaka námssviðum í öllum bekkjarnámskrám taka mið af viðmiðum námsviðanna í 4., 7. og 10. bekk aðalnámskrár, greinahluta (2013). Í hverjum skóla skal útfæra námshæfniviðmið í öllum námssviðunum átta í öllum bekkjarnámskrám í samræmi við áherslur skólans og viðmiðunar-stundaskrá hans, þ.e. ef viðkomandi námssvið er ekki kennt í viðkomandi árgangi er ekki nauðsynlegt að skilgreina námshæfniviðmið fyrir það í viðkomandi bekkjarnámskrá. Ekki er lagst gegn því að einstakar námsgreinar skilgreini eigin námshæfniviðmið telji kennarar að það henta betur til viðbótar námshæfniviðmiðum námssviðsins (sbr. list- og verkgreinar í aðalnámskrá grunnskóla, greinahluta 2103). Slíkt er val í hverjum skóla.
3. **Flokkun námshæfniviðmiða**: Námshæfniviðmið geta verið margvísleg og mismörg eftir námssviðum. Gerð er sú krafa að grunnskólar í Hafnarfirði flokki námshæfniviðmið á grunni faglegra forsenda, þ.e. velji á milli efnisflokkunar (mismunandi eftir námssviðum) eða flokkunar á grunni hæfnishugtaksins (þekking, leikni, viðhorf) sjálfs innan hvers námssviðs. Val um flokkun er ákvörðun innan hvers námssviðs innan hvers skóla í samræmi við stefnu skóla.
4. **Námsgreinar og lýsingar þeirra**: Innan hvers námssviðs skal skilgreina námsgreinar, mismargar eftir atvikum og eðli námssviða. Föst námsgreinaheiti eru í Hafnarfirði sem hafa

samræmda uppbyggingu í skólanámskrám allra skólanna í Hafnarfirði, hvort heldur sem námsgrein er kennd stök út af fyrir sig eða er samþætt öðrum námsgreinum í daglegu skólastarfi. Hafnarfjörður setur lágmarksviðmið um tímafjölda í einstaka námsgreinum í hverju námssviði innan tíu ára grunnskólanáms til að tryggja lágmarksgæði í skólastarfi fyrir alla nemendur í bænum. Hver skóli skal hafa möguleika á að skapa sér eigin sérstöðu í kennslu einstakra námsgreina (m.a. viðfangsefni) innan hvers námssviðs í samræmi við aðalnámskrá grunnskóla, almennan hluta (2011) og greinahluta (2013) og stefnu bæjarins, þ.e. velja í hvaða námssviðum hvar hann fer umfram lágmark aðalnámskrá með notkun kennslusatunda til valgreina. Námsgreinalýsingar hafa fasta uppbyggingu sem í öllum tilvikum skal útfæra í öllum námsgreinum í öllum árgöngum (allt að tvær bls. A-4 á námsgrein að öllu jöfnu).

Uppbygging hverrar námsgreinar í bekkjarnámskrá er þessi:

i. ***Viðfangsefni í náminu*** – *viðfangsefni sem eru til náms og sýna fram á hæfni.* Kynntar séu megináherslur í viðfangsefnum og sem mest yfirviðfangsefni án þess að tilgreina smáatriði (dæmi: „Íslandssaga á 20. öld með áherslu á atvinnuhætti, búsetu og stjórnmál“ eða „tóbaksfræðsla og skaðsemi reykinga“). Ekki er þó lagst gegn því að viðfangsefnin breytist á námstíma (sem hluti skólaþróunar) en séu miklar breytingar gerðar þannig hafi foreldrar rétt á frekari upplýsingum um slíkt áður/um leið og slíkt gerist. Í framhaldinu er bekkjarnámskrá breytt fyrir næsta staðfestingar-ferli.

ii. ***Námsgögn*** – *gögn sem stefnt er að nýta í náminu*

Kynnt séu helstu námsgögn og verkfæri sem unnið er með í náminu þótt ekki sé hægt að útiloka að breyting á námsgögnum geti átt sér stað yfir námsárið (sem hluti skólaþróunar) ef ný og heppilegri námsgögn verða til ráðstöfunar. Í framhaldinu er bekkjarnámskrá breytt fyrir næsta staðfestingarferli.

iii. ***Námsfyrirkomulag og námsaðlögun*** – *skipulag náms, samþætting við aðrar námsgreinar og hvernig nám er aðlagað að ólíkum þörfum nemenda*

Kynnt sé meginfyrirkomulag í skipulagi náms, s.s. einstaklingsvinna, útivinna, hópvinna, bókleg og verkleg vinna, vettvangsferðir og annað sem getur skipt máli í almennum orðum og jafnvel samspil við aðrar námsgreinar.

Námsaðlögun kynnir á almennan hátt hvernig nám og kennsla í námsgreininni tekur mið af mismunandi námsgetu nemenda, sérstöðu og félagslegum aðstæðum þeirra svo þeir hafi sem mest gagn af náminu og styrkist sem námsmenn. Sú námsaðlögun getur bæði/ýmist gerst í almennum kennslustundum námsgreinar í bekk/hópi eða í sérhæfðum námshópum eftir atvikum (sérkennslu). Í meginatriðum má ræða um sex leiðir í námsaðlögun sem kennarar hafa möguleika á að beita í kennslu sinni:

Námsefni, námsverkefni, námsaðstæður og námsskilyrði geta tekið mið af:

1. *Þyngd*: sé misþungt til að mæta ólíkri getu nemenda.
2. *Breidd*: hafi mismikla breidd í viðfangsefnum til að mæta ólíkum nemendum.
3. *Áhuga*: svo áhugi nemenda sé tekinn með í námi sem hvati og afl til náms.
4. *Félagsstöðu:* svo nemendur með mismunandi félagsstöðu fái tækifæri til að æfa og þjálfa ólík hlutverk í skólastarfinu.
5. *Fjölbreytni*: í því að því að mismunandi hæfileikar/eiginleikar nemenda njóti sín.

6. *Vali*: svo nemendur hafi einhverja sjálfsstjórn á eigin námi til að mæta eigin námsþörfum og fái þannig tækifæri til sjálfseflingar.

Í einhverjum tilvikum fá nemendur stuðning utan námshóps með eigið námsfyrirkomulag og námsaðlögun sem heyrir til einstaklingsnámskrá viðkomandi.

iv. ***Námsmat og námsmatsaðlögun*** – *hvernig staðið er að námsmati og aðferðir aðlagaðar*
Kynnt sé hvernig staðið er að námsmati á getu nemenda, þ.e. aðferðir og leiðir sem farnar eru yfir skólaárið til að stuðla að því að nemandi geti sýnt fram á getu sína og fái sanngjarnt mat á hæfni sína. Ekki er þó lagst gegn því að námsmatsaðferðir breytist á námstíma (sem hluti skólaþróunar) en séu miklar breytingar gerðar þannig hafi foreldrar rétt á frekari upplýsingum um slíkt áður/um leið og slíkt gerist. Í framhaldinu er bekkjarnámskrá breytt fyrir næsta staðfestingarferli.

5. **Einstaklingsnámskrá:** Í sumum tilvikum hentar bekkjarnámskrá ekki fyrir einstaka nemendur árgangs. Í slíkum tilvikum metur skóli, í samráði við foreldra, hvort nemandi fái persónulega námskrá, hér eftir nefnd einstaklingsnámskrá. Hver nemandi sem fær kennslu sem er miðuð að honum sérstaklega, og ekki er bara stuðningur við að tileinka sér kennslu og nám samkvæmt námskrá síns árgangs, skal fá sína einstaklingsnámskrá. Nemendur sem eru í sérúrræðum (sérdeildum, sérskólum) hafa alltaf einstaklingsnámskrár. Sér snið einstaklingsnámskrár er til fyrir Hafnarfjörð sem grunnur en það er síðan hvers skóla að útfæra snið eða form að einstaklingsnámskrá fyrir sína nemendur. Einstaklingsnámskrá nemanda skal gerð fyrir hvert skólaár fyrir sig, endurskoðuð svo oft sem þurfa þykir innan þess og form hennar getur jafnframt verið nýtt sem kennsluáætlun og skýrsla um námið yfir viðkomandi skólaár með viðeigandi skráningum og viðmiðum/markmiðssetningu. Einstaklingsnámskrá er persónuleg námskrá og aðeins ætluð viðkomandi og varðveitist sem trúnaðargagn um nemanda líkt og önnur trúnaðargögn.

6. **Skólanámskrá og kennsluáætlanir:** Kennsluáætlanir er verkáætlanir (daglegar, vikulegar, mánaðarlegar, annarlegar o.s.frv.) sem kennarar vinna til að skipuleggja nánar á hagkvæman hátt daglegt skólastarf. Það er ákvörðun innan hvers skóla hvernig er háttað með kennsluáætlanir almennt, fyrirkomulag skal kynnt foreldum í skólanámskrá/starfsáætlun skóla og birtar í samskiptakerfi heimilis og skóla eins og hver skóli skilgreinir sína ferla þar um og tækni gefur möguleika á. Skólar þurfa ekki að skila kennsluáætlunum til Skólaskrifstofu samhliða skólanámskrám í staðfestingarferli. Nánar er fjallað um uppbyggingu kennsluáætlana í starfsáætlun skóla. Gert er ráð fyrir að kennsluáætlun hafi uppbyggingu eitthvað á þessa leið:

Dagur/vika/ mánuður	**Viðfangsefni í námi**	**Námsgögn**	**Áhersluþættir út frá viðmiðum um hæfni**
	•	•	•
	•	•	•

7. **Skjalavarsla og námskrár:** Einstaka grunnskólar bera ábyrgð á því að varðveita einstaklingsnámskrár alla grunnskólagöngu nemanda í samræmi við opinbera skjalavörslu og reglur Hafnarfjarðarbæjar. Sömuleiðis ber skólum að varðveita kennsluáætlanir í samræmi við vörslu opinberra gagna og reglur bæjarins auk þess sem að þær séu aðgengilegar fyrir starfsfólk skóla. Skólanámskrár varðveita skólar sem sín vinnugögn á tölvukerfi skóla en Skólaskrifstofan annast stjórnsýslulega varðveislu í samræmi við opinberar reglur og reglur bæjarins.

Viðauki F: Hæfni (lykil*hæfni* og náms*hæfni*) og viðmið

Gæði eru meginverkefni grunnskólastarfs samkvæmt lögum um grunnskóla (2008, gr. 29). Gæðin í inntaki skólastarfsins eru skilgreind sem hæfni og er hún metin á grundvelli viðmiða. Hæfninni er skipt í tvo hluta, lykilhæfni og námshæfni, samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (2011).. Lykilhæfni er metin í tengslum við aldur og er óháð einstökum námsgreinum sem slík. Námshæfni er metin í tengslum við nám nemenda á hverju námssviði og er því verið breytileg milli námssviða og mismunandi eftir námsgreinum innan námssviða eftir árgöngum.

a. Lykilhæfni

Lykilhæfni er hæfni sem snýr að ýmsum mannlegum þáttum eða eiginleikum sem og samskiptum einstaklinga í milli þar sem íslensk menning í lýðræðissamfélagi veitir ýmis æskileg gildi. Til frekari glöggvunar á lykilhæfninni er hún greind í fimm flokka. Þessir flokkar eru samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 53) til skýringar og afmörkunar í viðfangsefninu. Lykilþættirnir fimm eru:

Lykilþáttur	Skýring (bls. 53 í Aðalnámskrá grunnskóla, 2011)
Persónuleg tjáning og skýr miðlun:	Hæfni nemenda til að tjá hugsanir sínar, tilfinningar og skoðanir munnlega, skriflega og á annan hátt. Hæfni til að miðla þekkingu og leikni sinni og flytja mál sitt skýrt og áheyrilega og taka þátt í samræðum og rökræðum.
Skapandi, gagnrýnin hugsun með frumkvæði til lausna:	Skapandi hugsun og frumkvæði í efnistökum og úrvinnslu. Hæfni nemenda til að nota þekkingu og leikni, draga ályktanir, áræðni til að leita nýrra lausna og beita gagnrýninni hugsun og röksemdafærslu.
Sjálfstæði í verki og samvinna undir leiðsögn:	Hæfni nemenda til að vinna sjálfstætt, í samstarfi við aðra og undir leiðsögn.
Ábyrg þekkingarleit og gagnrýnin úrvinnsla:	Hæfni nemenda til að nýta margvíslega miðla í þekkingarleit, úrvinnslu og miðlun og nýta upplýsingar á ábyrgan, skapandi og gagnrýninn hátt.
Mat á eigin námi, vinnu-brögðum og frammistöðu:	Hæfni nemenda til að bera ábyrgð á eigin námi og leggja mat á eigin vinnubrögð og frammistöðu.

b. Námshæfni

Námshæfni er sú hæfni sem tengist námi á einstökum námssviðum aðalnámskrár (og öllum námsgreinum innan hvers námssviðs). Aðalnámskrá skilgreinir námshæfni fyrir 4., 7. og 10. bekk en fyrir aðra árganga skilgreina skólar/kennarar viðmið um námshæfni í einstaka námssviðum. Í einhverjum tilvikum er valið að hæfniviðmið séu sér fyrir hverja námsgrein frekar en fyrir viðkomandi námssviðið í heild sinni sem er þá ákvörðun viðkomandi skóla. Námshæfni er hæfni sem snýr að tileinkun náms í einstaka námssviðum/námsgreinum. Hana má flokka á tvennan hátt:

- út frá eðli hæfninnar: sem þekking, leikni og viðhorf
- út frá efnislegri sérstöðu námssviðs: talað mál, ritun, lestur og málfræði (íslenska).

Viðmið um hæfni, námshæfni og lykilhæfni, í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmið aðalnámskrár**: Grunnskólar Hafnarfjarðar skulu taka mið að stefnu og viðmiðum aðalnámskrár grunnskóla, almennum hluta (2011) og greinahluta (2013), um hæfni sem skiptist í námshæfni og lykilhæfni. En þar sem aðalnámskrá veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem koma hér áfram.
2. **Námshæfni og viðmið**: Aðalnámskrá grunnskóla, námsgreinahluti (2013), leggur til hæfniviðmið fyrir alla grunnskóla í skólastarfi 4., 7. og 10. bekkjar. Í skólanámskrá hvers skóla

skal koma fram hvaða hæfniviðmið gilda fyrir einstök námssvið í hverjum bekk/árgangi (bekkjarnámskrá). Námshæfniviðmiðin skulu flokkuð í skólanámskrá grunnskólanna í Hafnarfirði eins fyrir hvert námssvið í öllum árgöngum innan eins skóla. Hver skóli skal hafa námshæfniviðmið fyrir öll námssvið sem kennd eru í viðkomandi bekk.

3. **Flokkun námshæfniviðmiða**: Námshæfniviðmið geta verið margvísleg og mismörg eftir námssviðum. Gerð er sú krafa að grunnskólar í Hafnarfirði flokki námshæfniviðmið á grunni faglegra forsenda, þ.e. velji á milli efnisflokkunar (mismunandi eftir námssviðum) eða flokkunar á grunni hæfnishugtaksins sjálfs (þekking, leikni, viðhorf) innan hvers námssviðs. Val um flokkun er ákvörðun innan hvers námssviðs innan hvers skóla í samræmi við stefnu skóla. Eftirfarandi eru dæmi um flokkunarmöguleikana á námshæfniviðmiðunum og eru sótt í aðalnámskrá:

Efnisflokkun hæfniþátta (sjá 4. bekkur, skólaíþróttir í aðalnámskrá grunnskóla):

Efnisþættir:	**Viðmið um námshæfni**	**Þ**	**L**	**V**
Líkamsvitund, leikni og afköst:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Sýnt einfaldar hreyfingar sem reyna á lipurð og samhæfingu.		*x*	
Félagslegur þættir:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Unnið með tilfinningar sem því að vinna og tapa í leikjum.			*x*
Heilsa og efling þekkingar:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Útskýrt líkamlegan mun á kynjum.	*x*		
Öryggis- og samskiptareglur:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Farið eftir öryggis-, skipulags- og umgengisreglum sundstaða, íþróttahúsa og brugðist við óhöppum.		*x*	

eða

hæfniflokkun efnisþátta (sjá 4. bekkur, samfélagsgreinar í aðalnámskrá grunnskóla):

Hæfniþættir:	**Viðmið um námshæfni**
Þekkingar-viðmið:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Borið kennsl á gildi, svo sem virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum, umhyggju og sáttfýsi.
Leikni-viðmið:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Tekið þátt í samstarfi og samræðu í jafningjahópi.
Viðhorfa-viðmið:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Sagt frá sjálfum sér með hliðsjón af búsetu, uppruna, fjölskyldu, siðum og venjum.

Miðað er við að námshæfniviðmið fyrir hvert námssvið í hverri bekkjarnámskrá taki ekki meira rými en ein til tvær bls. A-4 í skólanámskrárformi.

4. **Lykilhæfni og viðmið**: Aðalnámskrá grunnskóla leggur til viðmið fyrir lykilhæfni fyrir 4., 7. og 10. bekk fyrir alla grunnskóla. Fyrir aðra árganga eru sameiginleg lykilhæfniviðmið fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar og gilda fyrir öll námssvið. Það er síðan hvers skóla/kennara að skilgreina frekar áherslur og aðferðir til meta hvað sé viðeigandi lykilhæfni nemenda og því er gert ráð fyrir að einhver breytileiki sé í áherslum og aðferðum. Hvers skóla er að ákveða lykilhæfni sé eingöngu gefin fyrir öll námssvið saman, hvert fyrir sig eða jafnvel allar námsgreinar.

5. **Hæfni og námsmat**: Um mat á hæfni, hvort sem það snýr að lykilhæfni eða námshæfni, er fjallað um í næsta kafla.

Viðauki G: Námsmat, námsmatskvarðar og viðmið

Í aðalnámskrá grunnskóla (2011) er það meginatriði að skólastarfið (bæði nám nemenda og framkvæmd skólastarfsins) sé metið. Til að hægt sé að meta slíkt á sanngjarnan hátt þurfi að leggja fram almenn viðmið um þá hæfni sem taka skal mið af þegar árangur/geta nemenda í skólastarfinu er metin. Aðalnámskráin ræðir þar bæði um mat á lykilhæfni og námshæfni líkt og fyrr hefur komið fram.

Til að hægt sé að meta árangur í námi þarf að hafa grunn til að byggja á við matið. Sá grunnur sem aðalnámskrá kynnir til þess eru viðmið; mat á grunni viðmiða. Þetta ferli að meta hæfnina er nefnt námsmat og má skipta námsmati yfir eitt skólaár í þrjá flokka:

i. *Stöðumat*: Samræða á ákveðnum tímapunkti í námsferlinu til að ígrunda og velta fyrir sér hvernig námið gengur (að ná viðmiðum) og hvaða aðgerðir (vinnubrögð, skipulag) séu nauðsynlegar til að auka líkur á því að viðmiðum sé náð áður en lokamat fer fram (með viðeigandi hvatningu). Gjarnan er rætt um foreldraviðtöl í skólastarfi í þessu samhengi, í upphafi skólaárs eða á ákveðnum tímapunkti í náminu áður en að námslokum kemur (frá upphafi námsáfanga).

ii. *Leiðsagnarmat*: Sú leiðsögn sem fer fram á hverjum tíma í skólastarfinu sem miðar að því að hjálpa og leiðbeina nemendum að ná þeim viðmiðum sem lagt er upp með í námsferlinu (viðmið lokamats). Gerist gjarnan í daglegri samræðu skólastarfsins og við mat einstakra verkefna í dagsins önn.

iii. *Lokamat*: Felur í sér að meta hæfni nemenda í lok náms út frá hæfniviðmiðum.

Samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (almennur hluti, 2011, bls. 54) skal mat á hæfni nemenda gerast með ákveðinni flokkun sem gefur til kynna hvort nemandi hafi náð umræddri hæfni sem stefnt er að hverju sinni. Þetta mat á hæfni skal vera skipt í fjóra flokka sem skýrt er með bókstöfunum A, B, C og D á eftirfarandi hátt:

Kvarði	Námssvið	Lykilhæfni
A	Framúrskarandi hæfni og frammistaða í námi með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Framúrskarandi hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni.
B	Góð hæfni og frammistaða í námi með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Góð hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni.
C	Sæmileg hæfni og frammistaða í námi með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Sæmileg hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni.
D	Hæfni og frammistöðu í námi ábótavant með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni ábótavant.

Hver skóli hefur val um það hvort A-D matskvarðinn er nýttur í skóla fram að 10. bekk hvað varðar námshæfni en þá er hann skylda. Hver skóli kynnir síðan hver viðeigandi námshæfni er innan hvers námssviðs í hverri bekkjarnámskrá. Á grundvelli þess er lagt mat á getu nemanda í hverri námsgrein

með prófum, verkefnamati, virkni og vinnubrögðum og/eða öðrum matsaðferðum til að átta sig á stöðu nemanda sem undirstöðu á grundvelli viðmiða á hæfni hans í lok skólaárs.

Viðmið um námsmat, og námskvarða í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmið aðalnámskrár**: Grunnskólar Hafnarfjarðar skulu taka mið að stefnu og viðmiðum aðalnámskrár grunnskóla, almennum hluta (2011) og námsgreinahluta (2013), um hæfniviðmið um námshæfni og lykilhæfni í grunnskólum Hafnarfjarðar. En þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem koma hér áfram.
2. **Mat á námshæfni (innan námssviðs og í námsgreinum hennar)**: Mat á námshæfni nemenda í grunnskólum Hafnarfjarðar í einstaka námsgreinum skal vera kynnt a.m.k. árlega í skriflegu formi (námsmatsskírteini) í öllum grunnskólum bæjarins við lok hvers skólaárs. Annað formlegt námsmat er ákvörðun skóla, þ.e. annarmat, í samræmi við stefnu skóla. Námsmat er hægt að gefa í einstaka námsgreinum námssviðs á hverjum tíma með þeim matskvörðum sem skóli ákveður (t.d. A-D, 0-10, orð eða önnur tákn) en kvarðann A-D eftir námssviðum í 10. bekk.
3. **Mat í lykilhæfni (innan námssviðs)**: Mat á lykilhæfni nemenda í grunnskólum Hafnarfjarðar í einstaka námssviðum vera gerð og kynnt a.m.k. árlega í skriflegu formi (námsmatsskírteini) í öllum grunnskólum bæjarins við lok hvers skólaárs. Annað formlegt námsmat er ákvörðun skóla, þ.e. annarmat, í samræmi við stefnu skóla. Samræmd viðmið eru um lykilhæfni í öllum námsgreinum innan árgangs og þau eru sameiginleg fyrir alla grunnskóla Hafnarfjarðar sem grunnur mats í öllum skólum (en aðferðir skilgreindar innan hvers skóla á grundvelli fagmennsku í skólastarfinu), á matskvarðanum A-D. Miðað er við að mat á lykilhæfni sé gefið fyrir námssviðið eingöngu en þó geti einstök námssvið ákveðið að gefa sérstaklega fyrir námshæfni í einstökum námsgreinum innan skóla í samræmi við stefnu skóla.
4. **Námsmatskvarðinn A-D og námssviðin**: Í skólanámskrá hvers skóla skal koma fram hvaða námsmatskvarða skóli notar. Námsmatskvarðann A-D er skylt að nota fyrir námssviðin í 10. bekk frá vori 2015 en fyrir aðra bekki er það val skóla hvort gefið sé mat fyrir námssviðið í heild sinni.
5. **Námsmat í námsgreinum og námsmatskvarði**: Fyrir einstaka námsgreinar geta skólar gefið nemendum námsmat sem prófaeinkunnir á sjálfvöldum skala, umsagnir eða önnur matsgjöf eftir því sem stefna skóla kveður á um svo framarlega sem slíkt brýtur ekki viðmið aðalnámskrár eða þessi viðmið. Mikilvægt er að skólar notist við fjölbreyttar matsaðferðir til að stuðla að því að nemendur fái sem sanngjarnast mat á eigin námi sem sýni á trúverðugan hátt hæfni þeirra. Lýsing á þeim skal koma fram í kynningu einstakra námsgreina.
6. **Matsaðferðir í námsmati**: Sérhver skóli skal kynna í stefnu sinni áherslur í námsmati og hvernig skólinn hyggst fara eftir viðmiðum aðalnámskrár grunnskóla (2011, bls. 52-57) um námsmat, t.d. fjölbreyttar aðferðir í námsmati, reglulegt mat (símat), að námsmat nýtist til hvatningar og örvunar í námi og sé sem áreiðanlegast. Við lýsingar á framkvæmd einstakra námsgreina skal koma fram sem skýr lýsing á námsmati hennar sem gefi fullnægjandi upplýsingar um hvernig mat á náminu fer fram. Ítarleg lýsing á einstaka matsaðferðum er ekki þörf svo framarlega að slíkt komi fram í almennri stefnu skóla um námsmat í skólanámskrá.

7. **Námsmat við lok grunnskóla**: Við lok grunnskóla skulu allir grunnskólar í Hafnarfirði gefa nemendum námsmat um hæfni í námi sem færi honum og öðrum (t.d. framhaldsskólum) nægilegar upplýsingar um stöðu hans fyrir áframhaldandi nám og störf.

Lokaorð

Skólanámskrá skólans, á grundvelli aðalnámskrár grunnskóla og viðmiða frá sveitarfélaginu á grunni faglegrar samvinnu í skólakerfi bæjarins, er lykilplagg í skólastarfi þeirra. Í því felst að skólanámskráin nái að lýsa þeim gæðum sem skólar (ætla að) standa fyrir. Það er von bæjaryfirvalda að skólanámskrá hvers skóla nái því að vera gæðahandbók sem stuðli að árangursríkri og ánægjulegri skólagöngu hvers barns í bænum. Við eigum ekki að sætta okkur við neitt minna og það er hlutverk alls skólasamfélagsins að vinna að því. Með ósk um að þessi bekkjarnámskrá, sem einn tíundi af skólanámskrá skólans, stuðli að slíku með samvinnu allra sem að námi nemenda koma.